ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ, ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣ

Το παρόν πρόγραμμα με τίτλο «Εκπαιδευτές για Ευρωπαίους Πολίτες», αριθ. 100860-CP-1-2002-1-*CZ-GRUNDTVIG- G1, πραγματοποιήθηκε με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του προγράμματος Socrates.

2004

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΟΛΟΥΣ ΟΣΟΥΣ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΜΑΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΗΚΑΝ ΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΦΙΕΡΩΝΟΥΜΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ.

Εκπαιδευτές για ευρωπαίους πολίτες, 2004
Συντονιστής: PhDr. Dipl. Ing. Hana Danihelkova
ISBN 80-7042-380-3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγη

το προγραμμα «Εκπαιδευτες για ευρωπαιους πολιτες»…….....5

Ο οδηγος «πραγματικες ιστοριες. Οδηγος για εκπαιδευτες, δασκαλους και κοινωνικους λειτουργους»

……..... 6

2. Βελγιο

Μεταναστευση στη χωρα..... 8

Πολιτικη μεταναστευσης 9

Ιστορια 1: Khaldoun..... …….....11

Ιστορια 2: Daniela..... ..15

Ιστορια 3: Lachen..... 17

3. Τσεχια

Μεταναστευση στη χωρα.....22

Πολιτικη μεταναστευσης..... ..23

Ιστορια 1: Nguyen 24

Ιστορια 2: Adil, Raisha και Hicran..... ..27

Ιστορια 3: Hoya..... 29

…

4. Γαλλια

Μεταναστευση στη χωρα..... ..33

Πολιτικη μεταναστευσης..... ..34

Συνεντευξη 1: Ali..... 35

Συνεντευξη 2: Diallo..... 38

Συνεντευξη 3: Madina..... 41

5. Γερμανια

Μεταναστευση στη χωρα..... 45

Πολιτικη μεταναστευσης..... ..46

Ιστορια 1: CYNTHIA και Prem..... 47

Ιστορια 2: Meïssa..... 51

6. Ελλαδα

Μεταναστευση στη χωρα..... 57

Πολιτικη μεταναστευσης..... 57

Συνεντευξη 1: Γιωργος..... 58

Interiew 2: Sergei..... .. 60

Ιστορια 3: Yuri.....61

7. Λιθουανια

Μεταναστευση στη χωρα.....63

Πολιτικη μεταναστευσης..... 64

Ιστορια 1: Leonid και Larisa..... .65

Ιστορια 2: Bin, Chuen και Chua.....67

Ιστορια 3: Tumisa.....67

8. Ισπανια

Μεταναστευση στη χωρα.....71

Πολιτικη μεταναστευσης.....72

Ιστορια 1: Sol.....73

Ιστορια 2: Abdelmajin..... 74

Ιστορια 3: Isabel..... 75

9. Σουηδια

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ..... 78
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ..... 78
ΙΣΤΟΡΙΑ 1: HUSSEIN..... 80
ΙΣΤΟΡΙΑ 2: OLGA..... 82
ΙΣΤΟΡΙΑ 3: CHARITY..... 84

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
ΤΥΠΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟΝ ΟΔΗΓΟ..... 87
ΈΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ..... 88
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ..... 90

1. Εισαγωγη

Το προγραμμα "εκπαιδευτες για ευρωπαιους πολιτες"

Το πρόγραμμα Εκπαιδευτές Για ευρωπαίους Πολίτες (TEC) είναι ένα διετές πρόγραμμα που εξετάζει το ζήτημα της ζωής των γηγενών ευρωπαϊκών πληθυσμών και των νέο-φερμένων μεταναστών από διάφορες χώρες του κόσμου. Παρόλα αυτά, δεν περιορίζεται σε μια αμιγώς ευρωκεντρική άποψη. Αντιθέτως, ο βασικός στόχος είναι να καταρριφθούν τα εμπόδια που θέτει μια παρόμοια προσέγγιση. Η συμβίωση, χωρίς ισότητα των "παλαιών" και "νέων" Ευρωπαίων, είναι αδιανόητη, και έτσι εμείς, οι κάτοικοι της Ευρώπης, πρέπει να δουλέψουμε σκληρά για να αντιμετωπίσουμε αυτήν την πρόκληση.

Αυτός ο σημαντικός και τόσο δύσκολος στόχος δεν μπορεί να εκπληρωθεί χωρίς εξειδικευμένους επαγγελματίες του χώρου. Είναι απαραίτητο οι ενήλικοι πρόσφυγες και μετανάστες να εκπαιδεύονται από ανθρώπους (εκπαιδευτές, δασκάλους, εκπαιδευτικούς) οι οποίοι είναι σωστά προετοιμασμένοι, ώστε να τους βοηθήσουν να πετύχουν τον εξαιρετικά δύσκολο στόχο τους. Οι γλωσσικές δεξιότητες θα επιτρέψουν στους νεοφερμένους να επικοινωνήσουν στο νέο τους περιβάλλον, αλλά αυτό δεν λύνει όλα τα προβλήματα καθώς, για παράδειγμα, όταν συνυπάρχουν πολλοί διαφορετικοί πολιτισμοί μπορεί να δημιουργηθούν παρεξηγήσεις. Γι' αυτό, εκπαιδευτές και δάσκαλοι πρέπει να είναι σωστά προετοιμασμένοι, ώστε να παρέχουν στους νεοφερμένους τις κοινωνικές ικανότητές που τους είναι απαραίτητες για να κατανοήσουν την κοινωνία και το σύστημά της, προτού αποφασίσουν να ενταχθούν σε αυτή (άσχετα από αν πρόκειται για αφομοίωση, ένταξη ή κοινωνική συνύπαρξη).

Επιπλέον, οι εκπαιδευτές και οι δάσκαλοι πρέπει όχι μόνο να κατανοήσουν τις γλώσσες και τον πολιτισμό των μεταναστών, αλλά επίσης τις συνήθειες και τη συμπεριφορά τους. Πρέπει επίσης, να είναι σε θέση να μεταφέρουν στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο τη γνώση και τις πληροφορίες που αφορούν τους μετανάστες.

Αφ' ετέρου, οι απόψεις και οι τοποθετήσεις των ευρωπαίων πολιτών πρέπει βαθμιαία να αλλάξουν μέσω προοδευτικών εκπαιδευτικών και πολιτικών μέσων. Ένας δάσκαλος πρέπει να θεωρηθεί ως κύριος διαμεσολαβητής της κατανόησης και της αναγνώρισης. Αυτός ίσως και να είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος διαφύλαξης της κοινωνίας από τον ρατσισμό και την ξενοφοβία.

Είναι απαραίτητο να βελτιωθεί η επικοινωνιακή ικανότητα των δασκάλων και των εκπαιδευτών ενηλίκων τόσο με τους πρόσφυγες όσο και με τους μετανάστες και να ενταθούν οι προσπάθειες για την κοινωνική τους ένταξη. Η λέξη «Πολίτες» στο όνομα του προγράμματος, αποδεικνύει ότι αυτός είναι ο στόχος: η δημιουργία Ευρωπαίων Πολιτών. Μόνο τότε ένας μετανάστης αναγνωρίζεται ως αναπόσπαστο μέρος της κοινωνίας. Μόνο τότε είναι πραγματικά ισότιμο μέλος της κοινωνίας. Πρόκειται για μια μακροχρόνια διαδικασία, η οποία όμως πραγματικά αξίζει τον κόπο. Όλη αυτή η προσπάθεια έχει ένα θεσμικό στόχο – οι μετανάστες χρειάζονται την υποστήριξη και βοήθεια συμβουλευτικού χαρακτήρα όσον αφορά τις αρμόδιες αρχές, γραφεία και οργανισμούς.

Στόχος της ομάδας TEC είναι να βελτιώσει όσο γίνεται την κατάσταση μέσα από τη δουλειά της, η οποία βασίζεται στην εμπειρία των συνεργατών της από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες.

Σχετικα με το προϊον «πραγματικες ιστοριες μεταναστων. οδηγος για εκπαιδευτες, δασκαλους και κοινωνικους λειτουργους"

Οι πραγματικές ιστορίες μεταναστών είναι το δεύτερο προϊόν του προγράμματος TEC μετά τη δημιουργία της διαλογικής ιστοσελίδας του προγράμματος (www1.osu.cz/$l*Socrates). Ο στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένας οδηγός για εκπαιδευτές ή δασκάλους, ο οποίος θα περιέχει οδηγίες που θα τους βοηθήσουν στην καθημερινή τους δουλειά. Μια άλλη ιδέα ήταν οι ιστορίες να παρουσιαστούν με τη μορφή βιογραφιών. Ο συνδυασμός αυτών οδήγησε στη δημιουργία ενός οδηγού με πραγματικές ιστορίες μεταναστών από τις χώρες που αφορά το πρόγραμμα TEC: Βέλγιο, Τσεχία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Λιθουανία, Ισπανία και Σουηδία.

Το προϊόν αυτό αποτελείται από 8 κεφάλαια στα οποία κάθε συνεργάτης εισάγει εν συντομία την κατάσταση μετανάστευσης και την πολιτική μετανάστευσής της χώρας του. Την συνοπτική εισαγωγή ακολουθούν οι ιστορίες των μεταναστών, που περιγράφονται σε μερικές περιπτώσεις από τους ίδιους τους μετανάστες, ενώ άλλες φορές αναπαράγονται από τον ερωτών. Οι ιστορίες που περιέχει ο οδηγός διαφέρουν τόσο σε έκταση και σημασία όσο και στο προφίλ του πρόσφυγα – κάποιος μιλά για την εμπειρία ως πρόσφυγας, κάποιος άλλος για την εμπειρία του ως οικονομικός μετανάστης, άλλος ήρθε απευθείας στη χώρα υποδοχής,

ενώ άλλος έπρεπε να περιπλανηθεί από χώρα σε χώρα πριν βρει ένα μέρος για να εγκατασταθεί.

Η ορθή praxis (ή πρακτική) εξαρτάται από δύο συμπληρωματικά αλληλένδετα σύνολα συντελεστών – και αντικειμενικών και υποκειμενικών παραγόντων και συνθηκών.

Οι αντικειμενικοί παράγοντες αντιπροσωπεύουν την κατάσταση σε μια χώρα υποδοχής: το είδος πολιτικής μετανάστευσης που εφαρμόζεται, την κατάσταση στην αγορά εργασίας (το ποσοστό ανεργίας), και τη γενικότερη πολιτική απέναντι στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, κ.λπ. Επιπλέον, η πολιτική μετανάστευσης είναι βασισμένη στην πολιτική κατάσταση που εξωτερικεύεται στο νομικό σύστημα μιας χώρας. Τα δικαιώματα που δίνονται στους μετανάστες καθορίζουν στη συνέχεια τη διοργάνωση μαθημάτων γλώσσας ή άλλου είδους μαθημάτων (χωρίς να αναφερθούμε στο ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο που παίζουν οι μη κυβερνητικές οργανώσεις), την κρατική βοήθεια, τη στέγαση, τις άδειες εργασίας, την αναγνώριση των τίτλων σπουδών (πτυχία, βεβαιώσεις, επάρκειες) και την πρόσβαση που έχουν οι μετανάστες στις αρμόδιες μεταναστευτικές αρχές.

Οι υποκειμενικοί παράγοντες αναφέρονται σε ατομικά χαρακτηριστικά ενός νεοφερμένου, τα οποία καθορίζονται από το κοινωνικό και το πολιτιστικό του υπόβαθρο, κάτι που λίγο-πολύ παραμένει σταθερό. Άλλοι σημαντικοί παράγοντες είναι βεβαίως η ψυχοσωματική κατάσταση του ατόμου, οι γλωσσικές δεξιότητές του, η θέληση και η δεκτικότητά του στο νέο πολιτισμό, η μόρφωση και η δυνατότητα επιμόρφωσής του, οι πρακτικές του δεξιότητες, η κοινωνικότητα και η δυνατότητα επικοινωνίας.

Επομένως, εδώ εξετάζουμε σε υποκειμενικό επίπεδο – τις πραγματικές ιστορίες των μεταναστών – για να ανακαλύψουμε με ποιο τρόπο οι αντικειμενικοί παράγοντες επηρεάζουν τη ζωή τους και πότε τελικά φαίνεται ότι όλα πάνε καλά.

Η εμπειρία και οι απόψεις των συνεργατών μας αποδεικνύουν ότι ο οδηγός αυτός έχει μια ευρεία πρακτική και παιδαγωγική χρησιμότητα. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί από δασκάλους της πολιτικής εκπαίδευσης ως εκπαιδευτής στα κέντρα για την που έχουν μεταναστεύσει εκπαίδευση, ή από έναν εργαζόμενο σε κάποιον φορέα κοινωνικής πολιτικής. Ο οδηγός αυτός δίνει στο δάσκαλο την δυνατότητα να επιλέξει ανάμεσα σε γενικά και ειδικά θέματα, τα οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για να εμπλουτίσει τις γνώσεις μας για τη μετανάστευση, όχι μόνο στην χώρα μας, αλλά και στις χώρες των συνεργατών μας. Πολλές είναι οι ερωτήσεις που μπορεί να αντλήσει κανείς από τα ακόλουθα κείμενα, όπως: "Συζητήστε εάν υπάρχει κάτι που μπορείτε να κάνετε για να διευκολύνεται την ένταξη των μεταναστών στο περιβάλλον σας."

Ο οδηγός αυτός θα συμπληρωθεί από ένα τέταρτο προϊόν που έχει τίτλο «Μεθοδολογία της διαπολιτισμικής επικοινωνίας», η οποία εξετάζει ζητήματα, όπως η βελτίωση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας, η αμοιβαία κατανόηση ανάμεσα σε ανθρώπους με διαφορετικό πολιτιστικό υπόβαθρο. Θα περιλάβει επίσης πρακτικά μαθήματα και περισσότερες λεπτομέρειες και οδηγίες για εκπαιδευτές, καθηγητές και δασκάλους.

2. ΒΕΛΓΙΟ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Κάτι που πρέπει να γνωρίζουμε για το Βέλγιο είναι ότι οι μεταναστευτικές και προσφυγικές αρχές λειτουργούν τόσο σε ομοσπονδιακό όσο και σε τοπικό επίπεδο (δηλ. Φλαμανδική περιοχή, οι βαλλωνικές επαρχίες και η περιοχή των Βρυξελλών).

Όλα τα θέματα που αφορούν το προφίλ των μεταναστών, όπως η αποδοχή, η αναγνώριση, η άδεια εργασίας, η πολιτογράφηση, το δικαίωμα ψήφου, αποτελούν ομοσπονδιακά θέματα. Ωστόσο, το θέμα της υποδοχής, της φροντίδας και της ένταξης και άλλων ατομικών θεμάτων όπως η εκπαίδευση, η κοινωνική και επαγγελματική ευημερία αυτών των ανθρώπων υπόκεινται στις φλαμανδικές αρχές.

Ο ξένος πληθυσμός στο Βέλγιο αντιπροσωπεύει περίπου το 9% του συνολικού πληθυσμού (στις Βρυξέλλες, 20% του πληθυσμού είναι αλλοδαποί). Από το 1995 και μετά, ο ξένος πληθυσμός έχει μειωθεί λόγω της πολιτογράφησης και παρά τη θετική καθαρή μετανάστευση. Ήδη από τη δεκαετία του '80, οι πολυπληθέστερες ομάδες αλλοδαπών στο Βέλγιο είναι οι εξής: 1) Ιταλοί, 2) Μαροκινοί, 3) Γάλλοι, 4) Ολλανδοί, 5) Τούρκοι και 6) Ισπανοί.

Έως το 1974 – όταν θεσπίστηκε ένα όριο μετανάστευσης – η μετανάστευση στο Βέλγιο σχετιζόταν κυρίως με την εργασία. Από τότε, οι όροι για τη μετανάστευση εργασίας είναι πολύ αυστηροί. Με εξαίρεση τους υπηκόους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όλοι οι αλλοδαποί που επιθυμούν να εργαστούν στο Βέλγιο θα πρέπει να διαθέτουν άδεια εργασίας. Δύο είδη αδειών εκδίδονται: η μία αφορά τους νέους μετανάστες που εισέρχονται στην αγορά εργασίας (άδειες για μετανάστες) και η άλλη τους αλλοδαπούς που ζουν ήδη στο Βέλγιο, αλλά που εισέρχονται πρώτη φορά στην αγορά εργασίας (άδειες για μη μετανάστες). Μετά τη δεκαετία του '90, έχει μειωθεί πολύ ο αριθμός και των δύο αδειών (για παράδειγμα, το 1997, εκδόθηκαν συνολικά περίπου 5.200 άδειες). Οι περισσότερες άδειες για νέους μετανάστες χορηγούνται σε Αμερικανούς και ακολουθούν οι Ιάπωνες και οι Μαροκινοί. Οι περισσότερες άδειες για μη μετανάστες, χορηγούνται σε πρόσφυγες και απάτριδες και ακολουθούν οι Μαροκινοί και οι Τούρκοι.

Σήμερα, ο αριθμός των αλλοδαπών αυξάνεται κυρίως λόγω της επανένωσης των οικογενειών τους ή τη δημιουργία οικογένειας, αλλά και από τη φυσική αύξηση του ξένου πληθυσμού. Όπως και να' χει, ποσοστό μεγαλύτερο του 60% του ξένου πληθυσμού έχουν την εθνικότητα κάποιας χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επίσης, από τα μέσα της δεκαετίας του '80, έχει κατατεθεί μεγάλος αριθμός αιτήσεων για χορήγηση ασύλου. Τη δεκαετία του ΄90, τα αιτήματα για χορήγηση ασύλου υπολόγισαν σε 12.000 (ας μην ξεχνάμε όμως, ότι ένας φάκελος μπορεί να αναφέρεται σε πολλούς ανθρώπους). Οι περισσότεροι από τους πολιτικούς ή οικονομικούς αιτούντες άσυλο προέρχονται από χώρες του Τρίτου Κόσμου, αλλά και από την κεντρική και την ανατολική Ευρώπη. Το 1998 για παράδειγμα, το 60% των αιτήσεων είχαν κατατεθεί από άτομα με εθνικότητα κάποιας χώρας της Ε.Ε. Από το 1993 και μετά, μειώθηκε ο αριθμός των εγκεκριμένων αιτήσεων για χορήγηση ασύλου. Η πτώση οφειλόταν κατά ένα μεγάλο μέρος στις αλλαγές στη νομοθεσία, οι οποίες θέσπισαν αυστηρότερους όρους σχετικά με τα δικαιώματα των αλλοδαπών, και κυρίως των αιτούντων άσυλο, να εισέλθουν, να μείνουν και να εγκατασταθούν στο Βέλγιο. Κάθε υποψήφιος που επιθυμεί να αποκτήσει το προφίλ του πρόσφυγα και που επιθυμεί να εγκατασταθεί στο Βέλγιο πρέπει να βρει ένα μέρος να μείναι και στη συνέχεια να απευθυνθεί στη Διεύθυνση Αλλοδαπών. Κάθε πρόσφυγας που καταθέτει αίτηση η οποία απορρίπτεται έχει δικαίωμα να απευθυνθεί με νέα αίτηση στη Γενική Διεύθυνση για τους Πρόσφυγες και τους Απάτριδες (CGRA), η οποία επίσης αποφασίζει ποιοι υποψήφιοι μπορούν να αποκτήσουν το προφίλ του πρόσφυγα. Εάν ούτε αυτή η αίτησή τους γίνει δεκτή, μπορούν να προσφύγουν στην Μόνιμη Επιτροπή Για Αιτήματα Προσφύγων ή ακόμα και στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Όποιος δεν εξασφαλίζει άσυλο καλείται να εγκαταλείψει το Βέλγιο. Φαίνεται όμως ότι, ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων που δεν εξασφάλισαν άσυλο προσπαθεί να μείνει κρυφά στη. Ήδη από το 1999, η διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων από άτομα με εθνικότητα κάποιας ευρωπαϊκής χώρας, όπως η Τσεχία, η Ρουμανία, η Βουλγαρία και η Σλοβακία έχει γίνει πιο σύντομη, αφού πρέπει να ολοκληρώνεται μέσα σε λιγότερο από έναν μήνα. Προκειμένου να μειωθεί ο αριθμός των

αιτούντων άσυλο και κυρίως για να αποθαρρυνθούν οι «οικονομικοί μετανάστες», από το 2001 και μετά, όλα τα μέτρα ενίσχυσης των μεταναστών έγιναν πολύ πιο αυστηρά. Για παράδειγμα, καταργήθηκε η οικονομική ενίσχυση των αιτούντων ασύλου, ενώ τους παρέχεται πλέον μόνο υλική βοήθεια. Τα κέντρα προσφύγων καλούνται να βοηθήσουν στην απομάκρυνση εκείνων που δεν κατάφεραν να εξασφαλίσουν άσυλο.

Επίσης, τον Ιανουάριο του 2000, πραγματοποιήθηκε μια εκστρατεία ρύθμισης της κατάστασης των παράνομων μεταναστών. Για 3 εβδομάδες, οι "παράνομοι" (εκείνοι που μπορούσαν να αποδείξουν ότι έμεναν στο Βέλγιο πάνω 5 χρόνια ή ήταν εδώ για ανθρωπιστικούς λόγους) θα μπορούσαν να υποβάλουν μια αίτηση για να πάρουν παραμονής. Κατατέθηκαν σχεδόν 32.000 φάκελοι και 3 στους 4 έγιναν δεκτοί.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Η φλαμανδική πολιτική απέναντι στις «εθνικές και πολιτισμικές μειονότητες» τροποποιήθηκε με διάταγμα τον Απριλίου του 1998. Είναι πλέον υπέρ της εφαρμογής μιας ενιαίας πολιτικής στήριξης και ενταξιακής δράσης που θα βοηθήσει τους μετανάστες, τους πρόσφυγες και τους νομαδικούς πληθυσμούς (κυρίως τους τσιγγάνους). Στόχος της είναι να διευκολύνει όσο γίνεται περισσότερο αυτούς τους ανθρώπους στην προσπάθειά τους να ενταχθούν πλήρως στην κοινωνία και να επωφεληθούν από τις εκάστοτε πολιτικές.

Η πολιτική απέναντι στις μειονότητες αφορά 5 ομάδες-στόχους:

1. Μετανάστες.

Οι μετανάστες αποτελούν την πολυπληθέστερη ομάδα-στόχο. Οι άνθρωποι αυτοί μένουν μόνιμα στο Βέλγιο, αλλά δεν πήραν τη βελγική υπηκοότητα με τη γέννησή τους. Το 2001, το 4,7% του φλαμανδικού πληθυσμού ήταν ξένης καταγωγής.

2. Αναγνωρισμένοι πρόσφυγες

Όταν ένας αιτών άσυλο αναγνωρίζεται ως πρόσφυγας, καταχωρείται και αντιμετωπίζεται ως μετανάστης. Το 2001, καταγράφηκαν στη Φλαμανδική περιοχή περίπου 5.500 αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες.

3. Νομαδικοί πληθυσμοί.

Στο Βέλγιο, μπορούμε να διακρίνουμε 4 κατηγορίες Roma/Sinti/Νομάδων. Οι «Νομάδες» είναι απόγονοι των πρώτων κατακτητών της περιοχής και είναι περίπου 7.000. Οι Sinti του Βελγίου (τσιγγάνοι ινδικής καταγωγής που έφτασαν εδώ το 15^{ο} αιώνα) αυτοαποκαλούνται Manouche και είναι περίπου 1.500. Δεν πρέπει να συγχέουμε τους Roms (περίπου 750 άτομα) που έφτασαν στο Βέλγιο στα μέσα του 19^{ου} αιώνα από την Ανατολική Ευρώπη με τους Roma, τους τσιγγάνους από την Ανατολική Ευρώπη που έφτασαν εδώ τα τελευταία δέκα χρόνια, κυρίως ως πρόσφυγες. Είναι πολύ δύσκολο να προσδιοριστεί ο αριθμός των Roma που ζουν στο Βέλγιο, επειδή ελάχιστοι από αυτούς διαθέτουν τα απαραίτητα έγγραφα. Πάντως ο αριθμός τους υπολογίζεται στις 20.000. Οι περισσότεροι από τους νομάδες που ζουν μόνιμα σε κατασκηνώσεις στη Φλαμανδική περιοχή έχουν βελγική υπηκοότητα. Ωστόσο, είναι πολύ δύσκολο γι' αυτούς βρουν ένα νόμιμο μέρος να μείνουν. Αντιμετωπίζουν επίσης προβλήματα υγειονομικής περίθαλψης και εκπαίδευσης (το 75% είναι αναλφάβητοι), και χωρίς εκπαίδευση, δεν υπάρχει προοπτική εργασίας.

4. Αυτοί που δεν διαθέτουν τα απαραίτητα έγγραφα, δηλαδή οι παράνομοι μετανάστες.

Στη Φλαμανδική περιοχή υπάρχουν επίσης δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι που δεν έχουν άδεια παραμονής. Αυτοί είναι κυρίως οι άνθρωποι που κρύβονται όταν λήξει η βίζα τους ή όταν απορριφτεί το αίτημά τους για χορήγηση ασύλου. Η φλαμανδική κοινότητα εγγυάται βασικά τους δικαιώματα, όπως η υγειονομική περίθαλψη, η στέγαση και η εκπαίδευση όσον αφορά τους ανηλίκους.

5. Νέοι μετανάστες που δεν έχουν μητρική γλώσσα την ολλανδική.

Την περίοδο 1994-1999, ο ετήσιος μέσος όρος νέων μεταναστών που έρχονταν να ζήσουν στη Φλαμανδική περιοχή ανερχόταν στις 21.000. Το 55% ήταν πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά οι υπόλοιποι προέρχονταν από άλλες χώρες της Ευρώπης (16%), από το Μαρόκο (5%), από την Τουρκία (6%) ή από άλλες χώρες (19%). Ποσοστό πάνω από 65% των νεοφερμένων ήταν μεταξύ 20 και 49 ετών όταν έφτασαν εδώ, σχεδόν 25% ήταν κάτω από 20 ετών και σχεδόν το 9% ήταν πάνω από 50 ετών. Γι' αυτό και η φλαμανδική κυβέρνηση θέλει να δώσει τα κίνητρα στους νεοφερμένους να φτιάξουν τη ζωή τους, να προσαρμοστούν και ενταχθούν γρήγορα και ουσιαστικά στην φλαμανδική κοινωνία.

Μέχρι και τη δεκαετία του '90, η φλαμανδική κυβέρνηση δεν είχε αναγνωρίσει τη σημασία ύπαρξης μιας αποτελεσματικής πολιτικής υποδοχής. Το 2000 θεσπίστηκε και

χρηματοδοτήθηκε το πλαίσιο μιας ουσιαστικής πολιτικής για την εγκατάσταση των νέων μεταναστών. Πραγματοποιήθηκαν κάποιες πειραματικές ενέργειες, ενώ συγχρόνως λειτούργησαν 26 γραφεία υποδοχής νεοφερμένων.

Τα γραφεία αυτά διοργανώνουν δωρεάν προγράμματα κοινωνικής ένταξης, τα οποία περιλαμβάνουν εντατικά βασικά μαθήματα ολλανδικής γλώσσας, μια σειρά μαθημάτων σε διάφορες γλώσσες για τη ζωή στο Βέλγιο και μια σειρά μαθημάτων για την εργασία και τις σπουδές στο Βέλγιο. Παρέχεται επίσης βοήθεια συμβουλευτικού χαρακτήρα σε ατομικό επίπεδο από συμβούλους των γραφείων υποδοχής. Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται σε νεοφερμένους άνω των 18 ετών, οι οποίοι ζουν στη Φλαμανδική περιοχή, μένουν στο Βέλγιο λιγότερο από ένα χρόνο και δεν έχουν μητρικοί γλώσσα τα ολλανδικά. Επιπλέον, θα πρέπει να έχουν ένα από τα παρακάτω προφίλ: έχουν δημιουργήσει οικογένεια ή επιθυμούν επανασύνδεση της οικογένειάς τους, το αίτημά τους για χορήγηση ασύλου έχει γίνει αποδεκτό, είναι νόμιμοι πρόσφυγες, έχουν χαρακτηριστεί ή είναι θύματα λαθρεμπόρων και αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να βρεθούν μόνιμα σε μειονεκτική θέση. Μετά από αυτή τη βασική σειρά μαθημάτων, οι νεοφερμένοι μπορούν να παρακολουθήσουν μια πιο προχωρημένη σειρά μαθημάτων με έμφαση στην επαγγελματική κατάρτιση και σταδιοδρομία. Αρμόδιο για τη σειρά αυτή είναι ο Φλαμανδικός Οργανισμός Απασχόλησης (VDAB).

Στο 19 Φεβρουαρίου του 2003, το Διάταγμα για την Εγκατάσταση των Νέων Μεταναστών εγκρίθηκε από το φλαμανδικό Κοινοβούλιο. Αυτό το νέο διάταγμα θα τεθεί σε ισχύ την 1η Απριλίου του 2004 και υποχρεώνει τους νεοφερμένους να συμμετέχουν στα προγράμματα που προτείνουν τα γραφεία υποδοχής.

ΙΣΤΟΡΙΑ 1: KHALDOUN

Ο Khaldoun Sabih αυτή την εποχή είναι καθηγητής στο PINA (πρόγραμμα Integratie Nieuwkomers Antwerpen), όπου διδάσκει κοινωνικό προσανατολισμό στους νεοφερμένους. Είναι 31 ετών και ήταν ήδη παντρεμένος όταν ήρθε στο Βέλγιο. Ο γιος του γεννήθηκε εδώ.

Θυμάται πολύ καλά τη μέρα που έφτασε από το Ιράκ στο Βέλγιο ζητώντας άσυλο: ήταν 26 Ιανουαρίου του 2001. Μετά από σύντομη παραμονή του στο κέντρο προσφύγων στη Florennes (στη Βαλλωνία), το αίτημά του για χορήγηση ασύλου εγκρίθηκε και διορίστηκε στο OCMW (δημόσιο κέντρο για την κοινωνική ευημερία) στο Huldenberg, ένα χωριό μεταξύ Λουβαίν και Αμβέρσας. Ωστόσο, δεν έμεινε εκεί, επειδή το Huldenberg είναι ένα μικρό χωριό και θεώρησε ότι στις Βρυξέλλες θα είχε περισσότερες ευκαιρίες τόσο για σπουδές όσο και για άλλα πράγματα. Όμως, τα χρήματα που έπαιρνε από το OCMW δεν ήταν αρκετά για να ζήσει στην πρωτεύουσα. Τελικά, αντί για την πρωτεύουσα, ο Khaldoun μετακόμισε στην Αμβέρσα, όπου τα πράγματα ήταν ευκολότερα. Το χειρότερο όμως ήταν ότι δεν ήξερε ούτε έναν άνθρωπο σε ολόκληρο το Βέλγιο.

Ο Khaldoun είχε σπουδάσει αγγλική γλώσσα και λογοτεχνία στα πανεπιστήμια της Υεμένης και του Ιράκ. Όπως οι περισσότεροι μορφωμένοι Ιρακινοί, όνειρό του ήταν να πάει στη Μεγάλη Βρετανία, αλλά κατέληξε στο Βέλγιο. Λέει ότι όπως πάντοτε υπήρχαν στενές σχέσεις και ενδιαφέρον των Αράβων του Μάγκρεμπ για τη Γαλλία, έτσι και κάποιοι άλλοι Άραβες – όπως οι Ιρακινοί – έχουν αδυναμία στη Μεγάλη Βρετανία. Γνώριζε ήδη την Μεγάλη Βρετανία, επειδή είχε ζήσει εκεί για λίγο, στη δεκαετία του '80, όταν ο πατέρας του έκανε εκεί το διδακτορικό του. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη Μεγάλη Βρετανία επισκέφτηκε και πολλές χώρες της δυτικής Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένου του Βελγίου. Γι' αυτό και η ιδέα της επιστροφής στο Βέλγιο δεν τον δελέαζε και τόσο.

Στην Αμβέρσα κατέληξε στο PINA όπου, μαζί με τη σύζυγό του, παρακολούθησε μεταξύ άλλων και μαθήματα προσανατολισμού. Μάλιστα, στάθηκε τυχερός αφού επιλέχθηκε να παρακολουθήσει εντατικά μαθήματα ολλανδικών στο πανεπιστήμιο της Αμβέρσας, και στη συνέχεια μια αντίστοιχη σειρά μαθημάτων στο VDAB. Στην περίπτωση του Khaldoun, τα μαθήματα ήταν μαθήματα υπαλλήλου γραφείου τα οποία περιελάμβαναν, μεταξύ άλλων, δακτυλογράφηση και IT (τεχνολογία της πληροφορίας). Το VDAB διοργανώνει στα ολλανδικά διάφορες σειρές μαθημάτων για μετανάστες και πρόσφυγες, όπως πρακτικά μαθήματα για εργάτες, για υπαλλήλους γραφείου και για όσους επιθυμούν να εργαστούν στον κοινωνικό τομέα. Το VDAB προωθεί κάποιες από τις σειρές μαθημάτων του για υπαλλήλους γραφείου στο UFSIA όπου τα μαθήματα είναι πλέον πιο εντατικά απ' ότι στο VDAB. Ο Khaldoun οφείλει τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα στο σύμβουλο καθοδήγησης του VDAB που είχε διακρίνει τη θέλησή του να μάθει ολλανδικά και γενικά να μαθαίνει.

Ο Khaldoun είναι καθηγητής στο PINA SO εδώ κι ένα χρόνο περίπου. Αγαπάει τη δουλειά του για πολλούς και διάφορους λόγους. Στόχος του ήταν πάντοτε να βοηθάει άλλους ανθρώπους. Όταν ήταν στην Υεμένη δούλεψε σε ένα κοινωνικό πρόγραμμα των Η. Ε., αλλά και ως μεταφραστής για το Oxfam. Επίσης, πριν από πολλά χρόνια, δούλεψε ως εθελοντής με φτωχούς ανθρώπους στο Ιράκ. Σαν πρώην αιτών άσυλο ξέρει καλά πόσο δύσκολα είναι τα πράγματα για τους νεοφερμένους, ακόμα και για τους Ιρακινούς, οι οποίοι αποκτούν εύκολα το προφίλ του πρόσφυγα. Τέλος, χρειάζεται αυτή τη δουλειά για να είναι σε φόρμα πνευματική και σωματική! Όταν ολοκλήρωσε τις δύο σειρές μαθημάτων στα ολλανδικά και τα μαθήματα στο PINA, ο Khaldoun δεν είχε πια τι άλλο να κάνει και κατέληξε στο σπίτι να περιμένει μια δεύτερη συνέντευξη με τη βελγική υπηρεσία μετανάστευσης που θα του έδινε το προφίλ του πρόσφυγα. Δεν είχε καμία πρόταση για δουλειά μέχρι που ένας σύμβουλος του Mutsaert (κοινωνικός φορέας στην Αμβέρσα) του πρότεινε να υποβάλει αίτηση για μια θέση στο PINA. Αυτή η κίνηση αποδείχθηκε σωτήρια! Ο Khaldoun λέει ότι η δουλειά του δεν είναι μόνο χρήσιμη, απαραίτητη και ενδιαφέρουσα, είναι όλη του η ζωή!

Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο Khaldoun είναι απογοητευμένος από την έλλειψη ενδιαφέροντος που δείχνουν οι Βέλγους προς τους νεοφερμένους, αντί να τους ενημερώνουν σχετικά με το τι μπορούν να κάνουν. Φοβάται επίσης ότι οι σειρές μαθημάτων SO ενδέχεται να καταργηθούν στο κοντινό μέλλον, δεδομένου ότι έχουν μεγάλο κόστος για το κράτος. Κατά την άποψή του, η φλαμανδική κοινωνία σε γενικές γραμμές έχει πολλές απαιτήσεις από τους νεοφερμένους, χωρίς όμως να ενδιαφέρεται πραγματικά γι' αυτούς ή να έχει διάθεση να επενδύσει σε αυτούς! Θεωρεί ότι Βέλγοι πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι η πλειοψηφία των νεοφερμένων δεν έχει έρθει στο Βέλγιο από επιλογή. Επίσης, το Βέλγιο και οι υπόλοιπες δυτικοευρωπαϊκές χώρες καλό θα ήταν να σταματήσουν να θεωρούν ότι είναι οι μόνες χώρες που μπορούν να χορηγήσουν άσυλο. Για παράδειγμα το Ιράκ, πάντα δεχόταν αιτούντες άσυλο από τη Σαουδική Αραβία, την Παλαιστίνη, κ.α.

Είναι σημαντικό οι νεοφερμένοι να μαθαίνουν τη γλώσσα το συντομότερο δυνατόν έτσι ώστε μπορούν να κάνουν κάτι και να μην κάθονται μόνοι στο σπίτι όλη την ημέρα. Μόνο όταν είναι σε θέση να παρακολουθήσουν όλα όσα ακούγονται στην τηλεόραση και να μιλήσουν στους άλλους ανθρώπους θα μπορούν να κατανοήσουν το Βέλγιο. Γι' αυτό και είναι ιδιαίτερα θλιβερό το ότι οι αιτούντες άσυλο δεν έχουν την άδεια εργασίας στο Βέλγιο, κάτι που θα έκανε τη συμμετοχή και την ένταξή τους στη βελγική κοινωνία πολύ πιο εύκολη. Αντιθέτως, το Βέλγιο αφήνει όλο αυτό το «το ανθρώπινο κεφάλαιο» ανεκμετάλλευτο. Οι νεοφερμένοι, ακόμη κι όταν αποκτήσουν το προφίλ του πρόσφυγα, εξακολουθούν να μη βρίσκουν εύκολα δουλειά, αφού στο Βέλγιο υπάρχουν πολύ αυστηροί κανονισμοί όσον αφορά την αναγνώριση των ξένων τίτλων σπουδών. Στην πραγματικότητα, ίσως το Βέλγιο να έχει τους πιο αυστηρούς κανονισμούς στο θέμα αυτό! Μόνο ελάχιστοι από τους πρόσφυγες πανεπιστημιακής εκπαίδευσης βρίσκουν εδώ δουλειά αντίστοιχη των προσόντων τους. Μηχανικοί που εργάζονται ως ανειδίκευτοι εργάτες, ακαδημαϊκοί με διδακτορικά που κάνουν δουλειές γραφείου, φαίνεται ότι αποτελούν σύνηθες φαινόμενο στο Βέλγιο. Ακόμη και η σύζυγος του Khaldoun, η οποία ήταν φαρμακοποιός στο Ιράκ, η μόνη δουλειά που έχει κάνει ως τώρα στο Βέλγιο είναι καθαρίστρια. Το να διδάσκεις νεοφερμένους ή το να εργάζεσαι σε έναν κοινωνικό φορέα είναι τις περισσότερες φορές το καλύτερο που μπορείς να κάνεις. Δεν μας εκπλήσσει λοιπόν το γεγονός ότι κανένας σχεδόν πρόσφυγες πανεπιστημιακής εκπαίδευσης δεν θέλει να μείνει στο Βέλγιο ούτε και το ότι υπάρχει αυτή τη στιγμή στο Βέλγιο μεγάλη διαρροή μορφωμένων ανθρώπων. Μόνο οι πρόσφυγες με χαμηλή μόρφωση εξακολουθούν να μένουν εδώ, αφού δεν έχουν στην ουσία άλλη επιλογή.

Ο Khaldoun δεν έχει πολλές επαφές με Βέλγους, αλλά μόνο με ανθρώπους που γνωρίζει από το PINA ή με ιρακινούς φίλους του που είναι παντρεμένοι με Βέλγους. Δεν έχει καμία επίσημη σχέση με άλλους Ιρακινούς, αφού στην πραγματικότητα δεν υπάρχει καμία ένωση ιρακινών προσφύγων στο Βέλγιο. Ούτε και έχει πολλούς γνωστούς στη γειτονιά όπου ζει, το Antwerpen-Zuid. Δεν έχει κοινωνικές επαφές ούτε με τους Βέλγους ούτε με τους άλλους πρόσφυγες γείτονές του, αφού δεν υπάρχει κοινωνική ζωή στη γειτονιά. Λέει ότι δεν έχει βρεθεί στο στόχαστρο ρατσιστικών συμπεριφορών ή διακρίσεων, αλλά ίσως αυτό να οφείλεται στο ότι είναι πολύ πιο ανοιχτόχρωμος από τους συμπατριώτες του. Η σύζυγός του, η οποία όταν ήρθαν στο Βέλγιο άρχισε να φοράει μαντίλα (στο Ιράκ δεν συνήθιζε να φοράει), αντιμετώπισε συχνά αρνητικές αντιδράσεις, ειδικά μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου. Οι αντιδράσεις αυτές ήταν τόσο έντονες που σταμάτησε να φοράει τη μαντίλα. Ο Khaldoun προσπαθεί να φιλοσοφεί τις αρνητικές αντιδράσεις και προτρέπει τους μαθητές του να κάνουν το ίδιο. Αντί να ψάχνουμε να βρούμε ρατσιστικά κίνητρα, πρέπει να προσπαθούμε να βρούμε μια εξήγηση. Αυτό, όπως λέει, κάνει πιο εύκολα τα πράγματα.

Ο Khaldoun ήρθε στο Βέλγιο ως αιτών άσυλο, και τώρα είναι πολιτικός πρόσφυγας, αλλά δεν θέλησε ποτέ να εγκαταλείψει το Ιράκ. Το ιδανικό γι' αυτόν θα ήταν να επιστρέψει εκεί, εάν όλα μπορούσαν να γίνουν όπως πριν. Οι περισσότεροι από τους Ιρακινούς που γνωρίζει, πιστεύουν το ίδιο. Για πολύ καιρό αισθανόταν πρόσφυγας από το Ιράκ, τώρα όμως, αρχίζει να θεωρεί και το Βέλγιο χώρα του. Αυτή τη στιγμή, νιώθει ότι αγαπά το Βέλγιο όπως ακριβώς την Μεγάλη Βρετανία και την Υεμένη, η οποία τον έχει ώθησε να υποβάλει αίτηση πολιτογράφησης. Το αίσθημα αυτό έχει ενισχυθεί από το γεγονός ότι το Ιράκ, μετά από έναν δεύτερο πόλεμο, βρίσκεται τώρα στα χέρια των Αμερικανών και δεν υπάρχει πια στην πραγματικότητα ως χώρα. Θα ήθελε να ξαναγυρίσει στο Ιράκ και αυτό μπορεί να αποδειχθεί πιο εύκολο με το προφίλ Βέλγου πολίτη.

ΙΣΤΟΡΙΑ 2: Daniela

Η Daniela Toma ζει στο Βέλγιο από τον Μάρτιο του 2003, γεγονός που της δίνει αδιαμφισβήτητα το προφίλ ενός νεοφερμένου. Είναι 29 ετών και κατάγεται από ένα μικρό χωριό στα βορειοδυτικά της Ρουμανίας. Ήρθε στο Βέλγιο μαζί με την 10χρονη κόρη της. Πριν από τρία χρόνια, γνώρισε το Χέρμαν, έναν Βέλγο που επισκέφθηκε το χωριό της στο πλαίσιο μιας πρωτοβουλίας εξωτερικής ενίσχυσης που διοργανώθηκε από το δήμο Κάπελεν της Φλαμανδίας.

Η νομική σύμβαση συγκατοίκησής της Ντανιέλα με έναν βέλγο πολίτη της δίνει το νόμιμο δικαίωμα να ζει εδώ. Τελικά, αποδείχθηκε σχετικά εύκολη υπόθεση να αποκτήσει τα απαραίτητα έγγραφα. Ο φάκελός της προετοιμάστηκε αρχικά στο χωριό της στη Ρουμανία και εστάλη στη συνέχεια στο Βουκουρέστι, απ' όπου ήταν εύκολο να κατατεθεί στη βελγική υπηρεσία μετανάστευσης. Μέσα σε 2 μόλις εβδομάδες είχε στα χέρια της την κάρτα παραμονής.

Η σχέση της Ντανιέλα με έναν βέλγο πολίτη δεν συνεπάγεται ότι πληροί όλες τις προϋποθέσεις της φλαμανδικής πολιτικής ένταξης. Είναι ενήλικη και δεν μιλάει ολλανδικά, αλλά δεν έχει κανένα χαρακτηριστικό κοινωνικό μειονέκτημα που να την οδηγεί σε μόνιμη μειονεκτική θέση. Γι' αυτό και δεν έλαβε καμία βοήθεια από την αντιπροσωπεία υποδοχής– δεν ήξερε καν ότι υπάρχει τέτοια δυνατότητα!. Έτσι, έπρεπε για παράδειγμα να ανακαλύψει μόνη της πού μπορεί να μάθει ολλανδικά. Τον Αύγουστο παρακολούθησε μια σειρά μαθημάτων ολλανδικής γλώσσας, διάρκειας τεσσάρων εβδομάδων (120 ώρες) στην Αθηνά, ένα δημόσιο εκπαιδευτικό κέντρο στην Αμβέρσα. Θέλει πάρα πολύ να μάθει, και προσπαθεί και μόνη της να βελτιώνεται συνεχώς, γι' αυτό και επισκέπτεται συχνά τη βιβλιοθήκη.

Αυτή την εποχή, παρακολουθεί, στο ίδιο εκπαιδευτικό κέντρο, μια σειρά μαθημάτων GPB (σειρά μαθημάτων που έχει ως στόχο την απόκτηση ενός πιστοποιητικού που επιτρέπει τη διδασκαλία, το «Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid»). Αυτές οι σειρές μαθημάτων προορίζονται για ενήλικες που επιθυμούν να διδάξουν στη δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά που δεν έχουν εμπειρία στη διδασκαλία. Η Daniela εργαζόταν για 10 χρόνια ως δασκάλα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Ρουμανία. Τώρα, θα ήθελε να εργαστεί κι εδώ ως δασκάλα και ελπίζει ότι η αυτή η σειρά μαθημάτων θα της δώσει αυτή τη δυνατότητα. Αυτό που της άρεσε σε αυτή τη σειρά μαθημάτων, δεν ήταν μόνο το αντικείμενο, αλλά επιπλέον, το γεγονός ότι τα μαθήματα γίνονται στα ολλανδικά και ότι οι υπόλοιποι 15 συμμαθητές της είναι κι αυτοί αλλοδαποί. Μάλιστα, ανάμεσά τους υπάρχει άλλη μια Ρουμάνα. Τα μαθήματα που παρακολουθεί από τον περασμένο Σεπτέμβριο, είναι εντατικά, πραγματοποιούνται 5 φορές την εβδομάδα και διαρκούν 15 μήνες. Δεδομένου ότι η Daniela είναι εγγεγραμμένη άνεργη στο φλαμανδικό γραφείο απασχόλησης (vdab), πληρώνει μόνο το ½ των διδάκτρων, ενώ το υπόλοιπο ½ το καταβάλει το vdab. Σύντομα μάλιστα θα συναντηθεί με τον προσωπικό της σύμβουλο απασχόλησης και καθοδήγησης του vdab, ο οποίος μπορεί να έχει κάποιο καινούργιο πρόγραμμα να της προτείνει. Πάντως, η Daniela λέει ότι θέλει να τελειώνει μια σειρά μαθημάτων προτού αρχίσει μια άλλη.

Στο μεταξύ, προσπαθεί να πάρει τη ρουμανική άδεια διδασκαλίας για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία πιστοποιείται στις Βρυξέλλες. Ξέρει ότι η επιτροπή πιστοποίησης έχει πολύ αυστηρά κριτήρια, ωστόσο πιστεύει ότι θα τα καταφέρει. Η Daniela ελπίζει ότι αυτό θα της επιτρέψει να διδάξει σε ένα δημοτικό στη Φλαμανδική περιοχή. Είναι κάτι που το επιθυμεί πολύ.

Το Βέλγιο διαφέρει πολύ από την Ρουμανία. Εδώ, ζει σε ένα διαμέρισμα στην πόλη, ενώ στη Ρουμανία ζούσε στην εξοχή σε ένα σπίτι με μεγάλο κήπο. Επίσης, στη Ρουμανία κάνει πολύ περισσότερη ζέστη απ' ότι στο Βέλγιο. Παρόλ'αυτά, έχει πολύ θετική άποψη για τους

Βέλγους. Μέχρι τώρα δεν έχει αντιμετωπίσει καμιά αρνητική αντίδραση και πιστεύει ότι έγινε από την πρώτη στιγμή αποδεκτή από όλους. Παραδέχεται ότι υπάρχει η φήμη ότι οι Βέλγοι είναι ψυχροί και ότι στην αρχή είχε την ίδια άποψη, αλλά ότι μόλις τους γνώρισε καλύτερα άλλαξε γνώμη. Της αρέσει επίσης το ότι πολλοί άνθρωποι μιλούν αγγλικά ή γαλλικά.

Το μεγαλύτερο πρόβλημά που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει είναι η γλώσσα, καθώς ολόκληρη η κοινωνική της ζωή εξαρτάται από αυτήν. Στη Ρουμανία ήταν πολύ ευκολότερο για τη Ντανιέλα να κάνει παρέα με άλλους ανθρώπους, αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο είναι σημαντικό για τους νεοφερμένους να μάθουν τη γλώσσα όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Είναι υπέρ της ολοκλήρωσης: «Πρέπει να συμπεριφέρομαι όπως οι Βέλγοι», λέει, το οποίο σημαίνει ότι πρέπει να μάθει τους κανόνες και τα έθιμα αυτής της χώρας το συντομότερο δυνατό. Κάτι που η Ντανιέλα κάνει πολύ καλά!

ΙΣΤΟΡΙΑ 3: Lahcen Ilken

Ο Lahcen Ilken γεννήθηκε πριν από 41 χρόνια στο Meknes του Μαρόκου. Σε ηλικία 26 ετών πήγε στη Γαλλία για να συνεχίσει τις σπουδές του. Από εκεί ταξίδεψε στις Κάτω Χώρες το 1995 με την τότε φίλη του (σημερινή σύζυγό του), η οποία είναι Ολλανδέζα. Εδώ και δυο χρόνια ζει στο βόρειο τμήμα του Βελγίου. Ο Lahcen επέλεξε το Βέλγιο επειδή δεν του άρεσε η ολλανδική νοοτροπία. Υποστηρίζει ότι στις Κάτω Χώρες επικρατεί υπερβολικός προγραμματισμός και του ήταν δύσκολο να προσαρμοστεί. Θα του άρεσε να ζει στις βαλλωνικές επαρχίες τόσο για το περιβάλλον όσο και για τη γαλλική γλώσσα, αλλά παρόλ'αυτά είναι απόλυτα ικανοποιημένος στη Φλαμανδική περιοχή.

Στις Κάτω Χώρες μελέτησε ολλανδικά σε ένα περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης (ένα σχολείο ενηλίκων) δεδομένου ότι το πανεπιστήμιο ήταν πάρα πολύ ακριβό. Παρόλο που ακολουθούσε εντατικά μαθήματα 20 ωρών εβδομαδιαίως, απογοητεύτηκε από τον πολύ αργό ρυθμό των μαθημάτων. Αυτό οφειλόταν στο ότι είχε ήδη σπουδάσει στο Μαρόκο και στη Γαλλία. Είχε πάρει πτυχίο αγγλικών στο Meknes του Μαρόκου και είχε πάει στη Γαλλία (όπου έζησε στη Λυών και το Μονπελιέ) μόνος του επειδή ήθελε να κάνει ένα διδακτορικό, το οποίο και ξεκίνησε, αλλά δεν το τελείωσε ποτέ, αν και πήρε το μεταπτυχιακό του πριν αρχίσει μαθήματα για το διδακτορικό του.

Στη Γαλλία ο Lahcen δεν αντιμετώπισε καμία δυσκολία. Υπάρχουν παλιοί ιστορικοί δεσμοί μεταξύ του Μαρόκου και της Γαλλίας και έτσι δεν ήταν δύσκολο να τα πάει καλά με τους συμφοιτητές του. Άλλωστε, περίπου οι μισοί από τους φοιτητές της ομάδας του είχαν αφρικανική καταγωγή.

Στις Κάτω Χώρες, τα πράγματα ήταν πολύ διαφορετικά Οι τίτλοι σπουδών του θεωρήθηκαν κατώτεροι, όχι επειδή δεν ήταν του ίδιου επιπέδου, αλλά για τον απλούστατο λόγο ότι ήταν μαροκινοί. Το γεγονός αυτό τον οδήγησε επικοινωνήσει με το πανεπιστήμιο του Nijmegen και τότε του είπαν ότι θα έπρεπε να ξεκινήσει από την αρχή επειδή οι τίτλοι σπουδών του θεωρήθηκαν έγκυροι. Όλα έδειχναν ότι οι τίτλοι σπουδών των μεταναστών δεν ισοδυναμούσαν με τους αντίστοιχους ολλανδικούς τίτλους σπουδών. Δεν αναγνωρίστηκε ούτε καν το γαλλικό του πτυχίο! Αυτό ήταν μεγάλη απογοήτευση. Αργότερα κατάφερε να αναγνωρίσει μερικά από τα προσόντα του στο πανεπιστήμιο του Τίλμπεργκ, όπου του επετράπη να συμμετέχει σε ένα ακαδημαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα, αλλά μόνο για έναν τομέα. Σήμερα, ο Lahcen πιστεύει ότι είναι πια πολύ μεγάλος για να του δοθεί η ευκαιρία να συνεχίσει τις σπουδές του.

Στις Κάτω Χώρες εργάστηκε αρχικά σε ένα εργοστάσιο δέρματος ως εργάτης και αργότερα πήρε μια θέση καθηγητή γαλλικών και αραβικών σε ένα ιδιωτικό σχολείο.

Σήμερα ζει σε ένα αγρόκτημα στο μικρό χωριό Weelde, κοντά στο Turnhout. Η επιλογή της εξοχής δεν ήταν τυχαία, αφού ήθελε τα παιδιά του να μεγαλώσουν σε ένα ήρεμο περιβάλλον. Αποκαλεί το αγρόκτημα, το οποίο θέλει ακόμα πολύ δουλειά– η του εμπειρία στις οικοδομές στη Γαλλία σίγουρα θα τον βοηθήσει – το «μεγάλο σχέδιο της ζωής του».

Η ζωή σε ένα χωριό στη Φλαμανδική περιοχή δεν είναι και τόσο εύκολη υπόθεση: υπήρξαν προβλήματα με τους συγχωριανούς του και δεν είχαν σχεδόν καμία επαφή. Ο Lahcen αποτέλεσε αγαπημένο θέμα κουτσομπολιού, ειδικά στην αρχή, αν και όλοι εξεπλάγην όταν άκουσαν πόσο καλά Ολλανδικά μιλάει. Οι υπόλοιποι εξακολουθούν να κρατούν τις αποστάσεις τους και να τον θεωρούν κάτι το «εξωτικό». Ο Lahcen σοκάρεται από το γεγονός ότι αυτά τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμα και μεταξύ γειτόνων και γνωστών. Μάλλον τους φαίνεται αδιανόητο ότι ο Lahcen μπορεί να είναι ένας σύγχρονος άνθρωπος που μπορεί να φροντίσει τα παιδιά του όταν η σύζυγός του πηγαίνει σε

μια συνεδρίαση ή σε ένα τσάι. Μάλλον τα πράγματα θα ήταν ακόμα χειρότερα εάν η σύζυγός του ήταν μαροκινής καταγωγής.

Ο Lahcen λέει ότι η μετανάστευση σε μια άλλη χώρα είναι πολύ πιο δύσκολη από όσο φαντάζονται οι Φλαμανδοί. Οι μετανάστες που πηγαίνουν να ζήσουν στις πόλεις περνούν μια πολύ δύσκολη περίοδο στην αρχή, επειδή δεν γίνεται καμία αναφορά στην προηγούμενη ζωή τους. Κανείς στην γύρω περιοχή δεν ξέρει ποιος είναι ο πατέρας και ο παππούς του, ποια είναι η οικογένειά του, από πού έρχεται, κλπ. Στην πραγματικότητα, ζουν μέσα στην ανωνυμία. Ακόμα όπου προήλθαν από αυτοί ήταν πολύ μακριά από ανώνυμο.

Ο Lahcen διδάσκει σήμερα Κοινωνικό Προσανατολισμό τους Νεοφερμένους στο PRICMA (το περιφερειακό κέντρο κοινωνικής ένταξης μεταναστών της Αμβέρσας), του Turnhout. Τα μαθήματα αυτά γίνονται στα αραβικά, στα αλγερινά, στα αγγλικά και στα γαλλικά. Θεωρεί την εργασία του πρώτα απ' όλα δέσμευση. Του αρέσει η δουλειά του, επειδή μπορεί να κατανοήσει τα προβλήματα των μεταναστών και των νεοφερμένων. Άλλωστε, έχει βρεθεί στη θέση του τρεις φορές! Γι' αυτό και θεωρεί καθήκον του να ενημερώσει τους μετανάστες για όλες τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που τους δίνονται στο Βέλγιο, χωρίς να τους επηρεάσει στις αποφάσεις τους. Αυτό είναι πολύ σημαντικό τόσο για το μέλλον τους όσο και για το δικό μας!

Βρίσκεται επίσης σε μια θέση από την οποία μπορεί να κατανοήσει τη σημασία της γλώσσας. Η γλώσσα είναι κάτι περισσότερο από φορέας πολιτισμού: είναι συγχρόνως ο ίδιος ο πολιτισμός. Αυτό ισχύει τόσο για τα ολλανδικά όσο και για τη μητρική γλώσσα των νεοφερμένων. Βέβαια, η γλώσσα αποτελεί σίγουρα ένα μεγάλο εμπόδιο στη Φλαμανδική περιοχή. Από την εμπειρία του, μας λέει ότι στη Γαλλία, με την οποία τον ένωναν τα γαλλικά, οι άνθρωποι τον αντιμετώπισαν με πολύ μεγαλύτερο σεβασμό, απ' ότι εδώ. Γι' αυτό και δεν είναι υπέρ της υποχρεωτικής εκμάθησης γλωσσών. Στους ανθρώπους πρέπει να δίνεται η ευκαιρία να μάθουν μια γλώσσα, όχι να υποχρεώνονται να το κάνουν. Οι πολιτικοί μας έχουν συχνά παρωπίδες στο θέμα αυτό!

Επιπλέον, ο Lahcen θεωρεί ότι με το ζητάμε από τους μετανάστες και τους νεοφερμένων να κάνουν αυτό ή να κάνουν το άλλο για να ενταχθούν στην νέα κοινωνία, είναι σαν να εκπαιδεύουμε ρομπότ. Θα ήταν πολύ καλύτερο να προωθούμε την ιδέα της αποδοχής, αντί της «ένταξης». Όλα τα υπόλοιπα θα έρθουν από μόνα τους. Θα είναι σαν να ζητάμε από τους νεοφερμένους να διατηρήσουν την αυθεντικότητά τους και μόνο τότε θα μπορούμε να μιλάμε για πραγματική ποικιλομορφία.

Κρίνει πολύ αυστηρά τη σειρά μαθημάτων (SO) που πρέπει να διδάξει: πιστεύει ότι ακόμη και το ίδιο το μάθημα περιλαμβάνει προκαταλήψεις! Προσπαθεί να βάλει αυτό στην προοπτική για τους σπουδαστές του. Γι' αυτόν, το πιο σημαντικό είναι η επικοινωνία. Πιστεύει ότι δεν υπάρχει μεγάλη επαφή των Βέλγων με τους νεοφερμένους. Αυτή ακριβώς την επαφή θέλει να καλλιεργήσει και μέσω αυτής να ξεπεραστούν τα εμπόδια. Σε αυτό το σημείο ακριβώς, τονίζει τη σημασία της ανοχής και από τις δύο πλευρές.

Αν και ο Lahcen θεωρεί ότι η δουλειά και η εκμάθηση της γλώσσας είναι πολύ σημαντικές, θεωρεί ότι πρέπει να προσφερθεί κάτι περισσότερο στους νεοφερμένους. Διότι, ακόμα κι αν έχει μια δουλειά και μιλάει συγχρόνως και τη γλώσσα, δεν σημαίνει ότι σταματά να συμπεριφέρεται μηχανικά και να μην προχωρά πραγματικά στη ζωή του. Γι' αυτό και στη σειρά μαθημάτων που διευθύνει, δίνει μεγάλη έμφαση στην εξέλιξη της προσωπικότητας, στον ελεύθερο χρόνο και στην εθελοντική εργασία, επειδή στη χώρα μας αυτά τα στοιχεία έχουν μεγάλη σημασία.

3. Η ΤΣΕΧΙΑ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Η Τσεχία (όπως και οι προκάτοχοί της) βρίσκεται στο σταυροδρόμι της κεντρικής Ευρώπης. Ακόμα και στην εποχή του Σιδηρούν Παραπετάσματος, πριν από το 1989, δεν σταμάτησε η κινητικότητα στην περιοχή, απλώς μειώθηκε. Στις αρχές της δεκαετίας του '90, οι ροές των μεταναστών αυξήθηκαν. «Σε αντίθεση με προηγούμενες δεκαετίες, σήμερα στην Τσεχία, η διέλευση και η υποδοχή μεταναστών είναι σαφώς μεγαλύτερες από την εξαγωγή» [Drbohlav 2001: 203].

Τη δεκαετία του '90, η Τσεχία (CR) έγινε χώρα διέλευσης και υποδοχής. Το μεγαλύτερο μέρος των μεταναστών που φτάνουν εδώ είναι οικονομικοί μετανάστες (έρχονται εδώ για να δουλέψουν ή ν' ανοίξουν μια επιχείρηση). Ο αριθμός των οικονομικών μεταναστών στην τσεχική αγορά εργασίας την περίοδο 1991-1998 αυξήθηκε από 9.000 σε 153.000.

Οι μόνιμοι μετανάστες (αλλοδαποί με μόνιμη άδεια παραμονής) είναι λιγότεροι και απέκτησαν αυτό το προφίλ χάρη στο μέτρο της επανένωσης της οικογένειάς. Ο αριθμός τους την περίοδο 1991-1998 αυξήθηκε σταθερά από 27.000 σε 64.000.

Μια άλλη κατηγορία μεταναστών που φτάνουν εδώ από όλο τον κόσμο είναι οι αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες. Την περίοδο 1990-2002 χορηγήθηκε άσυλο σε 2.212 από τους 60.467 που υπέβαλαν αίτηση (περίπου 4%).

Λόγω των συγκρούσεων στις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας μεταξύ του 1992-1996, η Τσεχία το χορήγησε προσωρινό άσυλο σε περισσότερους από 5.500 πρόσφυγες πολέμου από τη από Βοσνία-Ερζεγοβίνη (700 άνθρωποι στάλθηκαν αργότερα πίσω στην πατρίδα τους με αεροπλάνο, ενώ χορηγήθηκε επίσης μακροχρόνια άδεια παραμονής και δικαίωμα συμμετοχής σε προγράμματα ένταξης σε 120 άτομα με σοβαρές αναπηρίες).

Την περίοδο 1991-1993, 1.800 Άνθρωποι με τσεχική εθνικότητα, άνθρωποι δηλαδή που γεννήθηκαν στην Τσεχία, επέστρεψαν στην πατρίδα τους την Τσεχία από το Volhyn στην περιοχή του Τσέρνομπιλ της Ουκρανίας. Στην Τσεχία επέστρεψαν επίσης συμπατριώτες τους από το Καζακστάν, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, αλλά και μετανάστες από άλλες χώρες (Η.Π.Α., Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Νότια Αφρική).

Οι διερχόμενοι μετανάστες περιλαμβάνουν εκείνους δεν έχουν ως τελικό προορισμό τους την Τσεχία. Με το παράνομο πέρασμά τους, επιτυχές ή ανεπιτυχές, ασκούν ένα είδος πίεσης στα τσεχικά σύνορα. Ο διάσημος τσέχος συγγραφέας, Du□an Drbohlav, έχει πει ότι «εκτιμάται ότι πάνω από 100.000 διερχόμενοι μετανάστες περνούν κάθε χρόνο σε τσεχικό έδαφος, κι αυτές οι εκτιμήσεις δεν είναι καθόλου υπερβολικές» [1998: 211].

Ο συνολικός αριθμός αλλοδαπών στην Τσεχία (στις 31 Μαρτίου 2001) ήταν ανερχόταν σε 222.329 – εκ των οποίων 151.227 αλλοδαποί με μακροχρόνια άδεια παραμονής και 71.102 αλλοδαποί με μόνιμη άδεια διαμονής. Από αυτούς, οι πολυπληθέστερες εθνικότητες ήταν οι Σλοβάκοι (57.364), οι Ουκρανοί (54.821), οι Βιετναμέζοι (25.761), οι Πολωνοί (17.039), οι Ρώσοι (12.726), οι Γερμανοί (5.136), οι Βούλγαροι (4.376), οι Κινέζοι (3.299), οι Αμερικανοί (3.287) και οι κάτοικοι της πρώην Γιουγκοσλαβίας (3.285). Αυτά τα νούμερα εκφράζουν τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, αλλά τα πραγματικά νούμερα είναι πολύ μεγαλύτερα-για παράδειγμα, στην πραγματικότητα ο συνολικός αριθμός ανθρώπων με βιετναμέζικη υπηκοότητα υπολογίζεται σε σχεδόν 70.000.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Το θέμα της διεθνούς μετανάστευσης και του ασύλου αποτελούν αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών της Τσεχίας, το οποίο έχει ιδρύσει το γραφείο της Πολιτικής Μετανάστευσης και Χορήγησης Ασύλου. Το νομικό προφίλ των αλλοδαπών στην Τσεχία, βάσει της Πράξης αριθ. το 323/1999, εξαρτάται από το είδος παραμονής τους στο έδαφος της Τσεχίας. Ο νόμος προβλέπει ότι ένας αλλοδαπός έχει το δικαίωμα να μείνει στην Τσεχία προσωρινά (με βίζα) ή μόνιμα (με μόνιμη άδεια παραμονής).

Η απόκτηση της τσεχικής υπηκοότητας διέπεται από την Πράξη αριθ. το 40/1993, στην απόκτηση και την απώλεια τσεχικής υπηκοότητας και των επόμενων τροποποιήσεων. Ένας αλλοδαπός μπορεί να αποκτήσει την τσεχική υπηκοότητα, όπως τροποποιείται από την Πράξη αριθ. το 40/1993, με τη γέννηση, την υιοθέτηση, τη συγγένεια, την παρουσία του στο τσεχικό έδαφος, τη δήλωση (μόνο για τους πολίτες της πρώην Τσεχοσλοβακίας) και την πολιτογράφηση. Ένας αλλοδαπός μπορεί να πολιτογραφηθεί Τσέχος εάν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι: έχει μόνιμη άδεια παραμονής τα τελευταία πέντε χρόνια, η προηγούμενη εθνικότητα χάνεται (αυτό δεν ισχύει στην περίπτωση των προσφύγων ή των απατρίδων),ο αιτών έχει λευκό μητρώο τα τελευταία πέντε χρόνια και μπορεί να αποδείξει ότι γνωρίζει την

τσέχικη γλώσσα. Κάποιοι από τους όρους μπορούν να παρακαμφθούν σε ειδικές περιπτώσεις από μια επιτροπή λήψης αποφάσεων. Το πρόβλημα είναι ότι για να έχεις 5ετή άδεια μόνιμης παραμονής, πρέπει προηγουμένως να έχεις 10ετή άδεια προσωρινής παραμονής, γεγονός που σημαίνει ότι ο αιτών θα πρέπει να έχει ζήσει στην Τσεχία 15 χρόνια προτού υποβάλλει αίτηση πολιτογράφησης – τα πρότυπα της ευρωπαϊκής Συνθήκης για την Υπηκοότητα δεν προβλέπουν χρονικό διάστημα πάνω από 10 χρόνια, ενώ ο μέσος όρος στη δυτική Ευρώπη είναι τα 5 χρόνια. Ο περιορισμός της τσέχικης νομοθεσίας έγκειται την απλοποίηση της διαδικασίας πολιτογράφησης για τη δεύτερη και τρίτη γενιά μεταναστών (αργή εφαρμογή του soli ius) καθώς επίσης και περιπτώσεις διπλής πολιτογράφησης, όπου ο υποψήφιος πρέπει να υποβάλει αίτηση για εξαίρεση.

ΙΣΤΟΡΙΑ 1: NGUYEN

Ο Ing. Nguyen Huy Thang γεννήθηκε το 1963 σε μια μικρή πόλη, σχεδόν χωριό. Ήταν το έκτο παιδί από τα επτά παιδιά της οικογένειας και είχε ένα μαγαζάκι και δούλευε συγχρόνως και στα χωράφια για να τη συντηρήσει. Ο Ing. Thang κατάφερα να τελειώσει μια σχολή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με οικονομικό και επιχειρηματικό προσανατολισμό, αλλά εκείνη την εποχή σπάνιζαν οι ευκαιρίες στο Βιετνάμ. Τα μεγαλύτερα παιδιά διασκορπίστηκαν σε άλλες πόλεις και κωμοπόλεις του Βιετνάμ, ένα από τα αδέρφια του έφυγε μετανάστης στη Γερμανία και ένας άλλος στις Κάτω Χώρες. Ο Ing. Thang αποφάσισε κι αυτός να φύγει από τη χώρα του, στην αρχή για ένα μικρό χρονικό διάστημα.

Μια διεθνής συμφωνία συνεργασίας της χώρας του, του επέτρεψε να πάει στην Τσεχοσλοβακία νόμιμα το 1988 (όταν ήταν 25 ετών). Η συμφωνία μεταξύ του Βιετνάμ και της Τσεχοσλοβακίας που αφορούσε θέσεις εργασίες για βιετναμέζους εργάτες και μηχανικούς σε εργοστάσια και σε σχολεία έδωσε στον Ing. Thang την δυνατότητα να εργαστεί στα σιδηρουργεία Vvtkovice στην Οστράβα.

Στο πρώτο μισό της παραμονής του στην Τσεχοσλοβακία εγγράφηκε, μαζί με άλλους δέκα συμπατριώτες του, σε ένα τμήμα εκμάθησης της γλώσσας, και κατόπιν άρχισε να εργάζεται στα σιδηρουργεία. Εργάστηκε για μικρά χρονιά διαστήματα σε διάφορες θέσεις προτού να εξειδικευτεί στην παραγωγή εργαλείων.

Οι πρώτοι μήνες στην ξένη χώρα αποδείχθηκαν πολύ σκληροί. Ήταν νέος και είχε να αντιμετωπίσει όχι μόνο το εμπόδιο της ξένης γλώσσας, αλλά και τις δυσκολίες μιας ζωής μέσα σε ένα πολύ διαφορετικό περιβάλλον. Στις αρχές, πίστευε μάλιστα ότι Τσέχοι συνάδελφοί του δεν είχαν καμία εμπιστοσύνη στα προσόντα και στις ικανότητες του ίδιου και των συμπατριωτών του, καθώς οι Βιετναμέζοι ήταν πολύ διαφορετικοί από τους Τσέχους.

Έζησε σε έναν ξενώνα μαζί με εργάτες από την Πολωνία, την Σλοβακία, αλλά και το Βιετνάμ. Το γεγονός αυτό τον έκανε να μιλάει με τους συναδέλφους του συνεχώς τη μητρική του γλώσσα μετά τη δουλειά. Ήξερε ότι η γλώσσα ήταν ένα εμπόδιο το οποίο αποθάρρυνε τους Τσέχους συναδέλφους να πουν κάτι παραπάνω μαζί τους και δεν τους επέτρεπε να εξηγήσουν τις διαδικασίες (ακολουθία διαδικασιών). Αυτό κρατούσε συχνά του Βιετναμέζους έξω από τις εξελίξεις στο χώρο εργασίας. Η επικοινωνία περιοριζόταν πια σε απλές οδηγίες που αφορούσαν τη δουλειά.

Ο Thang αποφάσισε να δώσει τέλος σε αυτή την κατάσταση. Άρχισε να μελετά τσέχικα με ενθουσιασμό και επιμέλεια. Σύναψε φιλικές σχέσεις με διάφορους ανθρώπους στην Οστράβα, οι οποίοι θα μπορούσαν να τον βοηθήσουν να βελτιώσει τα τσέχικά του. Οι προσπάθειές του, οι ικανότητές του, η τελειομανία του και η αφοσιωμένη εργασία του τον έκαναν να ξεχωρίσει μεταξύ των ξένων εργατών και όλοι άρχισαν να τον θεωρούν καλό και αξιόπιστο εργάτη. Επίσης, πολύ συχνά η διοίκηση τον θεωρούσε παράδειγμα προς μίμηση για τους ντόπιους εργάτες στο Vvtkovice. Αυτό, όμως, ενόχλησε κάποιους από τους συναδέλφους του. Ο κ. Thang θυμάται ακόμα τα αρνητικά τους σχόλια, όπως "αφήστε τον σχιστομάτη να το κάνει, είναι ο καλύτερος", κα.

Από την άλλη όμως, θυμάται και την θετική συμπεριφορά των υπόλοιπων Τσέχων συναδέλφων του οι οποίοι συχνά του αγαπημένα του σνακ, όπως το παραδοσιακό τσεχικό γεμιστό κέικ.

Στις αρχές της δεκαετίας του '90 οι διεθνείς συμφωνίες συνεργασίας για εργασία και διαμονή έληξαν και προέκυψε το δίλημμα αν θα επιστρέψει στην πατρίδα του ή όχι. Εκείνη την εποχή έπρεπε να πάρει μια πολύ δύσκολη απόφαση. Η συμπεριφορά των ντόπιων απέναντι στους βιετναμέζους είχε αρχίσει να αλλάζει. Τους περιφρονούσαν και μάλιστα, πολλοί ντόπιοι τσέχοι συνάδελφοί τους, υπό την απειλή των απολύσεων, τους ζήτησαν να

φύγουν και να πάνε από κει που ήρθαν. Παρόλ' αυτά αποφάσισε να μείνει. Μετά από αυτά τα λίγα χρόνια παραμονής του εδώ, γνώριζε καλά την Οστράβα και είχε κάνει αρκετούς φίλους. Τα τσέχικά του ήταν αρκετά καλά, τόσο καλά ώστε να μπορεί να εργαστεί ως μεταφραστής, και στο μέλλον ακόμη και ορκωτός μεταφραστής (νόμιμα).

Πάντα ήθελε να σπουδάσει, ήταν νέος ακόμα. Έδωσε εξετάσεις στην Οικονομική Σχολή στο Τμήμα Μεταλλειολόγων Μηχανικών στην Οστράβα και πέρασε. Θεωρεί τα φοιτητικά του χρόνια τα πιο ευτυχισμένα και δημιουργικά της ζωής του, παρόλο που έπρεπε να κερδίσει μόνος του τα προς το ζην. Έκανε μεταφράσεις από τα βιετναμέζικα, βοήθησε τους συμπατριώτες του, που έφθαναν κατά εκατοντάδες εδώ για να δουλέψουν, να ενταχθούν στη νέα τους κοινωνία. Κατά τη διάρκεια των σπουδών προσπάθησε επίσης να ασχοληθεί με τις επιχειρήσεις.

Θυμάται την εποχή που υπήρχε τρομερή έλλειψη πάγκων στην υπαίθρια αγορά. Εκείνη την περίοδο έπρεπε να βρει χρήματα για να πληρώσει τα δίδακτρά του, και εκτίμησε την κατανόηση και τη βοήθεια που του πρόσφερε το γραφείο του δήμου στην Οστράβα. Εκείνοι οι άνθρωποι βρήκαν το χρόνο να ακούσουν τα προβλήματα ενός νεαρού αλλοδαπού και να τον βοηθήσουν. Άρχισε να πουλάει τα προϊόντα σε έναν πάγκο στην υπαίθρια αγορά και να εξασφαλίζει ένα κανονικό εισόδημα. "Δεν ήταν εύκολο", χαμογελά και συνεχίζει: "Τη μισή μέρα στη σχολή, από εκεί στην αγορά, πίσω από τον πάγκο μέσα στην παγωνιά ή τον καύσωνα. Όμως τα κατάφερα και σήμερα τα σκέφτομαι όλα αυτά και γελάω".

Στη σχολή ένιωθε πολύ άνετα με τους άλλους φοιτητές, η ατμόσφαιρα ήταν από την αρχή φιλική, ο ένας βοηθούσε τον άλλο στο διάβασμα, στη λογοτεχνία, στην εξήγηση των όρων, και όλα κύλαγαν πολύ ομαλά. Τα ταξίδια με τους συμφοιτητές του, οι συγκεντρώσεις τους για να πιουν τσεχική μπύρα, οι φοιτητικές πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα πάρτι, όλα αυτά τον έκαναν να εξοικειωθεί με τον τσέχικο τρόπο ζωής και την Οστράβα. Στο πανεπιστήμιο έκανε καλούς και αληθινούς φίλους που ήταν πρόθυμοι να τον βοηθήσουν και τον αντιμετώπιζαν ως ισότιμο μέλος της κοινωνίας – ήταν ένας από αυτούς. Όταν τέλειωσε το πανεπιστήμιο κράτησε στενές επαφές με τους συμμαθητές του.

Το 1998 άρχισε να εργάζεται ως λογιστής και έβγαλε άδεια για επιχείρηση. Έχει μια εταιρεία λογιστικών με έξι υπαλλήλους και αναλαμβάνει τα λογιστικά βιβλία, τις μισθοδοσίες και λογιστικούς ελέγχους.

Συνάντησε την τσέχα αγαπημένη του στην Οστράβα, την πάντρεψε μετά την τελετή αποφοίτησής του. Δεν έμειναν μαζί για πολύ. Οι διαφορές στο χαρακτήρα τους και στα έθιμά τους ήταν αγεφύρωτες, γι' αυτό και συμφώνησαν να χωρίσουν μετά από δύο χρόνια γάμου. Έφυγε από την Οστράβα, την οποία αποκαλεί δεύτερο σπίτι του και σήμερα ζει στο Cheb (στην άλλη πλευρά της χώρας). Όμως επισκέπτεται συχνά τους φίλους του που ζουν εκεί όταν δεν δουλεύει.

ΙΣΤΟΡΙΑ 2: ADIL, RAISHA ΚΑΙ HICRAN

Ο Adil και η οικογένεια της Raisha κατάγονται από το Καυκάσιο τμήμα του Αζερμπαϊτζάν, το Μπακού. Η Raisha θυμάται τις σχέσεις των ανθρώπων πριν από την πτώση του Σιδηρούν Παραπετάσματος στη Σοβιετική Ένωση:

Όχι, δεν υπήρχε τέτοιο πρόβλημα (ενδο-εθνικό). Όλα αυτά ξεκίνησαν στις αρχές της δεκαετίας του '90. Μέχρι το 1992 οι άνθρωποι ζούσαν ήρεμα. Δεν υπήρχαν προβλήματα. Ήταν μια πολύ καλή περίοδος χωρίς εθνικά προβλήματα..

Η Raisha λέει ότι, έζησε σε μια διαφυλετική και διά-θρησκευτική οικογένεια μαζί με τους παππούδες, τις γιαγιάδες και τους γονείς της. Εκείνη κατάγεται από την Αρμενία και ο σύζυγός της από το Αζερμπαϊτζάν. Η έξαρση του εθνικισμού οδήγησε τα δύο γειτονικά έθνη στη βίαια σύγκρουση Nagorno Karabakh, όπου μεγάλες αρμενικές κοινοτικές ζωές ζουν έδαφος του Αζερμπαϊτζάν. Η Αρμενία θέλησε να οικειοποιηθεί αυτή την περιοχή, αλλά το Αζερμπαϊτζάν φυσικά είχε αντίθετη άποψη. Ξέσπασε λοιπόν ένας σκληρός πόλεμος. Ένας μεγάλος αριθμός πολιτών και στρατιωτών έχασαν τη ζωή τους, ενώ και οι δύο πλευρές θα θυμούνται για πολύ καιρό τα γεγονότα αυτά.

Τα παντρεμένα ζευγάρια ήταν τα πρώτα που υπέφεραν. Ο Adil είχε προβλήματα με τους συναδέλφους του από τη δουλειά, επειδή παντρεύτηκε μια γυναίκα από την Αρμενία. Έχασε δύο αδέλφια στον πόλεμο, γεγονός που δημιουργούσε ακόμη μεγαλύτερη ένταση στις σχέσεις των συγγενών του ζεύγους. Η κόρη τους, η Hicran, εισέπραττε καθημερινά την εχθρικότητα τόσο των δασκάλων της όσο και των συμμαθητών της. Το ποτήρι ξεχείλισε όταν

μια μέρα, καθώς πήγαινε στο σχολείο, κάποιος της πέταξε μια πέτρα στο κεφάλι. Το χτύπημα ήταν τόσο δυνατό που από τότε έχει μόνιμο πρόβλημα με το αριστερό μάτι της (όπως όταν το μάτι σε κόβει μετά από πολλές ώρες διαβάσματος).

Το γεγονός αυτό ανάγκασε τους γονείς της να ζητήσουν άσυλο σε άλλη χώρα. Αν και είχαν περάσει δέκα χρόνια από το τέλος του πολέμου, εξακολουθούσαν να μη νιώθουν ασφαλείς. Το ατύχημα της κόρης τους διέλυσε και την παραμικρή τους αμφιβολία... Ταξίδεψαν λοιπόν στη Ρωσία και συγκεκριμένα στη Μόσχα, όπου επισκέφτηκαν τον αδελφό του Adil. Η ατμόσφαιρα στη χώρα όσον αφορά τη συμπεριφορά των Ρώσων απέναντι στους Καυκάσιους ήταν αρκετά τεταμένη, επειδή ανάμεσα στους μετανάστες υπήρχαν και εγκληματίες. Όταν θέλησαν να κάνουν συνάλλαγμα για να αγοράσουν τα αεροπορικά τους εισιτήρια αναγκάστηκαν να ρωτήσουν πρώτα έναν νεαρό στρατιώτη επειδή τα περισσότερα γραφεία συναλλάγματος τους είχαν πει ότι μόνο έναν πολίτης της Ρωσικής Ομοσπονδίας μπορούσε να κάνει συνάλλαγμα. Όμως, ο νεαρός στρατιώτης είχε την ευγενή καλοσύνη να τους βοηθήσει και να τους εξυπηρετήσει. Έτσι αγόρασαν τα εισιτήρια για την Τσεχία...

Στο Αζερμπαϊτζάν ξέραμε πολλούς ανθρώπους με παρόμοια προβλήματα. Το έσκασαν για τη Γερμανία ή τις Κάτω Χώρες και ακόμη πιο μακριά. Την Τσεχία δεν την γνώριζαν πολλοί, αλλά κάποιος γνωστός μας μας συμβούλεψε να ζητήσουμε άσυλο εδώ. Εγώ γνώριζα την Τσεχία, ή μάλλον την πρώην Τσεχοσλοβακία. Έτσι λοιπόν, φτάσαμε στην Τσεχία το 2001 και αφού ξέραμε τι να κάνουμε και πώς να ζητήσουμε άσυλο, πήγαμε οδικώς μέχρι το Vyshni Lhoty [ένα κέντρο υποδοχής για τους αιτούντες άσυλο]...

Η διαδικασία χορήγησης ασύλου ξεκίνησε στο κέντρο υποδοχής προσφύγων στη Vyshni Lhoty (Vyšní Lhoty). Ο Adil και η Raisha προσπάθησαν να είναι υπομονετικά και παρακολουθούσαν με μεγάλο ενδιαφέρον κάθε αλλαγή που αφορούσε την κατάστασή τους. Η διαδικασία χορήγησης ασύλου διήρκεσε μερικούς μήνες και όταν εξασφάλισαν το άσυλο μετακόμισαν στο Κέντρο Κατοικιών στη Havirov (Havvov). Εκεί έκαναν φίλους ζωής, όπως λένε χαρακτηριστικά, πολλούς καλούς ανθρώπους – όχι μόνο από τον Καύκασο. Η Raisha δεν θα ξεχάσει πόσο τους βοήθησαν οι κοινωνικοί λειτουργοί του κέντρου και θυμάμαι τους τρεις Τσέχους που την βοήθησαν περισσότερο από κάθε άλλον – ο προϊστάμενος του κέντρου υποδοχής, ένας δικηγόρος και ένας κοινωνικός λειτουργός. Μέσα από την επαγγελματική αλλά και από τη φιλική τους σχέση έμαθαν ότι μπορούσαν να νοικιάσουν ένα διαμέρισμα σαν κανονικοί άνθρωποι αντί να ζουν στο κέντρο κατοικιών, το οποίο εξακολουθεί να μοιάζει, παρά την καλή διάθεση του προσωπικού, με στρατόπεδο. Τα κατάφεραν και ζουν ευτυχισμένοι σε ένα δυάρι. Όπως λένε, δεν αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα με τους ηλικιωμένους Τσέχους γείτονές τους.

Τόσο ο Adil όσο και η Raisha έχουν πανεπιστημιακά πτυχία που θα μπορούσαν να τους κάνουν περιζήτητους στην αγορά εργασίας. Όμως, η εξίσωση ενός πανεπιστημιακού πτυχίου εξακολουθεί να είναι δύσκολη ή ακόμα και ακατόρθωτη. Το πρόβλημα δεν οφείλεται σε μη σεβασμό του εκπαιδευτικού συστήματος της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, αλλά σε γραφειοκρατικά κωλύματα.

Έχουμε τα πτυχία μας, αλλά αυτό δεν αρκεί. Πρέπει να πάρουμε την αναγνώρισή τους από την αρμόδια υπηρεσία στο Αζερμπαϊτζάν και τη ρωσική ομοσπονδία. Αλλά είμαστε πρόσφυγες... ποιος θα μας τα αναγνωρίσει; Δεν μπορούμε να επιστρέψουμε εκεί... πώς μπορούμε να λύσουμε αυτό το πρόβλημα;

Η Raisha είναι επαγγελματίας μεταφράστρια (οι γλώσσες της είναι τα αγγλικά, τα ρωσικά, τα τουρκικά, αζέριος Τούρκος) και ο Adil είναι ναυπηγός. Η Raisha θέλει να παρακολουθήσει μαθήματα τσεχικών και να δώσει εξετάσεις για το κρατικό πτυχίο γλωσσομάθειας.

Η κόρη τους πηγαίνει εδώ και λίγο καιρό σε τσέχικο δημοτικό σχολείο στο οποίο έχει προσαρμοστεί παρά τις αρχικές δυσκολίες. Έχει κατορθώσει να ξεπεράσει το εμπόδιο της γλώσσας αφού ζει και μαθαίνει μέσα σε ένα αμιγώς τσέχικο σχολείο. Η ίδια λέει ότι είναι ευχαριστημένη εκεί και ανυπομονεί πότε θα έρθει η ώρα για το σχολείο.

ΙΣΤΟΡΙΑ 3: HOYA

Το όνομά μου είναι Hoya και ζω στην Πράγα, την πρωτεύουσα της Τσεχίας, εδώ και δέκα χρόνια. Είμαι 54 ετών. Είμαι από το Βιετνάμ και η προσωπική μου ιστορία έχει κάποια ειδικά χαρακτηριστικά, αλλά κατά τα άλλα είναι μια τυπική ιστορία. Αυτό άλλωστε θα το κρίνετε εσείς.

Δεν πρόκειται να περιγράψω τα προβλήματά που μου δημιούργησαν οι πολιτικές μετανάστευσης ούτε και διοικητικά θέματα που αφορούν τους μετανάστες. Θα ήθελα να

μοιραστώ μαζί σας κάποια από τα συναισθήματα που είχα και έχω ως άνθρωπος που ζει πλέον σε έναν διαφορετικό κόσμο.

Κατάγομαι από μια φτωχή οικογένεια του βόρειου Βιετνάμ. Οι γονείς μου έπρεπε να δουλεύουν μέρες ολόκληρες στα χωράφια και καθημερινό τους άγχος ήταν το αν η οικογένεια θα είχε αρκετό ρύζι για να τραφεί και να επιζήσει. Δεν μπορείτε να φανταστείτε τις άσχημες συνθήκες μέσα στις οποίες μεγάλωσα. Η ηλικία μου, η ταπεινή καταγωγή μου και οι καλοί βαθμοί μου στο σχολείο αρκούσαν για να με στείλουν για σπουδές σε ένα πανεπιστήμιο της Τσεχοσλοβακίας, ώστε μετά να είμαι σε θέση να βοηθήσω το Βιετνάμ να χτίσει τη σοσιαλιστική οικονομία του.

Εκείνη την εποχή, στην Τσεχοσλοβακία ζούσαν πολλοί νέοι βιετναμέζοι, οι οποίοι σπούδαζαν ή ήταν μαθητευόμενοι. Για να μας βοηθήσει στις σπουδές μας, εκείνη την περίοδο, πριν αρχίσουμε να ασχολούμαστε με άλλα πράγματα, η κυβέρνηση της Τσεχοσλοβακίας διοργάνωσε σειρές μαθημάτων στην τσεχική γλώσσα. Αυτό ήταν πολύ σημαντικό για μας, γιατί όταν τελικά αρχίσαμε τις σπουδές μας δεν είχαμε κανένα πρόβλημα με τη γλώσσα. Επίσης, η μετάβαση από το Βιετνάμ στην Ευρώπη έγινε σταδιακά και αυτό μας διευκόλυνε περισσότερο. Ήμασταν μια ομάδα βιετναμέζων που γνώριζαν ο ένας τον άλλον. Αυτό από τη μια ήταν καλό, αλλά από την άλλη, όπως κατάλαβα αργότερα, ήταν και κακό. Εκείνη την εποχή έπρεπε να φανούμε αντάξιοι των προσδοκιών που είχε το Βιετνάμ σε επίπεδο πολιτικής ιδεολογίας.

Ζούσα με άλλους βιετναμέζους και τσέχους φοιτητές σε μια φοιτητική εστία στην Πράγα και είχα τη δυνατότητα να συζητώ, όχι μόνο με κοπέλες από το Βιετνάμ αλλά και με τους τσέχους φίλους μου. Σιγά-σιγά, ανακάλυψα πολλά πράγματα τα οποία δεν γνώριζα. Κι έπειτα – συνέβη το σημαντικότερο γεγονός της ζωής μου. Γνώρισα τον George, ένα αγόρι από την ομάδα μελέτης μου. Περνούσαμε πολλές ώρες μαζί μελετώντας, μου εξηγούσε κάποια πράγματα με μεγάλη υπομονή και τον βοηθούσα κι εγώ όσο μπορούσα με το διάβασμα. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ερωτευτήκαμε ο ένας τον άλλον. Ήθελα να μείνω στην Τσεχοσλοβακία αλλά τα μέλη της ομάδας βιετναμέζων στην οποία άνηκα ενημέρωσαν την πρεσβεία του Βιετνάμ για αυτό που είχε συμβεί και έπρεπε να εγκαταλείψω την Τσεχοσλοβακία. Ήμασταν πολύ απελπισμένοι και σκεφτήκαμε να δραπετεύσουμε. Ωστόσο, δεν το επιχειρήσαμε κι εγώ έπρεπε να φύγω αμέσως. Το μόνο καλό στην όλη υπόθεση ήταν ότι είχα ήδη περάσει όλες τις εξετάσεις και είχα στα χέρια μου το πτυχίο.

Είχα ολοκληρώσει λοιπόν με επιτυχία τις πανεπιστημιακές μου σπουδές και ήμουν και πάλι στο Βιετνάμ. Όμως, δεν μπορούσα να ζήσω πια εκεί πέρα. Η πολιτική κατάσταση χειροτέρευε και η οικογένειά μου έπρεπε να φύγει για την Ταϊλάνδη. Συν τοις άλλοις, είχα αφήσει την αγάπη μου και την καρδιά μου στην Τσεχοσλοβακία. Μην με ρωτήστε τι έκανα τότε, αλλά αρκετά χρόνια αργότερα μου δόθηκε η ευκαιρία να εργαστώ ως συνοδός σε ένα ταξιδιωτικό γραφείο που διοργάνωνε ταξίδια στην Ευρώπη.

Γύρισα λοιπόν στην Τσεχοσλοβακία για να μείνω και λίγο αργότερα παντρεύτηκα τον George. Έπρεπε να ξεπεράσουμε πολλά γραφειοκρατικά εμπόδια, αλλά αυτό που μετράει σήμερα είναι ότι ειμαι πολίτης της Τσεχίας, έχω Τσέχο σύζυγο και ο γιος μας έχει την τσεχική υπηκοότητα.

Αυτό σημαίνει ότι μπορώ και εργάζομαι στην Τσεχία –κάνω μεταφράσεις και συνεργάζομαι με κάποιους επιχειρηματίες. Είμαι ευτυχισμένη στην Τσεχία. Εδώ είναι η οικογένειά μου και η δουλειά μου. Είμαι ευτυχισμένη για τους γείτονές μου. Με θεωρούν ισότιμο μέλος της γειτονιάς μας. Δεν έχω ακούσει ποτέ άσχημη κουβέντα από το στόμα τους. Κάποιες από τις γειτόνισσες είναι φίλες μου.

Έχω παρατηρήσει ότι οι Τσέχοι έχουν καλή σχέση με τους βιετναμέζους. Αυτό είναι αμοιβαίο αν σκεφτείς ότι τα τσέχικα είναι η δεύτερη πιο δημοφιλής ξένη γλώσσα στο Βιετνάμ. Είναι αλήθεια ότι πολλοί Τσέχοι θεωρούν ότι οι βιετναμέζοι μπορούν να είναι μόνο ιδιοκτήτες ή βοηθοί καταστημάτων, συνεπώς τα στερεότυπα δεν εκλείπουν. Είναι όμως και σε θέση να διακρίνουν τους ανθρώπους που έχουν κάποια διαφορετική κοινωνική θέση και να μην κάνουν καμία διάκριση. Σέβονται απολύτως τον πανεπιστημιακό τίτλο μου και με θεωρούν εξίσου καλή μηχανικό με τους Τσέχους.

Οι Τσέχοι δεν με κάνουν να νιώθω ξένη. Ωστόσο, πρέπει να λύσω ένα μεγάλο προσωπικό δίλημμα. Μεγάλωσα σε επαρχία του βόρειου Βιετνάμ, όπου τότε δεν υπήρχε κανένα μέσο επικοινωνίας, μόνο λίγα μηχανήματα και όπου οι άνθρωποι ζούσαν πολύ φτωχικά. Η κατάσταση παραμένει σχεδόν ίδια ακόμα και σήμερα.

Τώρα ζω σε μια ευρωπαϊκή μεγαλούπολη με πολλά αυτοκίνητα και ανθρώπους που τρέχουν συνεχώς και ζουν σε γρήγορους ρυθμούς. Ένα άλλο φαινόμενο είναι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Ακόμα κι αν η λογική μου με κάνει να καταλαβαίνω την ύπαρξή τους, η ψυχή

μου δεν μπορεί να δεχθεί αυτή την κατάσταση με τους λαϊκούς σταρ, τους αθλητές και άλλους διάσημους ανθρώπους που ξεγυμνώνουν την ψυχή τους στις εφημερίδες, στα περιοδικά και στην τηλεόραση. Επίσης, μου είναι δύσκολο να βλέπω όλους αυτούς τους ανθρώπους που μιλούν στα κινητά. Είμαι μάλλον συντηρητική και δεν μου αρέσει να διακόπτεται μια πραγματική συνομιλία από ένα κινητό που χτυπάει.

Υπάρχει επίσης μια μεγάλη διαφορά στο πώς οι άνθρωποι συμπεριφέρθηκαν όταν μελετούσα και τώρα. Έχω το συναίσθημα ότι οι άνθρωποι προτιμούν τα χρήματα και την επιτυχία στη σταδιοδρομία τους πολύ περισσότερο από πριν. Αυτό είναι επίσης κάτι περίεργα για με.

Ο γιος μας πηγαίνει σε δημοτικό σχολείο στην Πράγα. Χαίρομαι πάρα πολύ που οι Τσέχοι συμμαθητές του δεν τον αποκλείουν από τις παρέες τους. Τα παιδιά μπορούν να είναι πολύ σκληρά όταν δεν καταλαβαίνουν κάτι. Ο γιος μας είναι το μόνο παιδί στην τάξη του που είναι κάπως ή εντελώς διαφορετικό. Ωστόσο, δεν έχει κανένα πρόβλημα με αυτό. Μιλάει άπταιστα τσέχικα, όπως και βιετναμέζικα. Η γνώση του της βιετναμέζικης γλώσσας είναι, εντούτοις, στοιχειώδης.

Τώρα, ξέρετε την ιστορία της ζωής μου – μια ιστορία με ωραίο τέλος αλλά με πολλά κρυφά εμπόδια. Για να πω την αλήθεια, δεν έχω υποστεί ποτέ καμία διάκριση από τους Τσέχους. Είναι ανοιχτόμυαλοι και λένε αυτό ακριβώς που σκέφτονται. Επίσης, σέβονται τα άτομα με τα οποία μοιράζονται την καθημερινότητά του –και τις καλές και τις κακές πλευρές της.

Πριν κλείσω θα ήθελα να σας πω λίγα λόγια για το δάσκαλό μου – ο σύζυγός μου ήταν το πρόσωπο που με βοήθησε να ενσωματωθώ στην τσεχοσλοβάκικη και αργότερα στην τσεχική κοινωνία. Είχε ανοικτό μυαλό και προσπάθησε να μου εξηγήσει γιατί οι άνθρωποι κάνουν μερικά πράγματα με έναν συγκεκριμένο τρόπο, γιατί συμπεριφέρονται όπως συμπεριφέρονται σε ορισμένες περιπτώσεις, κ.λ.π.

Όλ' αυτά ήταν πολύ σημαντικά για μένα γιατί έπρεπε να ανακαλύψω τους λόγους για τους οποίους οι άνθρωποι μου συμπεριφέρθηκαν έτσι και να είμαι σε θέση να το καταλάβω και να το δεχτώ.

Δεν πιστεύω ότι έχω αφομοιωθεί από την τσεχική κοινωνία, αλλά ότι έχω ενσωματωθεί σε αυτή. Έχω κρατήσει κάποιες από τις συνήθειές μου και έχω υιοθετήσει κάποιες τσέχικες ή – μάλλον – κάποιες ευρωπαϊκές. Σέβομαι τους ανθρώπους στη γειτονιά μου και με σέβονται. Αυτό είναι κάτι που δεν γίνεται αμέσως, θέλει σκληρή δουλειά αλλά όταν το πετύχεις είναι πολύ σημαντικό.

4. ΓΑΛΛΙΑ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Στη Γαλλία, ο επίσημος ορισμός ενός μετανάστη είναι ο εξής: "ένας ξένος, που γεννήθηκε στο εξωτερικό, και που εισήλθε στη Γαλλία με πρόθεση να κάνει σπίτι του το γαλλικό έδαφος». Ένας μετανάστης θα μπορούσε, κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη Γαλλία, να αποκτήσει τη γαλλική υπηκοότητα ".

Παρακάτω μπορείτε να δείτε κάποια νούμερα από την τελευταία απογραφή του 1999:

Κατά την απογραφή, καταγράφηκαν 4.310.000 μετανάστες, αριθμός που αντιστοιχεί σε ποσοστό 4,4% του μητροπολιτικού πληθυσμού της χώρας.

- 1,6 εκατομμύρια κατάγονταν από κάποια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- 1,3 εκατομμύρια ήταν από χώρες της Βόρειας Αφρικής (Αλγερία, Μαρόκο, Τυνησία)
- 176.000 που κατάγονταν από την Τουρκία
- 375.000 γεννήθηκαν σε ασιατικές χώρες, εκ των οποίων 160.000 ήταν από πρώην εδάφη της Ινδο-Κίνας (Καμπότζη, Λάος, Βιετνάμ)
- 400.000 προέρχονταν από κάποια χώρα της νότιας Αφρικής (Ακτή του Ελεφαντοστού, Γκαμπόν, Μαλί, Σενεγάλη, κ.λπ.)

Η ηλικιακή δομή του πληθυσμού των μεταναστών διαφέρει από την ηλικιακή δομή του συνολικού πληθυσμού. Δεν είναι πολύ νέοι, αφού, εξ ορισμού, οι μετανάστες δεν έχουν γεννηθεί στη Γαλλία. Τα άτομα κάτω των 20 ετών αντιστοιχούν στο 25% του συνολικού πληθυσμού της Γαλλίας, αλλά μόλις στο 8% του πληθυσμού των μεταναστών.
Ένας στους δύο μετανάστες είναι μεταξύ 30 και 55 ετών, ενώ ο ένας στους τέσσερις είναι πάνω από 60 ετών.

Ο αριθμός των γυναικών μεταναστών άρχισε να αυξάνεται στα μέσα της δεκαετίας του '70 μαζί με την ενίσχυση των μέτρων «οικογενειακής επανασύνδεσης» τα οποία συνέβαλαν στην επανασύνδεση των οικογενειών των μεταναστών. Αυτό επέτρεψε σε όλους τους αλλοδαπούς που ζούσαν στη Γαλλία πάνω από ένα χρόνο να επωφεληθούν από τα μέτρα και να φέρουν κοντά τους τη σύζυγο και τα παιδιά του.

Ο ενεργός πληθυσμός μεταναστών: το 1999, ο αριθμός των ενεργών μεταναστών που κατοικούσαν στη μητροπολιτική Γαλλία ανερχόταν σε 2.300.000:

- τα δύο τρίτα από αυτούς συγκεντρώνονταν σε τρεις περιοχές: την ευρύτερη περιοχή του Παρισιού (""L'Île de France"), την περιοχή Rhône-Alpes, με κέντρα τη Λυών και τη Γκρενόμπλ, και την περιοχή Provence-Côte d´Azur στη νότια Γαλλία.
- ο ενεργός πληθυσμός των μεταναστών απασχολείται κυρίως στη βιομηχανία, τις κατασκευές & τα δημόσια έργα, αλλά και σε ορισμένες κατηγορίες του τριτογενούς τομέα (βιομηχανικός καθαρισμός, υγεία).
- οι ενεργοί μετανάστες συνήθως έχουν λίγα προσόντα: ποσοστό 70% κάνουν χειρωνακτικές εργασίες ή είναι ημιανειδίκευτοι εργάτες, ενώ μόνο μόλις ένα 7% κατέχει κάποια διοικητική θέση.

Το ποσοστό ανεργίας: όσον αφορά τους μετανάστες από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ποσοστό ανεργίας είναι (10,4%) σε σύγκριση με το ποσοστό ανεργίας των Γάλλων που φτάνει το 11%. Αντιθέτως, το ποσοστό ανεργίας είναι τρεις φορές υψηλότερο από το γαλλικό (30,3%) όσον αφορά τους μετανάστες που προέρχονται από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αγγίζει ακόμη και το 42.6% στους νέους κάτω των 25 ετών (26,1% το αντίστοιχο γαλλικό) και το 36,2% στις γυναίκες (13% το αντίστοιχο γαλλικό).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Στη Γαλλία πολιτική υποδοχής προβλέπεται για τους αλλοδαπούς που έχουν μακροχρόνια άδεια παραμονής.

Η πολιτική αυτή περιλαμβάνει διάφορα στάδια: συνέντευξη όταν υποβάλλεται η πρώτη αίτηση (για παράδειγμα αίτημα για επανένωση της οικογένειας), "προ-υποδοχή" πριν φτάσει όλη η οικογένεια, και υποδοχή της οικογένειας μετά την άφιξή της. Μια "κοινωνική διάγνωση" επιτρέπει στην οικογένεια να έχει πρόσβαση σε διάφορα μέτρα που θα συμβάλουν στην ένταξή της στη νέα κοινωνία. Μεταξύ άλλων, έχει μεγάλη σημασία η εκμάθηση της γαλλικής γλώσσας.

Ένας αριθμός φορέων συνεργάζονται εντός αυτού του πλαισίου υποδοχής (π.χ. κρατικές υπηρεσίες και υπηρεσίες τοπικής αυτοδιοίκησης, ταμεία κοινωνικής ενίσχυσης, κ.λπ.) με σκοπό τη διαχείριση και το συντονισμό των διαφόρων δράσεων που διοργανώνονται από περιφερειακούς και κοινοτικούς φορείς, οι οποίες στοχεύουν στην επιτυχημένη κοινωνική ένταξη των μεταναστών.

Η τοπική σύμβαση για υποδοχής και ένταξης συνδυάζουν κυρίως δύο ομάδες κρατικών φορέων:

- εκείνους που ενδιαφέρονται για την υποδοχή των ανθρώπων που φτάνουν στη Γαλλία ή τους νεοφερμένους,
- εκείνους συμμετέχουν στην εκπαίδευση των παιδιών ή στην επαγγελματική σταδιοδρομία των νεαρών μεταναστών.

Όλοι οι μετανάστες, σε όλες τις περιοχές έχουν σε γενικές γραμμές ίσα δικαιώματα με τους Γάλλους πολίτες. Στη Γαλλία δεν καμία πολιτική δεν είναι ευνοιοκρατική. Υπάρχουν όμως προγράμματα υποστήριξης συγκεκριμένων ομάδων (όπως οι «νεοφερμένοι μαθητές» στο σχολείο ή οι άνθρωποι που θέλουν να μάθουν μια άλλη δουλειά).

Η πλειονότητα των μεταναστών αποκτά την γαλλική υπηκοότητα.

Πρόσφυγες. Σύμφωνα με το "OFPRA" (το Γαλλικό Γραφείο για την Προστασία των Προσφύγων και των Απατρίδων), και βάσει της εφαρμογής της Συνθήκης της Γενεύης της 28^{ης} Ιουλίου του 1951, πρόσφυγες μπορούν να χαρακτηριστούν δύο κατηγορίες ατόμων:

- «κάθε άτομο που διώκεται επειδή μάχεται υπέρ της ελευθερίας»
- κάθε άτομο το οποίο «φοβάται ότι θα εκδιωχθεί λόγω της φυλής, της θρησκείας, της υπηκοότητας, το ότι ανήκει σε μια συγκεκριμένης κοινωνική ομάδα ή το οποίο, λόγω των πολιτικών του φρονημάτων, βρίσκεται έξω από τη χώρα της εθνικότητάς του, και, δεν μπορεί ή επειδή φοβάται δεν επιθυμεί να ζητήσει την προστασία αυτής της χώρας ή κάθε άτομο που δεν έχει εθνικότητα και το οποίο βρίσκεται ξαφνικά έξω από τα σύνορα της χώρας στην οποία κατοικεί κανονικά ως αποτέλεσμα τέτοιων γεγονότων, και δεν μπορεί ή, εξαιτίας του προαναφερθέντα φόβου, δεν επιθυμεί να επιστρέψει στη χώρα αυτή."

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1: ALI

Ο Ali κατάγεται από το Μαρόκο. Σπούδασε στην Καζαμπλάνκα, όπου εκπαιδεύτηκε ως χασάπης. Στο Μαρόκο συνεργάστηκε με τον πατέρα του στην οικογενειακή επιχείρηση τροφίμων. Μετά από μερικές επισκέψεις στη Γαλλία ως τουρίστα, όπου έμενε σε έναν ξάδελφό του που ζούσε στο Παρίσι, ο Ali αποφάσισε να εγκατασταθεί μόνιμα στη Γαλλία και να εργαστεί ως κρεοπώλης.

Σήμερα, ζει στο Κλερμόν-Φερράν με τη σύζυγό του και τα τέσσερα παιδιά τους και ελπίζει να στήσει τη δική του επιχείρηση.

TEC: Γιατί και πώς ήρθες στη Γαλλία;

Ali: Αρχικά, ήρθα να επισκεφτώ τους συγγενείς μου που ζούσαν εδώ και συχνά βοηθούσα τον ξάδελφό μου που είχε μαγαζί. Ήταν πολύ μεγάλος σε ηλικία και γι' αυτό μου ζήτησε να έρθω δουλέψω μαζί του.

TEC: Στη συνέχεια έκανες αίτηση για άδεια εργασίας στη Γαλλία;

Ali: Όχι, έπρεπε να επιστρέψω στο Μαρόκο για να θεωρήσω τη βίζα μου - αυτή τη φορά όχι ως τουρίστας, αλλά για να έρθω να δουλέψω στη Γαλλία.

TEC: Γιατί;

Ali: Η βίζα που είχα δεν μου επέτρεπε να εργαστώ. Οι δημοτικές αρχές στο Παρίσι μου είπαν ότι μπορούσα να έρθω να δω τους συγγενείς μου, αλλά όχι και να εργαστώ.

TEC: Τι έγινε με τη νέα αίτηση που υπέβαλες για να έρθεις στη Γαλλία;

Ali: Η αίτησή μου απορρίφθηκε παρόλο που μου είχε ήδη γίνει πρόταση για δουλειά στη Γαλλία. Δεν θεώρησαν αξιόπιστη μια θέση εργασίας που μου προσέφερε ένας ξάδελφός μου.

TEC: Πότε και πώς ξαναγύρισες στη Γαλλία;

Ali: Γύρισα στη Γαλλία και πάλι ως τουρίστας, αποφασισμένος όμως να βάλω τα πράγματα στη θέση τους αμέσως μόλις θα έφτανα εκεί.

Αμέσως μόλις έφθασα, έκανα ό,τι χρειαζόταν για να πάρω άδεια εργασίας. Δεν μπορούσα να μείνω πάνω από τρεις μήνες. Μετά, θα έπρεπε να επιστρέψω στο Μαρόκο. Αποφάσισα όμως να μείνω εκεί, παρά την περίεργη κατάστασή μου. Έτσι πέρασε ένας χρόνος - μέχρι που πήρα άδεια να εργαστώ στη Γαλλία. (αργότερα έμαθα ότι οι αρχές το είχαν καθυστερήσει πολύ). Ευτυχώς που εντωμεταξύ δεν είχα γυρίσει στο Μαρόκο.

ΤΕC: Για πόσο καιρό ακόμα θα μπορούσατε να αντέξετε αυτή την κατάσταση;
Ali: Δεν ξέρω. Ήμουν πολύ αισιόδοξος και η τύχη ήταν με το μέρος μου.

ΤΕC: Πήρες λοιπόν την άδεια, και μπορούσες πλέον να εργαστείς χωρίς κανένα πρόβλημα.
Ali: Α, όχι! Τα δύσκολα δεν είχαν τελειώσει ακόμα, είχα μακρύ δρόμο μπροστά μου.
Επειδή η τρίμηνη βίζα μου είχε λήξει, φοβούμουν να πάω να πάρω την άδειά μου. Σκεφτόμουν ότι θα με απελάσουν επειδή ήμουν παράνομος. Δεν θα ξεχάσω ποτέ εκείνη τη μέρα.

ΤΕC: Τι έγινε στη συνέχεια;
Ali: Πήγα στις αρχές αλλά ευτυχώς (για καλή μου τύχη και πάλι) δεν έγινε καμία αναφορά στην κατάστασή μου. Μπορούσα πλέον να εργαστώ για ένα χρόνο, και μετά - ανάλογα με τις δουλειές – θα έπαιρνα άδεια για δέκα χρόνια.

ΤΕC: Όλη αυτή η κατάσταση κράτησε δυο χρόνια;
Ali: Ω, ναι! Έτσι έπρεπε να γίνει.

ΤΕC: Γιατί ήρθες στο Κλερμόν-Φερράν;
Ali: Ένας φίλος μου γνώριζε καλά το Κλερμόν και μου πρότεινε να πάμε να ζήσουμε εκεί και να ανοίξουμε μαζί μια επιχείρηση.
Αποφάσισα να τον ακολουθήσω και να κάνω κάτι που αγαπούσα πολύ – να ανοίξω ένα κρεοπωλείο. Κάναμε όλα τα απαραίτητα (εμπορικό επιμελητήριο, τράπεζες κ.λπ.). Όμως, έπρεπε να ανανεώσω τη βίζα μου και τότε ξεκίνησαν και πάλι τα προβλήματα.

ΤΕC: Τι εννοείς;
Ali: Έπρεπε να υποβάλω την αίτησή μου στον τόπο κατοικίας μου - δηλαδή, στο Κλερμόν-Φερράν. Όμως, ο φάκελός μου ήταν στο Παρίσι, και στην πρώτη μου αίτηση φαινόταν ότι θα άνοιγα επιχείρηση στο Παρίσι. Έτσι, η αίτησή μου απορρίφθηκε.
Αποφάσισα να κάνω έφεση (με τη βοήθεια ενός δικηγόρου) γιατί αντιμετώπιζα το ενδεχόμενο απέλασης. Τελικά, τέσσερις μήνες μετά την αίτησή μου, η άδεια εργασίας μου ανανεώθηκε για έναν ακόμα χρόνο.

ΤΕC: Με την οικογένειά σας τι έγινε;
Ali: Έμειναν πίσω στο Μαρόκο, αλλά μόλις πήρα την δεκαετή άδεια εργασίας μου είχα το δικαίωμα να τους φέρω κοντά μου. Δηλαδή, πέντε χρόνια μετά.

ΤΕC: Και πώς είναι τα πράγματα τώρα;
Ali: Η οικογένειά μου είναι κοντά μου, κι αυτό είναι πολύ καλό. Δουλεύω ως υπάλληλός και ελπίζω μια ημέρα να αποκτήσω τη δική μου επιχείρηση. Οι άνθρωποι εδώ μου είναι συμπαθείς και δεν έχω κανένα πρόβλημα μαζί τους, ίσως επειδή τα γαλλικά μου έχουν βελτιωθεί. Έχω υπομονή και η τύχη μου έχει χαμογελάσει.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2: DIALLO

Ο Diallo κατάγεται από τη Σενεγάλη. Σπούδασε Φυσική Αγωγή στο Ντακάρ.
Τώρα ζει και εργάζεται στη Γαλλία, στο Κλερμόν-Φεράν, με τη σύζυγό του και την κόρη τους.

ΤΕC: Πώς και γιατί ήρθες στη Γαλλία;
Diallo: Ήθελα απλώς να συνεχίσω τις σπουδές μου. Ήθελα να ασχοληθώ με την έρευνα.

ΤΕC: Αντιμετώπισες δυσκολίες στην προσπάθειά σου να έρθεις να σπουδάσεις στη Γαλλία;
Diallo: Είχα υποτροφία από τη Σενεγάλη, επομένως δεν είχα κανένα πρόβλημα.

ΤΕC: Ήταν η πρώτη φορά που επισκεπτόσουν τη Γαλλία;
Diallo: Όχι. Είχα πάει πέντε φορές στη Γαλλία ως ποδοσφαιριστής της Σενεγάλης. Έπαιζα 10 χρόνια στην ομάδα της Σενεγάλης.

ΤΕΟ: Ήσουν επαγγελματίας ποδοσφαιριστής;

Diallo: Όχι. Έπρεπε συγχρόνως να εργάζομαι ως καθηγητής φυσικής αγωγής. Στη Σενεγάλη, ακόμη και στις μεγαλύτερες ομάδες, οι παίκτες δεν παίρνουν μισθό, γι' αυτό και πρέπει να έχουν άλλη δουλειά. Παίρνουν μόνο ένα επίδομα. Τώρα όμως, κάποιες ομάδες δίνουν μισθό στους παίκτες τους.

ΤΕΟ: Τί σπουδές έκανες στη Γαλλία;

Diallo: Έκανα ένα μεταπτυχιακό στη διαχείριση αθλητικών οργανώσεων. Στη συνέχεια μελέτησα για ένα ανώτερο δίπλωμα και έκανα και μια διατριβή στην Επιστήμη και τις Φυσικών και Αθλητικών Δραστηριοτήτων.

ΤΕΟ: Είχες μια καριέρα στη Σενεγάλη: ήσουν καθηγητής φυσικής αγωγής. Έπαιζες επίσης και στην εθνική ομάδα ποδοσφαίρου της χώρας σου για 10 χρόνια... Γιατί έμεινες στη Γαλλία;

Diallo: Στη διάρκεια των σπουδών μου στη Γαλλία συνεργάστηκα με κάποιους οργανισμούς που ασχολούνταν με την κατάρτιση διοργανωτών και αρχηγών σε κέντρα διακοπών και ψυχαγωγίας. Ήμουν επίσης υπεύθυνος για παιδιά σε μια αθλητική λέσχη.

Κυρίως όμως, ασχολήθηκα με την επίβλεψη ατόμων με διανοητική υστέρηση στη διάρκεια των διακοπών τους. Όταν ήμουν ακόμα στη Σενεγάλη, είχα την επίβλεψη αθλητικών αγώνων για άτομα με ειδικές ανάγκες. Εργάστηκα εθελοντικά σε αυτό τον τομέα για οκτώ χρόνια. Το 1999, ο διευθυντής ενός οργανισμού (της Γαλλικής ένωσης Κέντρων Διακοπών) μου προσέφερε μια πολύ ενδιαφέρουσα θέση εργασίας.

ΤΕΟ: Σε προσέλαβε λοιπόν χωρίς καμία δυσκολία;

Diallo: Όχι! Δεν μπορούσε. Ήταν πολύ πιο περίπλοκο! Πήρε πολύ καιρό!

ΤΕΟ: Γιατί;

Diallo: Επειδή ήμουν αλλοδαπός!

Στη Γαλλία, εάν ένας εργοδότης θέλει να προσλάβει έναν αλλοδαπό, πρέπει πρώτα να ενημερώσει τον εθνικό οργανισμό εργασίας. Εάν μετά από έξι εβδομάδες δεν έχει εμφανιστεί κανένας Γάλλος ή Ευρωπαίος πολίτης που να πληροί τις προϋποθέσεις για να πάρει τη δουλειά, τότε ο εργοδότης μπορεί να υποβάλει αίτηση για να πάρει άδεια να απασχολήσει αλλοδαπό.

ΤΕΟ: Υπήρξαν άλλοι υποψήφιοι;

Diallo: Ναι, αλλά κανένας που να έχει τα προσόντα μου..

ΤΕΟ: Έγινε λοιπόν η πρόσληψη χωρίς κανένα πρόβλημα.

Diallo: Καθόλου! Κάναμε όλα τα απαραίτητα, αλλά και οι αρχές εξακολουθούσαν να μας λένε ότι αυτό που ζητούσαμε δεν μπορούσε να γίνει. Παρόλ' αυτά, καταθέσαμε το φάκελό μας. Οι κανονισμοί έλεγαν ότι "αν δεν λάβατε καμία απάντηση εντός τριών μηνών, σημαίνει ότι η αίτησή σας απορρίπτεται"! Γι' αυτό και μετά από δυόμισι μήνες φροντίσαμε να υποβάλουμε καινούργια αίτηση!

Ωστόσο, λάβαμε την εξής απάντηση "απορρίπτεται λόγω της κατάστασης απασχόλησης".

ΤΕΟ: Σε απέρριψαν παρόλο που ήσουν ο μοναδικός υποψήφιος που πληρούσε τις προϋποθέσεις για τη συγκεκριμένη θέση;

Diallo: Ακριβώς. Τότε, με τη βοήθεια του εργοδότη μου, καταθέσαμε αίτημα «για έκδοση νομικής απόφασης». Η πρώτη αίτηση είχε γίνει το 1999 και τότε ήμασταν ήδη στο 2000. Η απάντηση ήρθε. Επιτέλους, είχα πάρει άδεια εργασίας! Όμως, ήμασταν ήδη στο 2002!

ΤΕΟ: Έπρεπε λοιπόν να περιμένεις δυόμισι χρόνια για να μπορέσεις να εργαστείς κανονικά. Ποιο ήταν το προφίλ σου εκείνη την περίοδο;

Diallo: Βεβαίως δεν ήθελα να είμαι παράνομος γι' αυτό διατηρούσα το προφίλ του φοιτητή.

Όσον αφορά το εργασιακό μου προφίλ, φυσικά μέχρι το 2002 δεν μπορούσα να εργαστώ με πλήρες ωράριο. Ως φοιτητής, δεν μπορείς να δουλέψεις πάνω από 20 ώρες την

εβδομάδα. Επίσης, δεν μπορείς να εργαστείς με πλήρες ωράριο μέχρι να πάρεις την κάρτα εργασίας. Εγώ την κάρτα την πήρα μετά από ένα χρόνο.

ΤΕC: Οπότε, συνολικά, όλη αυτή η διαδικασία διήρκεσε τρεισήμισι, σχεδόν τέσσερα χρόνια.

Diallo: Ναι. Τώρα μπορώ να καταλάβω γιατί οι περισσότεροι εργοδότες τα παρατάνε...

ΤΕC: Από τότε μέχρι σήμερα προέκυψε κανένα άλλο πρόβλημα;

Diallo: Μου πήρε λίγο χρόνο να φέρει εδώ τη σύζυγό μου...

Το 2002, ήταν ακόμα στο Ντακάρ. Η κόρη μας γεννήθηκε το 2001 στο Κλερμόν-Φερράν. Τα μέλη της οικογένειάς μου θα μπορούσαν να με επισκέπτονται μόνο για τρεις μήνες το χρόνο ως τουρίστες. Το 2002, αφού πήρα την άδεια εργασίας, είχα το δικαίωμα να υποβάλω αίτηση για καλέσω την οικογένειά μου να ζήσει μαζί μου. Ωστόσο, η όλη διαδικασία διήρκεσε εννιά μήνες.

ΤΕC: Περιέγραψες μια σειρά από εμπόδια τα οποία έπρεπε να υπερπηδήσεις για να παραμείνεις στη Γαλλία. Τώρα, σε ένα πιο προσωπικό επίπεδο, αισθάνθηκες ποτέ ότι είσαι στο στόχαστρο εχθρικών ή ακόμα και ρατσιστικών σχολίων;

Diallo: Ναι, κάποιες φορές φυσικά και βρέθηκα στο στόχαστρο αρνητικών σχολίων. Ειδικά τα πρώτα χρόνια. Πιστεύω όμως ότι τα σχόλια αυτά οφείλονται στην καχυποψία και στο γεγονός ότι οι άλλοι δεν γνωρίζουν ποιοι είμαστε... Η προσωπική επαφή και η συζήτηση όμως μπορούν να λύσουν τις παρεξηγήσεις...

Όσο για ρατσιστικές συμπεριφορές, δεν μπορώ να πω ότι είχα τέτοια εμπειρία. Για παράδειγμα, δεν αντιμετώπισα κανένα πρόβλημα όταν έψαχνα για σπίτι. Κάποιοι άλλοι Αφρικανοί όμως έπρεπε να έρθουν αντιμέτωποι με ιδιοκτήτες που δεν τους ήθελαν ή που τους δημιουργούσαν προβλήματα.

Τέλος, υπάρχουν και τα ευτράπελα. Εξακολουθώ να έχω περίεργη προφορά. Γι' αυτό και κάποιες φορές όταν είναι στη δουλειά και απαντώ στο τηλέφωνο μου λένε, «Όχι, δεν θέλω εσάς, θα ήθελα να μιλήσω στον υπεύθυνο». Τότε τους εξηγώ ότι στην πραγματικότητα, εγώ είμαι ο υπεύθυνος...

ΤΕC: Ποιες θα έλεγες ότι είναι οι βασικές διαφορές ανάμεσα στη ζωή της Γαλλίας και στη ζωή της Σενεγάλης;

Diallo: Στη δουλειά μου έχω συναντήσει πολλά άτομα με αναπηρίες. Η αναπηρία δεν είναι απλό ζήτημα. Μας κάνει να κοιτάξουμε μέσα μας, να δούμε ποιο είναι πραγματικά το ανθρώπινο μας πρόσωπο – έχει να κάνει με την προσωπικότητά μας, την παιδεία μας... - και ποιο είναι το ανθρώπινο πρόσωπο της ίδιας της κοινωνίας...

Η στάση που κρατούν οι δύο κοινωνίες απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες διαφέρει πολύ. Το ίδιο συμβαίνει και με τους ηλικιωμένους ανθρώπους. Στη Σενεγάλη σχεδόν όλοι οι ηλικιωμένοι ζουν με τις οικογένειές τους.

Γι' αυτό και μια πρώτη ματιά στη γαλλική κοινωνία σε σοκάρει. Στην αρχή, αναρωτιόμουν συνεχώς "μα πώς μπορούν να στέλνουν τους ηλικιωμένους γονείς τους σε οίκους ευγηρίας;". Κι έπειτα, όσο περνάει ο καιρός, συνειδητοποιείς ότι εδώ η κοινωνία είναι οργανωμένη διαοφορετικά.

ΤΕC: Υπάρχει κάτι άλλο που θα ήθελες να προσθέσεις;

Diallo: Είναι μια ερώτηση που τριγυρίζει πάντοτε μέσα στο μυαλό μου. Θα επιστρέψω άραγε στην πατρίδα μου;

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 3: MADINA

Η Madina κατάγεται από το Naltchik, μια πόλη στον Καύκασο με περίπου 250.000 κατοίκους, πρωτεύουσα της ανεξάρτητης Δημοκρατίας της Καμπαρντίνος-Μπαλκαρία (τμήμα της ομοσπονδίας της Ρωσίας), που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της Γεωργίας.

Συναντήσαμε τη Madina στη Riom, μια κωμόπολη στην Auvergne με 25.000 κατοίκους, στο μουσικό σχολείο όπου εργάζεται ως δασκάλα πιάνου. Ζει στο Saint-Bonnet-de-Rochefort, ένα χωριό με 700 κατοίκους.

ΤΕC: Από τον Καύκασο στην Auvergne, και από τη Naltchik στο Saint-Bonnet-de-Rochefort – ο δρόμος είναι πολύ μακρύς! Πώς κάποιος που κατάγεται από την Καμπαρντίνο-Μπαλκαρία καταλήγει στην Auvergne;

Madina: Στην πραγματικότητα ήρθα στη Γαλλία - και στην Auvergne - για πρώτη φορά το 1992. Τότε σπούδαζα ακόμα στο στη Σχολή Μουσικής της Naltchik. Συμμετείχα επίσης σε μια ομάδα λαϊκής μουσικής και χορού. Έπαιζα ένα μουσικό όργανο, ένα είδος μικρής άρπας, η οποία είναι χαρακτηριστική στη χώρα μου. Συμμετείχαμε στο Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικής, το οποίο διοργανώνεται κάθε χρόνο στην Auvergne, στο Gannat, κοντά στο Vichy.

Επέστρεψα εκεί για τον ίδιο λόγο το 1997... Θα γινόμουν δασκάλα πιάνου. Και τότε συνάντησα τον Guy...

ΤΕC: Ήταν Γάλλος; Και έμεινες εδώ για χάρη του;

Madina: Όχι.. Δεν είναι τόσο εύκολο να μείνει κανείς στη Γαλλία!!

Επέστρεψα στη χώρα μου. Κατ' αρχάς, δεν είχα άλλη επιλογή... και, άλλωστε, οι γονείς μου, η οικογένειά μου είναι... εκεί.

Έτσι, για τα επόμενα δύο χρόνια αλληλογραφούσαμε.

ΤΕC: Μιλούσες γαλλικά ή μιλούσε εκείνος ρωσικά;

Madina: Όχι, τίποτα από τα δύο! Προσπαθήσαμε να επικοινωνήσουμε στα αγγλικά, αλλά ούτε και στα αγγλικά ήμασταν πολύ καλοί! Όταν αυτό που ήθελα να πω ήταν περίπλοκο, του έγραφα στα ρωσικά... και έψαχνε παντού να βρει κάποιον που να μιλάει ρωσικά για να του το μεταφράσουν.

ΤΕC: Συναντηθήκατε καθόλου μέσα σε αυτά τα δύο χρόνια;

Madina: Όχι. Ήταν αδύνατο. Είναι πολύ δύσκολο να πάρεις βίζα για τη Γαλλία. Παρόλο που είχα πρόσκληση και όλα τα απαραίτητα έγγραφα, η αίτησή μου απορρίφτηκε. Ούτε και ο Guy μπορούσε να έρθει να με δει. Η Ρωσία δεν θα του χορηγούσε βίζα εκείνη την εποχή επειδή ήμασταν κοντά στην Τσετσενία.

ΤΕC: Πότε και με ποιο τρόπο ήρθες λοιπόν στη Γαλλία;

Madina: Το 1999, πήρα μια τουριστική βίζα τουριστών 11 ημερών για την Ιταλία. Πετάχτηκα στο Παρίσι και συναντηθήκαμε εκεί.

ΤΕC: Αυτή τη φορά μπορούσες να μείνεις;

Madina: Ναι. Κατ' εξαίρεση, το δικαστήριο μου έδωσε τρίμηνη παράταση. Τώρα είχα τη δυνατότητα να σταθεροποιήσω την κατάστασή μου. Ήταν όμως πολύ περίπλοκο ..

Στην πραγματικότητα, όλα ήταν πολύ περίπλοκα για μένα γιατί το 1999 δεν μπορούσα να πω ούτε μια γαλλική λέξη. Έτσι, για να μπορέσω να κάνω παρέα με τους Γάλλους και να μπορώ να μιλήσω, μπήκα σε μια χορωδία. Στην αρχή, τραγουδούσα μηχανικά, χωρίς να καταλαβαίνω το νόημα των λέξεων. Μετά, πήρα στο σπίτι τα τραγούδια έψαχνα μία-μία τις οι λέξεις στο λεξικό...

Αγόρασα βιβλία γραμματικής και λεξιλογίου. Είχα πάντα μαζί μου ένα μικρό σημειωματάριο. Όσο ήμουν στο δρόμο, σημείωνα όλες τις λέξεις που έβλεπα... στα καταστήματα, στις ταμπέλες και παντού, και όταν γυρνούσα στο σπίτι τα μετέφραζα.

Μετά από έξι μήνες άρχισα μαθήματα γαλλικών. Όμως, έπρεπε να πηγαίνω στο Vichy, 30 χιλιόμετρα μακριά. Δεν είχα άδεια οδήγησης... έτσι έπαιρνα το λεωφορείο στις 5 ή στις 6 το πρωί.

Η άδεια οδήγησης αποτέλεσε πρόβλημα για μένα. Την χρειάστηκα πολλές φορές για να βρω δουλειά. Δεν είχα δώσει εξετάσεις για άδεια οδήγησης στην πατρίδα μου. Έτσι κι αλλιώς, δεν θα ίσχυε στη Γαλλία. Εκείνη την εποχή δεν μιλούσα γαλλικά. Έτσι, για να δώσω τα σήματα, μετέφρασα όλες τις ερωτήσεις στα ρωσικά, και έμαθα όλες τις απαντήσεις. Και τα πέρασα! Πέρασα επίσης και το πρακτικό μέρος της οδήγησης.

ΤΕC: Τώρα είσαι και πάλι δασκάλα πιάνου. Αυτή τη φορά στη Γαλλία. Ήταν δύσκολο για σένα να βρεις δουλειά;

Madina: Ήμουν τυχερή. Ως μέρος της εκπαίδευσής μου όταν έκανα μαθήματα γαλλικών, έπρεπε να κάνω πρακτική σε μια επιχείρηση ή μια εταιρεία. Όλ' αυτά το 2001. Έτσι, βρέθηκα στο μουσικό σχολείο στο Vichy. Τότε, έτυχε μια δασκάλα πιάνου να φύγει από το σχολείο με άδεια μητρότητας και έτσι μου ζητήθηκε να την αντικαταστήσω προσωρινά.

ΤΕC: Και πώς πήρες αυτή τη μόνιμη δουλειά ως δάσκαλας;

Madina: Είχα άδεια διδασκαλίας, αλλά ήταν ρωσική. Στη Γαλλία εγκωμιάζετε τη ρωσική μουσική, αλλά δεν αναγνωρίζετε τα διπλώματά μας!

Έτσι, αν και ήμουν ήδη δασκάλα, συμμετείχα ως μαθήτρια στις εξετάσεις για το εθνικό δίπλωμα, τις οποίες και πέρασα με άριστα. Και τώρα κάνω προετοιμασία για τις εξετάσεις της ανώτερης βαθμίδας για να μπορώ να διδάξω στις κρατικές ακαδημίες.

ΤΕC: Έχεις επισκεφτεί την πατρίδα σου μετά το 1999;

Madina: Ναι. Φυσικά, τα έξοδα είναι πολλά, αλλά τώρα είναι πιο εύκολο. Μπορούμε να πάμε εκεί για διακοπές. Μας έχει επισκεφτεί όμως και η μητέρα μου εδώ στη Γαλλία.

ΤΕC: Τι λένε φίλοι και οι οικογένειά σας για όλα αυτά;

Madina: Συχνά μου λένε "Το όνειρό μου είναι να κάνω ό,τι έκανες κι εσύ. Στη Γαλλία, όλα είναι εύκολα... ". Εγώ τους εξηγώ ότι τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά, ότι είναι δύσκολο να βρεις μια δουλειά, ακόμα και όταν είσαι Γάλλος. Πρέπει να προσπαθήσεις σκληρά και να έχεις και την τύχη με το μέρος σου.

5. ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Σήμερα, εκατοντάδες χιλιάδες μετανάστες φτάνουν κάθε χρόνο στη Γερμανία (σχεδόν τόσοι φεύγουν από τη Γερμανία για αλλού). Το 2000, έφτασαν εδώ περίπου 648.000 μετανάστες, ενώ έφυγαν από εδώ περίπου 562.000 άνθρωποι. Οι περισσότεροι από τους μετανάστες προέρχονται από κράτη μέλη της Ε.Ε. ή είναι μέλη οικογενειών μεταναστών από τρίτες χώρες, ξένοι φοιτητές, αιτούντες άσυλο, εποχικοί εργαζόμενοι, κ.λ.π. Από τους 648.000 μετανάστες που έφτασαν στη Γερμανία το 2000, 78.000, δηλ. ποσοστό 12 % ήταν αιτούντες άσυλο. Στα τέλη του 2001, ζούσαν στη Γερμανία 7,3 εκατομμύρια μετανάστες, ποσοστό 8,9% του συνολικού πληθυσμού. Από αυτούς, περίπου 1 στους 4 ήταν πολίτες της Ε.Ε. Ο 1 σους 3 ξένους ζει στη Γερμανία πάνω από 20 χρόνια ή και περισσότερο, ενώ ο 1 στους 2 πάνω από 10 χρόνια.

Μια πολύ διάσημη φράση του γερμανού συγγραφέα Max Frisch λέει το εξής: "Ζητήσαμε εργατικό δυναμικό, και πήραμε ανθρώπους." Αυτό αποδεικνύει το σφάλμα της πολιτικής για τον ξένο εργάτη («Gastarbeiter». Στη δεκαετία του '60 και του '70 (έως το 1973) η Γερμανία προσέλαβε ξένα εργατικά χέρια – για μικρό χρονικό διάστημα, με χαμηλές αμοιβές και χωρίς στρατηγικές κοινωνικής ένταξής τους. Πολλοί από αυτούς τους εργάτες, έμειναν εδώ και έφεραν στη συνέχεια εδώ και τις οικογένειές τους. Έγιναν μέρος της γερμανικής κοινωνίας.

Μπορούμε να διακρίνουμε έξι κατηγορίες μεταναστών:

1. Πολίτες της Ε.Ε. που έχουν το δικαίωμα να ζήσουν και να εργαστούν στη Γερμανία
2. Άνθρωποι από χώρες εκτός Ε.Ε. που θέλουν να εργαστούν και που κατοικούν στη Γερμανία
3. Οι «Spätaussiedler» (μετανάστες γερμανικής καταγωγής από Κράτη της Ανατολικής Ευρώπης)
4. Αιτούντες άσυλο
5. Πρόσφυγες
6. Μέλη οικογενειών μεταναστών

Στην πρώτη κατηγορία, πρώτοι σε αριθμό έρχονται οι Ιταλοί και ακολουθούν οι Έλληνες και οι Αυστριακοί, οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες και ακολουθεί η Τουρκία. Η δεύτερη πολυπληθέστερη ομάδα είναι οι Γιουγκοσλάβοι (από τη Σερβία και το Μαυροβούνιο), και ακολουθούν στην τρίτη θέση οι Πολωνοί. Όσον αφορά τις τρίτες χώρες, την πρώτη θέση κατέχουν οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και ακολουθεί το Ιράν, το Βιετνάμ, το Μαρόκο και η Κίνα.

Στη Γερμανία περίπου 90.000 άνθρωποι, στην πλειοψηφία τους Τούρκοι, καταθέτουν αίτηση για να φέρουν κοντά τους την οικογένειά τους.

Οι άνθρωποι αυτοί στη γερμανική νομοθεσία αναφέρονται ως «Ausländer» («ξένοι») και οι στατιστικές δεν περιλαμβάνουν τους «Ausländer» που έχουν πολιτογραφηθεί και είναι πια γερμανοί πολίτες. Το πρόβλημα της ολοκλήρωσης δεν είναι μόνο νομοθετικό (οι Γερμανοί έχουν έναν πολύ αυστηρό ορισμό όσον αφορά την υπηκοότητα, για περισσότερες λεπτομέρειες δείτε παρακάτω στο τμήμα «πολιτογράφηση»), αλλά οξύνεται και από τον μακροχρόνιο χαρακτηρισμό των αλλοδαπών ως «φιλοξενούμενοι», τα οποία είναι υποτιθέμενα, ως οποιοιδήποτε άλλοιδήποτε φιλοξενούμενοι, για να φύγουν μετά από έναν ορισμένο χρόνο. Το δεύτερο μεγάλο πρόβλημα είναι το "κοινοτικό κτήριο" μερικών που έχουν μεταναστεύσει ομάδων, το οποίο ακολουθεί επίσης την πολύ άκαμπτη "έννοια" της μη-ολοκλήρωσης. Αυτό σημαίνει ότι, ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα, εμφανίζεται το φαινόμενο των «γκέτο». Ορισμένα σημεία μεγάλων πόλεων αποτελούν τόπο κατοικίας για πάνω από το 50% των μεταναστών, γεγονός που δυσκολεύει σε μεγάλο βαθμό την ουσιαστική τους σχέση με την υπόλοιπη κοινωνία. Το φαινόμενο των «κοινοτικών πολυκατοικιών» έχει ωστόσο και ορισμένες θετικές πλευρές (κοινοτική οικονομία και επιχειρηματικό πνεύμα, οικογενειακή ενότητα, οργανωμένη φροντίδα των παιδιών), αλλά από την άλλη δημιουργεί ενταξιακά προβλήματα (αποτελεί εμπόδιο την εκμάθηση της γερμανικής γλώσσας, δυσκολεύει την κοινωνική ένταξη, ευνοεί τη συσσώρευση κοινωνικών προβλημάτων κ.λπ.).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Η γερμανική νομοθεσία για τους μετανάστες (Ausländergesetz). Η γερμανική νομοθεσία για τους μετανάστες αποτελεί προϊόν των προηγούμενων δεκαετιών στην ιστορία της μετανάστευσης στη Γερμανία, και σήμερα, η κυβέρνηση προβλέπει μεταρρυθμίσεις

(Σολιαλιστές-δημοκράτες/Σοσιαλιστές). Αν και η εν λόγω νομοθεσία δεν ανταποκρίνεται στα πρότυπα ενός σύγχρονου κράτους όπως η Γερμανία, υπάρχουν πολλά προβλήματα στο δρόμο προς τη μεταρρύθμισή της –οι συντηρητικοί φοβούνται μήπως έτσι αυξηθεί το ποσοστό μετανάστευσης.

Στην πραγματικότητα, η μετανάστευση στη Γερμανία δεν ανήκει στις χώρες που έχουν παράδοση στην υποδοχή μεταναστών, όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς ή η Αυστραλία. Αυτό σημαίνει ότι ο αριθμός μεταναστών που φτάνουν κάθε χρόνο στη Γερμανία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την παγκόσμια πολιτική και οικονομική κατάσταση και διαφέρει από χρόνο σε χρόνο. Εδώ και αρκετά χρόνια, ο αριθμός πολιτικών και άλλων προσφύγων έχει μειωθεί αισθητά.

Παρακάτω παρουσιάζονται κάποια βασικά στοιχεία για την γερμανική νομοθεσία μετανάστευσης. Δικαίωμα μετανάστευσης στη Γερμανία έχουν άνθρωποι που επιθυμούν να εργαστούν εδώ, τα μέλη της οικογένειας κάποιου που διαμένει στη Γερμανία (Familiennachzug), είναι αρραβωνιασμένοι με έναν Γερμανό ή κάποιον που διαμένει μόνιμα εδώ, οι πολιτικοί πρόσφυγες (αιτούντες άσυλο), ή ως ανθρωπιστικό ή πολεμικό πρόσφυγα (οι τελευταίοι λαμβάνουν προσωρινή άδεια παραμονής).

Η γερμανική πολιτική μετανάστευσης δίνει στους αλλοδαπούς διάφορα προφίλ καθώς οι τρόποι και οι λόγοι που τους φέρνουν εδώ διαφέρουν. Από τη δεκαετία του '60, όπου οι πρώτοι φιλοξενούμενοι εργάτες (Gastarbeiter) προέρχονταν κυρίως από την Ιταλία, την Ελλάδα, την Τουρκία, την πρώην Γιουγκοσλαβία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και την Τυνησία, μέχρι σήμερα, έχουν θεσπιστεί πολλοί νέοι νόμοι οι οποίοι έχουν δημιουργήσει μια πραγματική ποικιλομορφία στα προφίλ. Από τη δεκαετία του '80 και μετά, έπρεπε να αντιμετωπιστούν κύματα προσφύγων και αιτούντων άσυλο και η νομοθεσία σχετικά με τη χορήγηση ασύλου άλλαξε πολλές φορές (σήμερα είναι ακόμη πιο αυστηρή), ώσπου σήμερα περιορίζεται στο δικαίωμα ασύλου. Υπάρχουν πολλοί εσωτερικοί κανονισμοί της Ε.Ε. μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίοι προβλέπουν τη «Λύση της Τρίτης Χώρας». Με άλλα λόγια, εάν οι πρόσφυγες εισέλθουν στην Ε.Ε. μέσω μιας «ασφαλούς τρίτης χώρας», θα απελαθούν άμεσα και θα σταλούν σε αυτή την τρίτη χώρα, η οποία και θα είναι στο εξής αρμόδια για την προστασία τους και για την χορήγηση ασύλου.

Οι εξελίξεις στη Γερμανία σηματοδοτούν μια μεγάλη περίοδο, η οποία χαρακτηρίζεται από ανάγκη για εργατικά χέρια που θα στηρίξουν την ακμάζουσα γερμανική οικονομία- κι αυτά δεν είναι άλλα από τους «φιλοξενούμενους εργάτες». Το γεγονός ότι οι «φιλοξενούμενοι» έχουν αρχίσει να ενσωματώνονται στην κοινωνία της Γερμανίας και ότι, βαθμιαία, γίνονταν μέρος της, έφερε στους Γερμανούς αντιμέτωπους με μια κατάσταση που δεν την φαντάζονταν. Και σαν να μην έφτανε αυτό, η γερμανική πολιτική έπρεπε να δώσει λύσεις στο πρόβλημα της ένταξης.

ΙΣΤΟΡΙΑ 1: Cynthia ΚΑΙ Prem

Η Cynthia και ο Anton Prem Liyanaarachchy γεννήθηκαν το 1947 και είναι από τη Σρι Λάνκα (πρώην Κεϋλάνη). Είναι παντρεμένοι πάνω από 25 χρόνια. Έπρεπε να εγκαταλείψουν τη Σρι Λάνκα στις αρχές του 1994. Τότε ήρθαν στη Γερμανία μαζί με τις δύο κόρες τους, τη Nadee και την Tilini. Η περιπλάνησή τους στη Γερμανία ξεκίνησε από το Ντύσελντορφ, μέσω της Βρέμης και διάφορων άλλων σημείων της πρώην Ανατολικής Γερμανίας, ενώ επέστρεψαν και πάλι στη Βρέμη, όπου και εξακολουθούν να ζουν από τα τέλη του 1994.

Ο λόγος για τον οποίο έπρεπε η οικογένεια να εγκαταλείψει τη Σρι Λάνκα ήταν η αντιπαράθεση του κ. Liyanaarachchy με την κυβέρνηση και την αστυνομία της χώρας λόγω της αντιστασιακής του δράσης στη Σρι Λάνκα (με το πολιτικό κόμμα JVW). Τον είχαν συλλάβει αρκετές φορές γι' αυτό και έπρεπε να βρει ένα ασφαλές μέρος για τον ίδιο και την οικογένειά του. Προτού εγκαταλείψει τη Σρι Λάνκα και μετά από πολλά χρόνια κυνηγητού με τις αρχές, η οικογένεια ζούσε σε άσχημες συνθήκες στην περιοχή Ratnapura σε μια φυτεία τσαγιού. Η κατάσταση ήταν πολύ επικίνδυνη, οι γονείς χωρίστηκαν από δύο κόρες τους, οι οποίες έμειναν με συγγενείς στην περιοχή Kalutara, στη νοτιοδυτική ακτή. Ο Prem εργαζόταν στη φυτεία ως διαχειριστής των οικονομικών, αλλά δεν μπορούσε να κινηθεί ελεύθερα, ειδικά σε πεδινές περιοχές ή στις πόλεις, λόγω της μόνιμης απειλής της αστυνομίας και του στρατού. Αυτή η κατάσταση διήρκησε από το 1989 έως το 1994 όπου εγκατέλειψαν οριστικά τη χώρα. Οι επαφές ήταν σπάνιες και οι φόβοι τους μεγάλωναν μέρα με την ημέρα. Ο αδελφός της Cynthia και η οικογένειά του ζούσαν ήδη στη Γερμανία, και αυτό έμοιαζε να είναι το μέρος όπου θα ζούσαν ασφαλείς.

Πριν φτάσουν στη Βρέμη, η οικογένεια Liyanaarachchys υπέβαλε αίτηση για πολιτικό άσυλο στη Γερμανία. Οι γερμανικές αρχές έκαναν δεκτή την αίτηση, αλλά ζήτησαν από την οικογένεια να μετακομίσει στην πόλη Chemnitz (στην πρώην Ανατολική Γερμανία). Πολλοί πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο μετακόμισαν εκείνη την περίοδο, επειδή η πρώην δυτική Γερμανία έπρεπε να φιλοξενήσει πολύ μεγαλύτερο αριθμό μεταναστών απ' ότι η Ανατολική Γερμανία. Εκείνη η εποχή ήταν πολύ δύσκολη για την οικογένεια, αφού έπρεπε να εγκατασταθούν σε μια μεγάλη κατασκήνωση προσφύγων, όπου ο Prem αρρώστησε και έπρεπε να περάσει αρκετές εβδομάδες στο νοσοκομείο. Η Cynthia και ο Prem αποχωρίστηκαν και πάλι τις κόρες τους, οι οποίες έμειναν στη Βρέμη, στο σπίτι του αδελφού της Cynthia. Τα κορίτσια ήταν κι αυτά άρρωστα και αυτό φαίνεται ότι προκλήθηκε από τις εξαιρετικά περιοριστικές συνθήκες που επικρατούσαν πριν από την έλευση "της ελευθερίας" στη δυτική Ευρώπη.

Μετά από πολλές αιτήσεις, το αρμόδιο δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η οικογένεια Liyanaarachchys μπορούσε να επανεγκατασταθεί στη Βρέμη στα τέλη του 1994, και να επανασυνδεθεί. Αυτή ήταν η πρώτη θετική εξέλιξη μήνες μετά την άφιξή τους στη Γερμανία.

Στη Βρέμη, η οικογένεια έζησε ενωμένη σε ένα διαμέρισμα μαζί με τον αδελφό της Cynthia και την οικογένειά του. Κάποιες επαφές του αδελφού της Cynthia στη Βρέμη, μεταξύ των οποίων πολλοί άνθρωποι από την εκκλησία, βοήθησαν πάρα πολύ την οικογένεια εκείνη την εποχή. Υπήρξαν πολλοί άνθρωποι έτοιμοι να παρέχουν χρήματα, ρούχα, τρόφιμα και κάθε υλική και ηθική υποστήριξη στην οικογένεια. Τόσο η Cynthia όσο και ο Prem παραδέχονται ότι αυτός ήταν ένας "καλός χρόνος" με πολλούς "καλούς ανθρώπους" γύρω μας, εκ των οποίων οι περισσότεροι ήταν Γερμανοί. Στους Liyanaarachchys δεν επιτρεπόταν να εργαστούν στη Γερμανία, το μόνο που μπορούσαν να κάνουν ήταν να περιμένουν την απόφαση σχετικά με το άσυλό, και αυτό ήταν όλο. Έλαβαν κάποια βοήθεια από το κράτος, αλλά η οικογένεια του αδελφού της Cynthia ήταν αυτή που φρόντιζε γι' αυτούς.

Μετά από σχεδόν 2 χρόνια που έμειναν μαζί, οι Liyanaarachchys είχαν τελικά την ευκαιρία να βρουν ένα διαμέρισμα για να μετακομίσουν. Εκείνη την εποχή πήραν στα χέρια τους και τις άδειες εργασίας τους, οι οποίες τους επέτρεψαν να βρουν μια δουλειά. Στην πράξη όμως, αυτό αποδείχθηκε πιο περίπλοκο: μόλις ο Prem ή η Cynthia κατόρθωναν να βρουν μια δουλειά, έπρεπε να ενημερώσουν τον οργανισμό απασχόλησης και να πάρουν άδεια εργασίας ΜΟΝΟ για τη συγκεκριμένη θέση. Αλλά ο οργανισμός, αντί να τους δίνει την άδεια, χρησιμοποιούσε αυτές τις πληροφορίες για να δίνει τη δουλειά σε Γερμανούς. Ο Prem βρήκε τελικά μια δουλειά στον τομέα της τροφοδοσίας και από τότε εξακολουθεί να εργάζεται σχεδόν χωρίς διακοπή. Η Cynthia εργάστηκε ως καθαρίστρια σε γραφεία και σήμερα βοηθά σε μια κοινότητα της εκκλησίας.

Η Cynthia και ο Prem παρακολούθησαν μαθήματα γερμανικής γλώσσας το 1995, τα οποία διοργανώθηκαν από το "Bildungswerk der Katholiken" (καθολικό εκπαιδευτικό ίδρυμα) στη Βρέμη. Τα μαθήματα αυτά συνέβαλλαν στη βελτίωση της ζωής τους στη Γερμανία. Τα έξοδα για τα δύο χρόνια των μαθημάτων κάλυψε μια εκκλησιαστική οργάνωση, ακόμα και όταν ο Prem συνέχισε τα μαθήματά του στο «Volkshochschule», σε μια μη-εκκλησιαστική οργάνωση. Η κυβέρνηση δεν κάλυψε κανένα μέρος των εξόδων αυτών. Οι συμμαθητές της Cynthia και του Prem προέρχονταν από διάφορες χώρες όπως η Σρι Λάνκα, αφρικανικές χώρες, το Ιράν, το Ιράκ και άλλες περιοχές της Εγγύς Ανατολής, της Άπω Ανατολής, κλπ. Είχαμε πολλούς δασκάλους, οι οποίοι στήριξαν πάρα πολύ τους μαθητές τους, όχι μόνο όσον αφορά τις γλωσσικές δεξιότητες, αλλά και τις κοινωνικές δραστηριότητες. Γίναμε ακόμα και φίλοι με κάποιους από αυτούς, όπως ο Roberto και ο Kerstin. (Ο Roberto είναι ένας Ισπανός που διδάσκει γερμανικά).

"Αυτή η εμπειρία μας βοήθησε να σταθούμε στα πόδια μας. Ήταν μια πολύ όμορφη εμπειρία. Συναντήσαμε πολλούς ανθρώπους, κάναμε φίλους, ξεχάσαμε ακόμη και τα προβλήματά μας στη Σρι Λάνκα " λένε η Cynthia και ο Prem. "Οι δάσκαλοί μας ήταν πολύ ζεστοί άνθρωποι, πολύ κοινωνικοί και ειλικρινείς. Ήταν ανοικτοί στα προβλήματά μας και μας βοήθησαν πολύ. Για παράδειγμα, έκαναν επιπλέον μαθήματα γερμανικών στις κόρες μας, κάτι που τις βοήθησε πολύ στο σχολείο. Ήταν επίσης πρόθυμοι να βοηθήσουν σε πολλές άλλες περιπτώσεις."

Δεν ήταν η επίσημη κρατική πολιτική ένταξης, που βοήθησε την Cynthia και τον Prem να πάρουν «μια πρώτη γεύση της κοινωνικής τους ένταξης». Αυτό που τους βοήθησε ήταν οι δάσκαλοί τους και άλλοι απλοί άνθρωποι οι οποίοι ήταν έτοιμοι να προσφέρουν λίγο χρόνο από την καθημερινότητά τους και από τη δουλειά τους, άνθρωποι που ήταν παρόντες και έτοιμοι να τους φροντίσουν, και να πάρουν στα σοβαρά την Cynthia, τον Prem και τα προβλήματά τους. «Κάναμε πολλούς φίλους εδώ εκείνη την εποχή και αρχίσαμε να

αισθανόμαστε άνετα». Στην ερώτηση εάν δημιουργήθηκαν παρεξηγήσεις κατά την παραμονή τους στη Γερμανία, και οι δύο μου είπαν ότι δεν υπήρξε καμία σοβαρή παρεξήγηση. Υπήρξαν κάποια προβλήματα στην δουλειά τους, αλλά αυτό δεν είχε να κάνει με το γεγονός ότι ήταν «αλλοδαποί».

«Μόνο στην πρώην Ανατολική Γερμανία αισθανθήκαμε φόβο, επειδή υπήρξαν επιθέσεις κατά των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο. Όταν έπρεπε να πάμε να ψωνίσουμε για παράδειγμα, πηγαίναμε μόνο κατά ομάδες. Ήταν πραγματικά φρικτό. Στη Βρέμη, εντούτοις, δεν αντιμετωπίσαμε ποτέ ανάλογες καταστάσεις, εδώ δεν ζούμε μέσα στο φόβο."

Σήμερα, ο Prem εργάζεται σε μια επιχείρηση τροφοδοσίας. Οι συνάδελφοί του είναι Γερμανοί, Αλβανοί, Τούρκοι, Σέρβοι κ.λπ. Λέει ότι όχι μόνο δεν έχει κανένα πρόβλημα στη δουλειά του, αλλά αισθάνεται και πολύ άνετα με τους συναδέλφους του. Η Cynthia λέει το ίδιο για τη δουλειά της στην κοινότητα της εκκλησίας. Και οι δύο αισθάνονται άνετα στη Βρέμη, αλλά...

Το πρόβλημά τους είναι η κοινωνική τους θέση εδώ. Αν και οι δύο έχουν ενταχθεί πλήρως στη γερμανική κοινωνία και έχουν μια δουλειά και ένα σπίτι για να ζήσουν, παρόλο που οι δύο κόρες τους έχουν τελειώσει το γερμανικό σχολείο (η μάλιστα το Σεπτέμβριο του 2003 θα αρχίσει τις σπουδές της στο πανεπιστήμιο) και είναι παντρεμένες με Γερμανούς, η Cynthia και ο Prem δεν έχουν μόνιμη άδεια παραμονής στη Γερμανία. Πριν από περίπου δύο χρόνια, απειλήθηκαν με απέλαση στη Σρι Λάνκα επειδή το άσυλό τους δεν αναγνωρίστηκε, αλλά μια ομάδα φίλων και συγγενών τους, τους βοήθησε και υποστήριξε σθεναρά το αίτημά τους για μόνιμη άδεια παραμονής. Μια αίτηση συντάχτηκε και κατατέθηκε στο Κοινοβούλιο του ομοσπονδιακού κράτους της Βρέμης, στην οποία επισημαίνεται ο βαθμός της κοινωνικής τους ένταξης και της ψυχικής τους οδύνης (και οι δύο υποβάλλονται ακόμα σε θεραπευτική αγωγή). Μετά την κατάθεση των ιατρικών τους εκθέσεων, οι ανώτεροι υπάλληλοι παράτειναν την παραμονή τους. Στο τέλος του 2003, πρέπει πάλι να καταθέσουν τις πιο πρόσφατες ιατρικές τους εκθέσεις στο γραφείο μετανάστευσης για να πάρουν και πάλι παράταση της παραμονής τους. Έτσι, ακόμα και μετά από 10 σχεδόν χρόνια, δεν έχουν μόνιμη άδεια παραμονής. «Είναι δύσκολο να κάνεις σχέδια για το μέλλον όταν ζεις στην αβεβαιότητα», λένε. «Έχουμε ενταχθεί πλήρως στη γερμανική κοινωνία, εργαζόμαστε και πληρώνουμε φόρους, μιλάμε γερμανικά, αλλά φαίνεται ότι αυτά δεν αρκούν». Στην ερώτηση τι πιστεύουν για την ευρωπαϊκή υπηκοότητα, απαντούν ότι δεν είναι κακή ιδέα, αλλά απέχουμε πολύ από την υλοποίησή της. Έτσι, προετοιμάζονται για τον επόμενο κύκλο των διαπραγματεύσεων με το γραφείο μετανάστευσης, ελπίζοντας στην αλληλεγγύη των φίλων και των συναδέλφων τους για να μπορέσουν τελικά κι αυτοί να ζήσουν μια κανονική και ασφαλής ζωή στη Γερμανία.

ΙΣΤΟΡΙΑ 2: Meïssa

"ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΑΝΟΙΚΤΕΣ ΠΟΡΤΕΣ"

Ο Meïssa Code Diop είναι 35 ετών. Είναι παντρεμένος με μια γερμανίδα και έχει μια κόρη, 2μισι ετών. Κατάγεται από τη Σενεγάλη.

Γεννήθηκε στο μικρό χωριό Pekesse, στην περιοχή Thics. Στο Pekesse υπάρχει ένα μικρό δημοτικό σχολείο, αλλά δεν υπάρχει ούτε γυμνάσιο ούτε πανεπιστήμιο. Η υποδομή στο Pekesse είναι φτωχή, δεν υπάρχει δημόσια συγκοινωνία, μεγάλοι δρόμοι ή αυτοκίνητα, κλπ. Όταν οι άνθρωποι στο χωριό αρρωσταίνουν πρέπει να ταξιδέψουν στο Ντακάρ, την πρωτεύουσα της Σενεγάλης, η οποία απέχει περίπου 100 χλμ.

Η οικογένεια του Meïssa Code Diop ζει στο Ντακάρ, όπου μεγάλωσε και ο Meïssa. Ο Meïssa γεννήθηκε στο Pekesse επειδή ο πατέρας του κατατάχθηκε στο στρατό και η μητέρα του δεν ήθελε να μείνει μόνη της στο Ντακάρ. Επομένως, επέστρεψε στο Pekesse για ένα χρόνο, όπου γεννήθηκε και ο Meïssa, μέχρι ο σύζυγός της ν' αφήσει το στρατό. Ο Meïssa έχει 6 αδέλφια. Τα 4 από αυτά ζουν στο Ντακάρ και τα άλλα 2 είναι στη Βρέμη. Το ένα από τα 2 που ζουν στη Βρέμη, εργάζεται στο εργοστάσιο της Mercedes και το άλλο σπουδάζει πολιτικές επιστήμες στο πανεπιστήμιο της Βρέμης. Στη Βρέμη ήρθε πρώτος ο μεγαλύτερος αδερφός του. Μετά ήρθε ο Meïssa και στη συνέχεια ο μικρότερος αδελφός του.

Στο Ντακάρ, ο Meïssa πήρε το απολυτήριο του λυκείου και ξεκίνησε τις σπουδές του στη νομική στο πανεπιστήμιο του Ντακάρ. Έμεινε εκεί για δύο χρόνια, αλλά η κατάσταση ήταν δύσκολη και δεν ήταν ικανοποιημένος. Δεν ολοκλήρωσε τις σπουδές του για διάφορους λόγους: οι θέσεις για τους φοιτητές ήταν περιορισμένες, οι καθηγητές ήταν αρκετά δυσαρεστημένοι με τις συνθήκες εργασίας τους και κάθε εβδομάδα απεργούσαν ζητώντας περισσότερα χρήματα. Ήταν δύσκολο να παρακολουθήσεις μαθήματα κάτω από αυτές τις

συνθήκες. Όταν οι φοιτητές παραπονέθηκαν για τους καθηγητές που δεν εμφανίζονταν και για τα μαθήματα που χάνονταν, συνεπλάκησαν με την αστυνομία. Ένας από τους φίλους του Meïssa δολοφονήθηκε εξαιτίας της συμμετοχής του στο φοιτητικό κίνημα. "Αυτό είναι το φυσικό επακόλουθο όταν έχετε διαφορετική άποψη για ορισμένα ζητήματα ή όταν πολιτικοποιείστε. Η άσχημη αυτή εμπειρία, οι δύσκολες συνθήκες και η φτωχή υποδομή του πανεπιστημίου του Ντακάρ οδήγησαν τον Meïssa να φύγει στο εξωτερικό. Προορισμός του ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες, επειδή μιλούσε καλά αγγλικά μετά από 7 χρόνια μαθημάτων και λόγω της εγγύτητας της Γκάμπιας όπου είχε τους φίλους με τους οποίους επικοινωνούσε τακτικά στα αγγλικά. Μάθαινε επίσης γερμανικά, αλλά μόνο μία φορά την εβδομάδα, ως δεύτερη ξένη γλώσσα. Έκανε δύο αιτήσεις για σπουδές στο εξωτερικό – μια για το Τέξας (ΗΠΑ) και μια για τη Βρέμη (Γερμανία). Πήρε θετική απάντηση και από τις δύο, αλλά οι σπουδές στο Τέξας ήταν πολύ ακριβές και θα χρειαζόταν πάνω από 5.000 δολάρια το μήνα. Το πανεπιστήμιο ήταν ιδιωτικό και δεν θα μπορούσε να τα βγάλει πέρα οικονομικά. "Έτσι, αποφάσισα να πάω στη Βρέμη."

Ο Meïssa έφτασε στη Γερμανία το 1994 ως αιτών άσυλο. Σήμερα, έχει άδεια παραμονής. Παρακολούθησε μαθήματα γερμανικής γλώσσας στη Βρέμη για ένα χρόνο. Το Κατόπιν, το καλοκαίρι, συμμετείχε στις βασικές εξετάσεις για προχωρημένους στο Ινστιτούτο Γκαίτε. Στη Βρέμη, οι φοιτητές μπορούν μόνο εγγραφούν μόνο στο δεύτερο εξάμηνο γι' αυτό και έπρεπε να περιμένει μέχρι τότε. Εντωμεταξύ, για να μην περνούν άσκοπα οι μήνες, υπέβαλε αίτηση για μια θέση εργασίας για φοιτητές στο εργοστάσιο της Mercedes στη Βρέμη και πήρε τη δουλειά. Εργάστηκε εκεί για τρεις περίπου μήνες.

Στο πανεπιστήμιο της Βρέμης, ο Meïssa άρχισε να μελετά οικονομικά. Σύντομα όμως, αντιμετώπισε προβλήματα με κάποιους από τους καθηγητές οι οποίοι ήταν "εχθρικοί απέναντι σε ξένους σπουδαστές". Απέτυχε δύο φορές σε ένα μάθημα και έπρεπε να περάσει από προφορική εξέταση. Ένας από τους καθηγητές με τους οποίους αντιμετώπιζε προβλήματα ο Meïssa του είπε ότι οι Κινέζοι και οι Ασιάτες φοιτητές τα πάνε πολύ καλύτερα από τους Αφρικανούς. Ο Meïssa είχε αποστηθίσει όλη την ύλη και θα μπορούσε να απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις. Ήταν άνετος και ήταν ευχαριστημένος με την απόδοσή του και πεπεισμένος ότι είχε περάσει την εξέταση. "Αλλά ο καθηγητής δεν ήταν ικανοποιημένος με την απόδοσή μου – ίσως δεν ήταν ικανοποιημένος με το χρώμα μου, επειδή είμαι μαύρος". Πήγε στο συμβουλευτικό γραφείο για τους φοιτητές και είπε για τα προβλήματά του με τον καθηγητή, αλλά χωρίς αποτέλεσμα, "επειδή οι καθηγητές έχουν πάντα δίκιο και οι φοιτητές δεν έχουν καμία άποψη πάνω σε αυτό". Ύστερα σκέφτηκε ότι ήταν ανώφελο να παλεύει για να περάσει αυτή την εξέταση. Υπήρχαν πολλές εναλλακτικές λύσεις, πολλές άλλες πόλεις στη Γερμανία όπου θα μπορούσε να σπουδάσει... Ένας άλλος καθηγητής συμβούλεψε τον Meïssa να πάει στο "Hochschule Βρέμη", ένα είδος πανεπιστημίου με λιγότερο θεωρητικό προσανατολισμό από το παραδοσιακό πανεπιστήμιο, και έτσι κι έκανε. Φοίτησε στη σχολή των οικονομικών. Τα πράγματα εξελίχθηκαν πολύ καλύτερα για τον Meïssa εκεί. "Είμαι ικανοποιημένος"..

Ωστόσο, εκείνη η εμπειρία με τον ένα αυτόν καθηγητή στο πανεπιστήμιο ήταν καταλυτική για τον Meïssa. Δεν ήθελε να δημιουργήσει πρόβλημα στον καθηγητή, αλλά ήθελε οι ξένοι φοιτητές να έχουν σωστή μεταχείριση. "Οι εξετάσεις υπάρχουν για να αξιολογούνται οι γνώσεις των φοιτητών, όχι για να συγκρίνουν αποτελέσματα και υπηκοότητες". Ένα άλλο πρόβλημα ήταν ότι ο καθηγητής ποτέ δεν είχε χρόνο για τον Meïssa. Δεν τον δεχόταν στο γραφείο του για να συζητήσουν τις ερωτήσεις του. Ο Meïssa προσπάθησε αρκετές φορές να τον επισκεφτεί στο γραφείο του και να συζητήσει μαζί του. "Δεν ήθελε εξαρχής να συνεχίσω τις σπουδές μου. Αυτό δεν θα το ξεχάσω ποτέ, ήταν πολύ χρονοβόρο και αγχωτικό." Αλλά τώρα αυτό ανήκει στο παρελθόν και ο Meïssa θέλει να προχωρήσει παρακάτω. "Μπορεί μια πόρτα να είναι κλειστή, υπάρχουν όμως χιλιάδες άλλες που είναι ανοικτές. Πρέπει να προχωράς παρακάτω και να μην χάνεις χρόνο". Σήμερα, ο Meïssa τελειώνει τις σπουδές του στο πανεπιστήμιο "Hochschule Βρέμη". Στη συνέχεια, θα πρέπει να πάει στο εξωτερικό για να κάνει την πρακτική του. Το Σεπτέμβριο θα πάει στη Σενεγάλη και θα δουλέψει, για μερικούς μήνες, στην GTZ, μια γερμανική εταιρεία τεχνικής συνεργασίας. Ο Meïssa και ένας καθηγητής της σχολής του ανέπτυξαν ένα πρόγραμμα οικολογικής ευαισθητοποίησης και άρνησης απόθεσης απορριμμάτων στη Σενεγάλη. Τόσο ο Meïssa όσο και ο καθηγητής σκοπεύουν να υλοποιήσουν το πρόγραμμά τους με τη βοήθεια συνεργατών όπως η GTZ και ένας ραδιοφωνικός σταθμός της Σενεγάλης.

Στην ερώτηση εάν είναι ευχαριστημένος στην παρούσα φάση της ζωής του στη Γερμανία, ο Meïssa απάντησε «ναι». Αισθάνεται καλά. "Απολαμβάνω τους καρπούς των προσπαθειών μου. Είναι όπως όταν εργάζεσαι σε ένα χωράφι όπου – σπέρνεις τους σπόρους και περιμένεις να μεγαλώσουν. Στόχος μου ήταν να πάρω ένα πτυχίο στα οικονομικά, και τώρα

είμαι ένα βήμα πριν από την επίτευξη του στόχου μου. Ναι, είμαι ευτυχισμένος." Ο Meïssa έχει πολλές επαφές στη Γερμανία, γνωρίζει πολλούς και συμπαθητικούς ανθρώπους. Εργάζεται στην πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη στο γραφείο επίλυσης προβλημάτων, και του αρέσει πολύ η εκεί. Οι συνάδελφοί του είναι φιλικοί, και έχει μάθει πολλά πρακτικά πράγματα. Ο Meïssa αισθάνεται ότι έχει ενταχθεί πλήρως στη Γερμανική κοινωνία. Λέει ότι τον πρώτο χρόνο του στη Γερμανία, όταν παρακολουθούσε μαθήματα γερμανικών, προσπαθούσε συγχρόνως να κατανοήσει τους Γερμανούς, να μάθει τι τους αρέσει και τι δεν τους αρέσει, τι κάνουν και τι δεν κάνουν, να δει τι μπορούσε να κάνει στη Σενεγάλη, αλλά όχι και στη Γερμανία, κλπ. Στη συνέχεια, προσπάθησα να αφομοιώσω τα θετικά στοιχεία των Γερμανών και να απορρίψω τα αρνητικά. Έχω ενταχθεί στη γερμανική κοινωνία. Είμαι κατά το ήμισυ Γερμανός. Ένας μαύρος Γερμανός» (γέλια). «Για μένα, σωστή ένταξη σημαίνει να ζω όπως οι Γερμανοί, αλλά χωρίς να υιοθετώ τα αρνητικά τους στοιχεία. Εάν δεν αισθανόμουν καλά εδώ, θα είχα φύγει από καιρό ". Ο Meïssa λέει ότι κατανοεί πλήρως το γερμανικό τρόπο ζωής και ότι του αρέσει. "Δεν έχω κανένα πρόβλημα πια."

Βεβαίως, ο Meïssa παραδέχεται ότι πραγματικά είναι δύσκολο να ανήκεις συγχρόνως σε δύο πολιτισμούς. Το βλέπει ως μια επιλογή – είτε ενσωματώνεται και δέχεται το γερμανικό τρόπο της ζωής είτε επιστρέφει στην πατρίδα του. Απορρίπτει ό,τι δεν του αρέσει τόσο στη Γερμανία όσο και στη Σενεγάλη. Κάτι κερδίσεις και κάτι χάνεις. «Είναι δύσκολο, πρέπει πάντα να ισορροπώ ανάμεσα σε δύο πολιτισμούς. Ούτε και ο Σενεγαλέζικος πολιτισμός είναι τέλειος, πρέπει να πάρω το καλύτερο από τους δύο αυτούς πολιτισμούς». Ο Meïssa έχει κρατήσει επαφή με πολλούς από τους παλιούς του φίλους από τη Σενεγάλη. Βρίσκονται διασκορπισμένοι σε όλο τον κόσμο, αλλά επικοινωνούν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφώνου. Αυτό σημαίνει πολλά γι' αυτόν.

Ο Meïssa παρακολούθησε κάποια μαθήματα κοινωνικής ένταξης στο Hochschule της Βρέμης. "Ήταν πολύ ωραία!" Τα μαθήματα αυτά αφορούσαν τη διαπολιτισμική ικανότητα και τα παρακολουθούσαν περίπου 15 άτομα, ανάμεσά τους μερικοί Γερμανοί, Τούρκοι, Ρώσοι, Σενεγαλέζοι, κ.α. Όλοι μίλησαν για την εμπειρία από την επαφή τους με άλλους πολιτισμούς, για τη συμπεριφορά, τα προβλήματα και τους τρόπους επίλυσής τους. Πραγματοποίησαν επίσης πολυπολιτισμικές θεατρικές παραστάσεις. Ο Meïssa ευχαριστήθηκε πολύ αυτή τη σειρά μαθημάτων και απέκτησε πολλές ενδιαφέρουσες εμπειρίες.

Αυτό που θα ευχόταν να είχε ο Meïssa όταν πρωτοήρθε στη Γερμανία είναι μεγαλύτερη – και λεπτομερέστερη πληροφόρηση. Πληροφόρηση για πρακτικά θέματα, αμεσότερη και γρηγορότερη-πιο προσιτή πληροφόρηση. Θα προτιμούσε να είχε παρακολουθήσει μια σειρά μαθημάτων όπως αυτή της "Διαπολιτισμική ικανότητα" πιο νωρίς. "Θα ήθελα να έχω ενημερωθεί για το γερμανικό πολιτισμό, για την ολοκλήρωση, για τις δυνατότητες εργασίας – για το πώς μπορώ να βρω μια δουλειά στη Γερμανία, για το πώς θα μπορούσα να χρηματοδοτήσω τις σπουδές μου. Η χρηματοδότηση είναι ένα πολύ δύσκολο ζήτημα. "Οι ξένοι φοιτητές δεν παίρνουν επιχορήγηση (BaföG). "Επομένως, όταν είσαι ξένος φοιτητής, σου παίρνει περισσότερο χρόνο να τελειώσεις τις σπουδές σου, επειδή δεν παίρνεις επιχορήγηση και πρέπει να κερδίσεις μόνος σου τα χρήματα για να τα βγάλεις πέρα. Για μένα, αυτό αποκλείει τους ξένους σπουδαστές. Πιστεύω ότι αν οι Γερμανοί θέλουν οι ξένοι σπουδαστές να ενσωματώνονται από μόνοι τους, θα πρέπει να τους δώσουν τα ίδια δικαιώματα."

Ο Meïssa θα ήθελε οι φοιτητές να έχουν μεγαλύτερη επαφή με τους καθηγητές. Όμως λέει ότι συχνά είναι πολύ δύσκολο να καταφέρεις να τους μιλήσεις, να πάρεις μια απάντηση, κλπ. "Και κάποιες φορές, αυτό είναι αδύνατο. Όταν είσαι αλλοδαπός, καμιά φορά δεν σου δίνεται καν αυτή η δυνατότητα ή κάποιοι άλλοι φροντίζουν να μη σου δοθεί αυτή η δυνατότητα. Αυτό είναι άδικο."

Ο Meïssa στο μέλλον θα ήθελε να υλοποιήσει το πρόγραμμα που ανέπτυξε μαζί με έναν καθηγητή της σχολής τους. Αυτό θα σηματοδοτούσε την επιστροφή του στη Σενεγάλη. "Αν η σύζυγός μου δεχόταν να έρθει μαζί μου. Αν όχι, θα επιστρέψω στη Γερμανία και θα προσπαθήσω να βρω μια δουλειά εδώ. Πάντα υπάρχουν δυνατότητες. Είμαι ανοικτός. Μπορώ να ζήσω το ίδιο καλά στη Σενεγάλη και εδώ. Δεν μπορώ να πω ότι τα δέχομαι όλα, αλλά τουλάχιστον προσπαθώ να είμαι ανεκτικός. Προσπαθώ να καταλαβαίνω τη συμπεριφορά κάθε ανθρώπου. Όταν υπάρχει κάτι που δεν καταλαβαίνω, ρωτάω. Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι γύρω μας που είναι πρόθυμοι να βοηθήσουν. Σίγουρα υπάρχουν... Όταν ψάχνουμε κάτι, μπορεί να βρούμε μια πόρτα κλειστή. Τότε, πρέπει να βρούμε κάτι άλλο να κάνουμε. Μπορεί εκείνη η πόρτα να ήταν κλειστή, υπάρχουν όμως χιλιάδες άλλες ανοιχτές. Γι' αυτό είμαι πάντοτε αισιόδοξος, δέχομαι τα πράγματα όπως έρχονται."

6. ΕΛΛΑΔΑ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Στην Ελλάδα, περίπου 52% των μεταναστών είναι Αλβανοί, πάνω από 22% ανατολικοευρωπαίοι και βαλκάνιοι, περίπου 14% Ασιάτες και πάνω από 12% Άραβες και Αφρικανοί.

Ποσοστό 65% των μεταναστών είναι άντρες και 35% γυναίκες (αυτό είναι μόνο ένα δείγμα, ωστόσο κατά τη διάρκεια έρευνας τα ποσοστά αυτά διατηρήθηκαν όσον αφορά τη φυλή και τη χώρα καταγωγής). Τα ποσοστά αυτά ισχύουν και για τους Αλβανούς, αλλά αντιστρέφεται όσον αφορά τους ανατολικοευρωπαίους και τους βαλκάνιους, όπου οι γυναίκες αποτελούν πλειοψηφία (ποσοστό 60%). Όσον αφορά τους Ασιάτες, τους Άραβες και τους Αφρικανούς, στην πλειοψηφία τους είναι άντρες (ποσοστό 85 - 86%).

Σχεδόν οι μισοί από τους μετανάστες (44,2%) είναι μεταξύ 25 και 34 ετών. Ποσοστό 27,6% είναι 35 - 44 ετών, αλλά τα στοιχεία αυτά διαφοροποιούνται σημαντική ανάλογα με τη χώρα καταγωγής. Οι Αλβανοί που έρχονται στην Ελλάδα είναι στην πλειοψηφία τους νεαροί (18-24 ετών), ενώ πολλοί ανατολικοευρωπαίοι και βαλκάνιοι είναι μεσήλικες (πάνω από 45 ετών).

Περίπου το 65% των μεταναστών ζουν στην Ελλάδα μαζί με τις οικογένειές τους και το 44% ζουν εδώ μαζί με τα παιδιά τους. Αλβανοί και Ασιάτες αποτελούν τα δύο άκρα, αφού το 81,5% των Αλβανών είναι προστάτες μιας οικογένειας, ενώ το 70,3% των Ασιατών δεν είναι καν παντρεμένοι.

Περίπου οι μισοί από τους μετανάστες ζουν στη χώρα μας πάνω από 6 χρόνια (οι Αλβανοί έρχονται πρώτοι σε αυτή την κατηγορία). Τέλος, 1 στους 3 μετανάστες είναι κάτω των 3 ετών και ο 1 στους 6 είναι πάνω από 10 ετών (οι Άραβες και οι Αφρικανοί έρχονται πρώτοι σε αυτή την κατηγορία).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Μέχρι τη δεκαετία του '90, η Ελλάδα δεν είχε κανέναν λόγο να αλλάξει τον νόμο περί αλλοδαπών του 1929, ο οποίος καθόρισε τους όρους κάτω από τους οποίους οι αλλοδαποί γίνονται αποδεκτοί σε ελληνικό έδαφος. Ο νέος νόμος περί αλλοδαπών κατατέθηκε το 1991, μετά την μεγάλη εισροή πολιτικών και οικονομικών μεταναστών, και θεωρήθηκε υπεύθυνος για την εξάπλωση της αστυνόμευσης και της ξενοφοβίας. Το ελληνικό κράτος δεν ήταν έτοιμο να δεχτεί μια τέτοια τεράστια εισροή των μεταναστών. Εκτός αυτού, η Ελλάδα δεν είχε έρθει ποτέ στο παρελθόν αντιμέτωπη με ένα τέτοιο φαινόμενο. Την περίοδο 1991-1998, δεν υπήρξε καμία συγκεκριμένη μεταναστευτική πολιτική, καθώς η χώρα εξακολουθούσε να θεωρείται αποκλειστικά χώρα αφετηρίας μεταναστών. Αρμόδιοι οργανισμοί, όπως συμβουλευτικά γραφεία που αφορούσαν το νομικό, κοινωνικό και οικονομικό προσανατολισμό των μεταναστών, σχεδόν δεν υπήρχαν.

Οι πολιτικές που υιοθετήθηκαν φαίνεται ότι είναι επηρεασμένες από τα βόρεια ευρωπαϊκά πρότυπα, τα οποία χαρακτηρίζονται από αυστηρούς ελέγχους και τη συστηματοποίηση. Όμως, οι ευρωπαϊκές πολιτικές μπορούν να εφαρμοστούν μόνο όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση (και η Ελλάδα ως μέλος) θα είναι έτοιμες να αντικαταστήσουν τα εργατικά χέρια των μεταναστών που είναι πολύτιμα για την ελληνική οικονομία. Το μέλλον εξακολουθεί να είναι αβέβαιο (έγκλημα, ανεργία, υποαπασχόληση), παρά τις κάποιες σημαντικές αλλαγές στην ελληνική νομοθεσία. Όπως είπε ο έλληνας Διαμεσολαβητής, οι μελλοντικές πολιτικές θα πρέπει να εστιάσουν «όχι μόνο στο να ανεχόμαστε απλώς την παρουσία τους ή τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας, αλλά να συμβάλει στην κοινωνική τους ένταξη, εκείνων τουλάχιστον που την επιθυμούν και που έχουν δημιουργήσει νόμιμες και σταθερές σχέσεις μέσα στην ελληνική κοινωνία" [Siadima 2001].

Το προφίλ του μετανάστη εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Στους πολιτικούς μετανάστες χορηγείται προσωρινή άδεια παραμονής στην Ελλάδα. Επίσης, υπάρχουν μετανάστες που έρχονται στην Ελλάδα προσωρινά με τουριστική βίζα. Ωστόσο, η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών που κατοικούν στην Ελλάδα δεν έχουν χαρτιά, είναι στη χώρα παράνομα. Το 1999, σύμφωνα με εκτιμήσεις της κυβέρνησης, ο αριθμός παράνομων μεταναστών στην Ελλάδα ήταν περίπου 500.000-600.000, ποσοστό 12% του εργατικού μας δυναμικού.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1: ΓΙΩΡΓΟΣ

Ο Γιώργος ήρθε από τα Τίρανα, την πρωτεύουσα της Αλβανίας, στην Ελλάδα, το 1997. Τα τελευταία χρόνια ζει στη Θεσσαλονίκη.

ΤΕC: Είπες ότι τ' όνομά σου είναι Γιώργος και ότι είσαι Χριστιανός ορθόδοξος. Αυτό είναι το πραγματικό σου όνομα ή βαφτίστηκες στην Ελλάδα κι απόκτησες νέο όνομα και θρησκεία;

Γιώργος: Το αλβανικό μου όνομα είναι Vangel. Όταν ήρθα στην Ελλάδα, ήθελα να με αποδεχτεί η ελληνική κοινωνία και έτσι αποφάσισα να βαφτιστώ Χριστιανός ορθόδοξος και ν' αλλάξω τ' όνομά μου. Ποτέ όμως δεν θα ξεχάσω το αλβανικό μου όνομα.

ΤΕC: Γιατί άφησες τη χώρα σου και ήρθες μετανάστης στην Ελλάδα;

Γιώργος: Ήταν μια πολύ δύσκολη απόφαση, όχι μόνο για μένα, αλλά και για χιλιάδες συμπατριώτες μου. Δεν είχαμε άλλη επιλογή. Στην Αλβανία υπάρχει μεγάλη φτώχεια και ανεργία και δεν είχαμε καμία πιθανότητα να ζήσουμε μια καλύτερη ζωή.

ΤΕC: Όταν ήρθες εδώ, πώς σου συμπεριφέρθηκαν οι Έλληνες;

Γιώργος: Στην αρχή, ήταν φιλικοί και μας βοήθησαν με πολλούς τρόπους (μας έδωσαν ρούχα, φαγητό, χρήματα). Αργότερα, ήταν συγκρατημένοι, μας απέφευγαν και μερικές φορές ήταν ακόμα και επιθετικοί.

ΤΕC: Μπορείς να δώσεις μια εξήγηση γι' αυτή τη συμπεριφορά;

Γιώργος: Πιστεύω ότι οι Έλληνες άλλαξαν επειδή μαζί με μας που ήρθαμε να εργαστούμε στην Ελλάδα και να ζήσουμε μια ήρεμη και έντιμη ζωή, ήρθαν εδώ και κάποιοι εγκληματίες. Αυτοί οι εγκληματίες έδωσαν σε όλους τους Αλβανούς κακό όνομα. Όμως, αυτό δεν είναι σωστό γιατί δεν είναι όλοι οι Αλβανοί εγκληματίες.

ΤΕC: Γιατί οι Έλληνες εργοδότες προτιμούν να σας προσλαμβάνουν ως ανειδίκευτους εργάτες;

Γιώργος: Επειδή δεχόμαστε να κάνουμε οποιαδήποτε εργασία, ακόμη και με πολύ χαμηλή αμοιβή και χωρίς ασφάλεια. Επιτρέπουμε την διαπραγμάτευση των όρων εργασίας μας. Προσπαθούμε να κερδίσουμε τα προς το ζην. Οι Έλληνες εργαζόμενοι προσπαθούν να αναβαθμίσουν τη ζωή τους γι΄ αυτό και απαιτούν πολύ περισσότερα. Αυτό όμως δεν συμφέρει τους εργοδότες. Γι' αυτό οι Έλληνες έχουν αυτή την εχθρική συμπεριφορά απέναντί μας.

ΤΕC: Έχεις άδεια παραμονής, την λεγόμενη "πράσινη κάρτα";

Γιώργος: Πήρα πράσινη κάρτα πριν από τρεις μήνες. Όταν πρωτοήρθα εδώ, δεν είχα. Μόλις πήρα την πράσινη κάρτα ενημέρωσα τον εργοδότη μου και του ζήτησα αύξηση και ασφάλεια. Μετά από λίγο, απολύθηκα με μια αστεία δικαιολογία. Αργότερα, ένας από τους πρώην συναδέλφους μου, μού είπε ότι στη θέση μου προσέλαβαν έναν άλλο μετανάστη, ο οποίος δεν είχε πράσινη κάρτα. Αυτός ο νέος υπάλληλος κόστισε λιγότερο στον πρώην εργοδότη μου. Τώρα εργάζομαι σε μια επιχείρηση μεταφορών και δουλεύω επίσης και ως υπάλληλος καθαριότητας. Ο εργοδότης μου μού δίνει τις αποδοχές που προβλέπει ο νόμος και είμαι ασφαλισμένος.

Συνέντευξη 2: Sergei

ΤΕC: Sergei, πότε έφυγες από τη χώρα σου;

Sergei: Ανεπίσημα, έφυγα από το Αζερμπαϊτζάν το 1994 μαζί με τους πρώτους μετανάστες, και ακριβώς πριν από δύο χρόνια, έφερα και επίσημα την οικογένειά μου στην Ελλάδα.

ΤΕC: Τι δουλειά έκανες στο Αζερμπαϊτζάν;

Sergei: Σπούδασα λογοτεχνία και δούλεψα ως δάσκαλος ιστορίας στο γυμνάσιο της πόλης μου, Amayak.

ΤΕC: Τι δουλειά κάνεις τώρα Sergei;

Sergei: Από τότε που πήρα την πράσινη κάρτα, εργάζομαι σε ένα εργοστάσιο λιπασμάτων. Σίγουρα αυτή η δουλειά δεν έχει καμία σχέση με τις σπουδές ή την εμπειρία μου, αλλά, έπρεπε να κάνω κάτι για να ζήσω την οικογένειά μου.

ΤΕC: Μπορείς να μου πεις τους λόγους για τους οποίους αναγκάστηκες να φύγεις από τη χώρα σου;

Sergei: Οι λόγοι ήταν πολλοί όπως η ανεργία, η έλλειψη δημοκρατίας, το χαμηλό βιοτικό επίπεδο, οι άσχημες συνθήκες στο χώρο της εκπαίδευσης. Γενικά, δεν είχαμε τίποτα να περιμένουμε, το μέλλον μας ήταν ζοφερό.

ΤΕC: Σου αρέσει περισσότερο η ζωή στην Ελλάδα, και γιατί;

Sergei: Η ζωή για έναν μετανάστη που πρωτοέρχεται στην Ελλάδα δεν είναι καθόλου εύκολη. Όμως, παρά τα όποια προβλήματα, προτιμώ τη ζωή στην Ελλάδα επειδή εδώ εάν εργάζεσαι σκληρά και τίμια, έχεις την ευκαιρία να κάνεις μια καλύτερη ζωή. Στη χώρα μας, πολύ γρήγορα συνειδητοποιεί κανείς τις ανισότητες στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, στο εκπαιδευτικό σύστημα. Γενικά, το βιοτικό επίπεδο στην Ελλάδα είναι πολύ υψηλότερο απ' ό,τι στο Αζερμπαϊτζάν.

ΤΕC: Αντιμετώπισες κάποια μορφή κοινωνικού ρατσισμού στην Ελλάδα;

Sergei: Δυστυχώς ναι, ο κοινωνικός ρατσισμός ήταν κάτι που έπρεπε να αντιμετωπίσω όχι μόνο στο παρελθόν αλλά και σήμερα. Είναι κάτι που με ενοχλεί πάρα πολύ, όχι μόνο για μένα αλλά για τα παιδιά μου. Μερικές φορές κάποιοι Έλληνες προσβάλλουν τα παιδιά μου, χωρίς λόγο κατά την άποψή μου.

ΤΕC: Τι σου λείπει περισσότερο από το Αζερμπαϊτζάν, Sergei;

Sergei: Στην Ελλάδα, δεν μου αρέσει η μεγάλη οικονομική εκμετάλλευση των μεταναστών. Επίσης, αποδέχομαι τις διακρίσεις και τη δυσπιστία σε βάρος μας μέχρι ενός σημείου επειδή υπάρχουν μερικοί κακοί και μοχθηροί μετανάστες.. Όμως, δεν είναι σωστό να μας βάζουν όλους στο ίδιο καζάνι.

ΤΕC: Σου λείπει η χώρα σου, Sergei; Το όνειρό σου είναι να γυρίσεις εκεί;

Sergei: Όλοι οι μετανάστες αισθάνονται πότε-πότε ένα κενό. Ωστόσο, δεν σκοπεύω να επιστρέψω στο Αζερμπαϊτζάν από τη στιγμή που η Ελλάδα έχει αποδεχθεί εμένα και την οικογένειά μου και είμαστε πλέον μέρος της ελληνικής κοινωνίας.

ΤΕC: Μια τελευταία ερώτηση. Θα σε πείραζε να μου πεις την ηλικία σου;

Sergei: Καθόλου. Είμαι 45 ετών. Έχω μια κόρη, τη Larsa, και έναν γιο, τον Ahmet Kourt. Η κόρη μου είναι 13 ετών και ο γιος μου 18 ετών.

Ιστορία 3: Yuri

Στη Γεωργία είχα άλλο όνομα και επώνυμο. Όλα ήταν διαφορετικά στη Γεωργία, το κλίμα, ο χρόνος, τα μέρη, ο τρόπος που ήταν τοποθετημένες οι πλάκες στα πεζοδρόμια, οι φίλοι, τα σπίτια...

Ο Yuri (όπως τον λένε στη Γεωργία) γεννήθηκε στη Γεωργία της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, στις 26 Μαρτίου του 1975. Σήμερα είναι 26 ετών και εργάζεται ως ξυλουργός. Το 1984 οι γονείς του αποφάσισαν να εγκαταλείψουν τη Σοβιετική Ένωση εξαιτίας του καταπιεστικού πολιτικού καθεστώτος και ήρθαν στην Ελλάδα. Οι γονείς του ήταν Έλληνες γι' αυτό και ο Yuri απέκτησε την ελληνική υπηκοότητα μέσα σε δύο χρόνια. Τώρα τον λένε Γιώργο και ζει στο Κορδελιό, στη Θεσσαλονίκη. Εργάζεται έξω από Θεσσαλονίκη, στο δρόμο για τη Δράμα.

Στην ερώτηση "τι σου λείπει περισσότερο από τη χώρα σου;" απάντησε: ο πρώτος μου έρωτας, τα ρομαντικά μέρη στα οποία πηγαίναμε και οι φίλοι μου. Δεν ανέφερε τους συγγενείς του, επειδή δεν είχαν καλές σχέσεις. "Η Γεωργία", λέει, "ήταν πολύ όμορφη χώρα. Μου λείπουν τα στενά δρομάκια, το πάρκο με τις γωνιές του... "

Και τώρα; Τώρα, έχει το σπίτι του, έχει μια δουλειά και ψάχνει ένα κορίτσι για να παντρευτεί. Είναι εμφανίσιμος, αλλά η προφορά του ακόμα ξενίζει. Κάθε φορά που γνωρίζει μια κοπέλα, αντιμετωπίζει το ίδιο πρόβλημα: όταν εκείνη ανακαλύπτει ότι ο Γιώργος είναι από τη Ρωσία (Γεωργία), φεύγει. "Το πρόβλημα δεν είναι το ελληνικό κράτος, αλλά οι Ελληνίδες", προσθέτει.

Όταν βγαίνει για καφέ, πηγαίνει συνήθως με τους φίλους του από τη Ρωσία. Δεν έχει πολλούς Έλληνες φίλους γιατί τον αντιμετωπίζουν με δυσπιστία.

Ο Yuri δεν θέλησε πει περισσότερα. Το μόνο που πρόσθεσε ήταν: "Μακάρι να μπορούσα να γυρίσω στην πατρίδα μου..."

7. ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Η Λιθουανία είναι μικρή χώρα. Λιγότερο από 3.5 εκατομμύριο άνθρωποι ζουν εκεί. Σύμφωνα με την απογραφή πληθυσμών του 2001, το 99% των ανθρώπων που ζουν στη Λιθουανία είναι Λιθουανοί πολίτες. Μεταξύ αυτών υπάρχουν 115 διαφορετικές εθνικές ομάδες: 83.5% - Λιθουανοί, 6.7% – Πολωνοί, Ρώσοι – 6.3% και 3.5% - άτομα άλλων υπηκοοτήτων.

Τα άτομα των εθνικών μειονοτήτων έχουν δικαίωμα να αναπτύξουν τον πολιτισμό τους. Οι ρωσικές, πολωνικές, εβραϊκές, ταταρικές, γερμανικές, λευκορωσικές, και ελληνικές εθνικές ομάδες εκδίδουν τις εφημερίδες τους. Υπάρχουν επίσης ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα που παράγονται από εθνικές μειονότητες. Η λιθουανική κυβέρνηση ενθαρρύνει τις εθνικές μειονότητες να συμμετέχουν στην πολιτική ζωή της χώρας. Υπάρχουν πολιτικά κόμματα και κοινωνικές οργανώσεις που ιδρύονται από εθνικές ομάδες μειονότητας. Τώρα υπάρχουν 225 διαφορετικές εθνικές οργανώσεις μειονότητας: Ρωσική, Πολωνική (η μεγαλύτερη εθνική μειονότητα), Λετονική, Εβραϊκή, Γεωργιανή, Ρουμανική, Γερμανική, Ταταρική και άλλες.

Η μετανάστευση στη Λιθουανία, όπως σε οποιαδήποτε ευρωπαϊκή χώρα έχει τις ιστορικές ρίζες της και επηρεάζεται τί συμβαίνει στον κόσμο.

Ο μεταναστευτικός νόμος της Λιθουανίας, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ το 1992, καθορίζει τους κανόνες άφιξης στη χώρα και την κατοικία εκεί. Σύμφωνα με αυτόν τον νόμο, η άδεια παραμονής στη χώρα δίνεται κυρίως για τρεις λόγους:

- επανένωση οικογένειας,
- επιχειρησιακή μετανάστευση,
- επαναπατρισμός εθνικών Λιθουανών στη μητέρα πατρίδα.

Οι άνθρωποι που φθάνουν στη Λιθουανία μπορούν να αποκτήσουν την υπηκοότητα μέσω πολιτογράφησης – πρέπει να ζήσουν στη Λιθουανία για 10 έτη, να περάσουν εξετάσεις λιθουανικής γλώσσας και αρχές συντάγματος, να έχουν νόμιμο εισόδημα και να αρνηθούν την προηγούμενη υπηκοότητά τους.

Η Δημοκρατία της Λιθουανίας δίνει το άσυλο στους πρόσφυγες. Η χορήγηση ασύλου στη Λιθουανία σημαίνει έκδοση μιας (μόνιμης ή προσωρινής) άδειας διαμονής στη Λιθουανία και παροχή κοινωνικής βοήθειας στον αλλοδαπό που χορηγείται το άσυλο. Στους αναζητούντες άσυλο, μπορεί να χορηγηθεί κατάσταση προσφύγων ή προσωρινές άδειες διαμονής στη Δημοκρατία της Λιθουανίας για ανθρωπιστικούς λόγους (λόγω ένοπλης σύγκρουσης, φυσική καταστροφή της χώρας προέλευσης ή για άλλους λόγους). Αυτή η άδεια εκδίδεται για μια περίοδο 1 έτους, αλλά εάν οι περιστάσεις στη χώρα τους δεν έχουν αλλάξει, η προσωρινή άδεια διαμονής μπορεί να επεκταθεί. Ο αλλοδαπός στον οποίο χορήγησε η κατάσταση πρόσφυγα, ή του παρασχέθηκε προσωρινά άδεια διαμονής στη Δημοκρατία της Λιθουανίας για ανθρωπιστικούς λόγους, συμπεριλαμβάνεται στην κοινωνική ενσωμάτωση σύμφωνα με εντολή του Λιθουανικού νόμου.

Εάν ένα πρόσωπο αναζητά άσυλο, αλλά έχει φθάσει στη Λιθουανία παράνομα, πρέπει να υποβάλει μια αίτηση ώστε να του χορηγηθεί άμεσα η κατάσταση πρόσφυγα. Μετά από την υποβολή της αίτησης ακολουθεί μια συνέντευξη με τους εξουσιοδοτημένους ανώτερους υπαλλήλους για να αποφασιστεί εάν πρόκειται να λάβει την κατάσταση πρόσφυγα. Η δικαστική και ιατρική αρωγή, καθώς επίσης και ο διερμηνέας, είναι δωρεάν.

Εάν επιτραπεί στον αλλοδαπό να μείνει στη Λιθουανία, αλλά δεν έχει επαρκή οικονομικά μέσα ώστε να είναι σε θέση να ζήσει στη Λιθουανία, τότε αυτός φιλοξενείται στο κέντρο εγγραφής αλλοδαπών στο Pabrade (μια πόλη στη Λιθουανία)

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία από το λιθουανικό τμήμα μετανάστευσης υπήρξαν 1818 αιτήσεις ασυλίας στην περίοδο 1997 – 2002. Από αυτούς, 70% ήταν οι Ρώσοι, Αφγανοί 22%, 2% Ινδοί, 2% από τη Σρι Λάνκα και 4% από άλλες υπηκοότητες (Λευκορώσοι, Πακιστανοί, Ιρανοί, Μολδαβοί, Ουκρανοί, από το Τατζικιστάν).

Η δημογραφική διαίρεση των ατόμων που αναζητούν άσυλο (σύμφωνα με τα στοιχεία του 2001): άντρες – 45%, γυναίκες – 225, ανήλικα, εξαρτώμενα παιδιά – 24% χωρισμένα παιδιά – 9%.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Το τμήμα Ελέγχου και Επίβλεψης Κοινωνικών Ιδρυμάτων στο Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας διεξάγει δύο σημαντικά προγράμματα για τη στήριξη των πιο ευάλωτων μεταναστευτικών ομάδων:

- πρόγραμμα επιστροφής φυλακισμένων, απελαθέντων, και μελών της οικογένειας τους στη Λιθουανία για τα έτη 2002 – 2007,
- κοινωνικό πρόγραμμα ολοκλήρωσης για αλλοδαπούς που λαμβάνουν άσυλο.

Το τελευταίο πρόγραμμα, υπογραμμίζει τη σημασία μιας μεμονωμένης προσέγγισης στην ενίσχυση ατόμων στην κοινωνική ολοκλήρωση. Ο αλλοδαπός που συμμετέχει σε αυτό πρέπει να υπογράψει μια συμφωνία κοινωνική ενσωμάτωσης, η οποία διευκρινίζει τι είδους βοήθεια ο δήμος ή η ΜΚΟ θα παράσχει και καθορίζει επίσης τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του αλλοδαπού. Η εκμάθηση της λιθουανικής γλώσσας είναι το πρώτο καθήκον κατά τη διάρκεια του πρώτου μήνα της κοινωνικής ενσωμάτωσης, επειδή είναι απαραίτητο να γνωρίζει τη γλώσσα προκειμένου να βρει εργασία ή/ και να παρακολουθηθεί σειρές μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης.

Οι φυλακισμένοι, τα άτομα που έχουν απελαθεί καθώς και τα μέλη της οικογένειας τους που επιστρέφουν στη Λιθουανία μπορούν να παρευρεθούν στα δωρεάν μαθήματα λιθουανικής γλώσσας. Τα μαθήματα αυτά οργανώνονται συνήθως σε γλωσσικά κέντρα για τους ενηλίκους. Κοινωνική βοήθεια σημαίνει συνήθως γνωριμία με τις κυβερνητικές και δημόσιες οργανώσεις και βοήθεια για την κοινωνική ενσωμάτωση.

Η επιτυχής ολοκλήρωση εξαρτάται από τις προσωπικές δεξιότητες ικανότητες των νεοφερμένων.

Έχω πάρει συνέντευξη από τρεις οικογένειες, οι οποίες ήρθαν στη Λιθουανία από διαφορετικά πολιτιστικά και πολιτικά υπόβαθρα και για διαφορετικούς λόγους.

ΙΣΤΟΡΙΑ 1: LEONID ΚΑΙ LARISA

Η οικογένεια έζησε σε δικό της διαμέρισμα για ένα έτος. Είναι και οι δύο συνταξιούχοι. Η κόρη τους Έλενα ζει ακόμα με το σύζυγό της στον ξενώνα για τα άτομα που έχουν απελαθεί και τις οικογένειές τους. Έχει εργασία, αλλά ψάχνει για καλύτερη. Ο σύζυγός της εργάζεται επίσης.

Σχεδόν τρία έτη πριν η οικογένεια ήρθε στη Λιθουανία, με όνειρο να γίνουν δεκτοί από την μητέρα πατρίδα του Leonid, που εξορίστηκε στη Σιβηρία με τη μητέρα και την αδελφή του. Ο Leonid ήταν ένδεκα ετών. Κανένας δεν ξέρει τι συνέβη στον πατέρα του, αλλά ο Leonid μαζί με τη μητέρα και την αδελφή του κινήθηκε αρχικά προς το Τομσκ και έπειτα προς το Igarka, ένας από τους βόρειους ρωσικούς λιμένες. Ήταν το 1951. Εργάστηκαν εκεί μέχρι το 1959, όταν αποκαταστάθηκαν.

Ο Leonid έζησε στη Ρωσία για σχεδόν πενήντα έτη. Μετά από την αποκατάσταση στρατολογήθηκε από το σοβιετικό στρατό στην Άπω Ανατολή, στο ναυτικό σώμα για 3 ½ χρόνια. Εργάστηκε ως μηχανικός και μελέτησε μηχανολογία. Η εργασία του τον μετέφερε σε σε διάφορες θέσεις: Baikal, Blagoveshchinsk, Τομσκ, Novosibirsk, και ακόμη και πίσω από το βόρειο πολικό κύκλο.

Όταν ήταν 28 ετών παντρεύτηκε τη Larisa. Έχουν δύο κόρες. Η Larisa μεγάλωσε στις ακτές της λίμνης baikal. Τελείωσε την τριτοβάθμια εκπαίδευσή της κι εργάστηκε ως ανώτερος υπάλληλος πρόληψης ατυχήματος. Οι κόρες τους πήγαν επίσης πανεπιστήμιο.

Η Larissa περιγράφει την παιδική ηλικία της ως πολύ χαρούμενη περίοδο. Η μητέρα της ήταν δασκάλα και ο πατέρας της ανώτερος υπάλληλος στο σοβιετικό στρατό. Η οικογένεια είχε όλα όσα χρειαζόταν, πολλοί άνθρωποι έρχονταν στο σπίτι τους.

Ρώτησα τον Leonid για την αντιμετώπιση των ρώσων προς τους αλλοδαπούς, και απάντησε ότι ήταν πολύ καλή. Κατάλαβαν ότι η οικογένεια Leonid είχε προβλήματα. Στην παιδική ηλικία του, αγόρια της γειτονιάς του συνήθιζαν να τον πειράζουν αλλά αυτό ήταν πολύ καιρό πριν...

Καθώς και ο Leonid και η Larissa εργάζονταν, είχαν την ευκαιρία να πηγαίνουν διακοπές στο εξωτερικό. Επισκέφτηκαν τη Βουλγαρία, Τουρκία και ήταν στη Λιθουανία αρκετές φορές. Τώρα έχουν αποφασίσει να μείνουν εδώ για πάντα. Η Larissa ήταν πάντα με το σύζυγό της, οι κόρες τους προσπαθούν να είναι κοντά στους γονείς τους, αλλά ποιος ξέρει ποιο μέρος της καρδιάς Larissa είναι ακόμα στη Ρωσία …

Ειδικά σε εκείνους τους χρόνους όταν έπρεπε να αντιμετωπίσει δυσάρεστα γεγονότα εδώ, στη Λιθουανία: ασθένεια του συζύγου της, σύγκρουση με τους τοξικομανείς γειτονιάς.

Ο Leonid είχε μια ασθένεια που οδήγησε σε εγχείριση εγκεφάλου. Το Υπουργείο κοινωνικής ασφάλισης και εργασίας υποστήριξε την οικογένεια, και τους συμβούλεψε πώς να βρουν ένα ίδρυμα που παρείχε την κατάλληλη θεραπεία.

Αστειευόμενος ο Leonid είπε ότι αυτό το γεγονός θα μπορούσε να διώξει τη γνώση των λιθουανικών, όμως δεν έχει ξεχάσει ποτέ τα λιθουανικά εντελώς. Τα μέλη της οικογένειας του είχαν περισσότερες δυσκολίες με τη γλώσσα. Εντούτοις όλοι έχουν τελειώσει τα μαθήματα λιθουανικής γλώσσας.

ΙΣΤΟΡΙΑ 2: BIN, CHUEN ΚΑΙ CHUA

Ήλθαν στη Λιθουανία από το Βιετνάμ. Θα εξετάσουμε πρώτα τον BIN. Το 1988 εργάστηκε ως ναυπηγός στο Klaipeda, ένα λιθουανικό λιμάνι. Ήρθε εδώ νόμιμα, επειδή υπήρξε μια συνθήκη μεταξύ της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και της βιετναμέζικης Δημοκρατίας για ανταλλαγή εργαζομένων. Η σύζυγός του Chuen εργάστηκε στο Σμολένσκ (Ρωσία) στο πλαίσιο της ίδιας σύμβασης. Μπορούσε να ταξιδεύει για να την δει και να επιστρέφει έπειτα στη Λιθουανία. Ο γιος τους Chua γεννήθηκε στο Σμολένσκ. Το 1992 υπήρξε μια κρίση σε πολλά εργοστάσια καθώς οι φυσιολογικές οικονομικές σχέσεις κατέρρευσαν. Εργάζονταν, αλλά δεν πληρώνονταν για κάποιο χρόνο. Ο BIN αποφάσισε να αρχίσει να πωλεί ρούχα στην ελεύθερη αγορά. Είχε επιτυχία και πήρε στη δουλεία τη γυναίκα και το γιο τους. Τώρα έχουν την επιχείρησή τους, η οποία τους επιτρέπει να ζήσουν ανεξάρτητα. Γλώσσα; Μιλούν βιετναμέζικα και ρωσικά. Ο γιος τους πηγαίνει σε ρωσικό σχολείο και μαθαίνει λιθουανικά μαζί με άλλους. Διατηρούν επαφή με τους συγγενείς τους στο Βιετνάμ, και τους έχουν επισκεφτεί.
Έχουν επίσης τους φίλους στη Λιθουανία, ειδικά ανθρώπους από το Βιετνάμ με τους οποίους ήρθαν μαζί στη Λιθουανία για να εργαστούν κι έμειναν εδώ. Μου παρουσίασαν μια φωτογραφία των εορτασμών του νέου έτους, η οποία είναι σε έναν διαφορετικό χρόνο στο Βιετνάμ. Τον γιόρτασαν στη Λιθουανία με τον ίδιο τρόπο γιορτάζουν στο Βιετνάμ.
Το σχολείο είναι η άλλη θέση όπου Chua μπορεί να συναντήσει τους φίλους τους Ngo Ti και Rose, μέλη μιας άλλης βιετναμέζικης οικογένειας. Στο σχολείο έχουν την πιθανότητα να συμμετέχουν περισσότερο στη ζωή της κοινότητας.

ΙΣΤΟΡΙΑ 3: TUMISA

Η Tumisa ήλθε από Τσετσενία πριν από τρία χρόνια. Ήταν σαράντα ετών, και είχε μαζί της τα δύο παιδιά της, οκτώ και εννέα ετών. Μετά από κάποιο χρόνο ανακάλυψε ότι ο σύζυγός της είχε πυροβοληθεί. Το δικό της σπίτι καθώς και της μητέρας της κάηκαν ολοσχερώς. Δεν έχει ούτε μια φωτογραφία.

Η Tumisa προσπαθεί να εξηγήσει ότι το να πάει κάποιος στο εξωτερικό με το στόχο να γνωρίσει μια ξένη χώρα είναι τελείως διαφορετικό από την ανάγκη να ξεφύγει από τον πόλεμο. Αυτοί οι άνθρωποι δεν συμμετείχαν πολύ στην πολιτική. Ήταν πρόθυμοι να προσαρμοστούν υπό οποιουσδήποτε όρους, αλλά ο πόλεμος δεν το κατέστησε δυνατό. Ήταν πολύ δύσκολο να αφήσει όλα τα υπάρχοντα της στα 40 της χρόνια. Ήταν οικονομολόγος. Είχε αποφοιτήσει από το πανεπιστήμιο στη σοβιετική περίοδο. Ήταν δύσκολο να αφήσει τους φίλους τους συγγενείς, τον σύζυγό της…

Η προσαρμογή είναι το σημαντικότερο και πιο δύσκολο πράγμα για τους νεοφερμένους. Λέει ότι αν και βλέπει τον ήλιο, τα χαμογελαστά πρόσωπα, την ομορφιά της πόλης, αισθάνεται ακόμη πολύ διαφορετικά, σαν ξένος. Είναι τόσο δύσκολο να ξεχαστεί η εμπειρία του πολέμου, για να αλλάξει η εσωτερική ψυχολογία. "Κάθε νύχτα είμαι στο σπίτι, εκεί, και κάθε ημέρα εδώ", λέει.

Η Λιθουανία είναι όμορφη χώρα, αλλά αντιμετωπίζει σοβαρά κοινωνικά προβλήματα. Γί αυτό μερικοί μετανάστες προσπαθούν να φύγουν στη Σκανδιναβία. Τα κοινωνικά προβλήματα των Λιθουανών καθιστούν την επικοινωνία πιο περίπλοκη, παραδείγματος χάριν, είναι αρκετά δύσκολα να βρουν μια εργασία. Όταν οι πρόσφατοι πρόσφυγες το ακούν αυτό, θεωρούν ότι είναι ακόμη ένας τρόπος για να γίνουν διακρίσεις εις βάρος τους και να τους θεωρήσουν ως ξένους.

Οι απλοί άνθρωποι που συναντούν στις γειτονιές, είναι πολύ ευαίσθητοι. Ρωτούν συνεχώς πώς μπορούν να βοηθήσουν τους πρόσφυγες. Ο "υπάλληλος που έχει αναλάβει τη φροντίδα σας» είναι μερικές φορές το πρώτο πρόβλημά σας. Τώρα σκέφτομαι, ότι όντας τέτοιος υπάλληλος δεν μπορείς απλά και με σαφήνεια να εξηγήσεις τους κανονισμούς σε αυτούς τους ανθρώπους, οι οποίοι είναι κάπως χαμένοι. Χρειάζονται συγκεκριμένη βοήθεια και συναισθηματική στήριξη. Γνωρίζω τώρα ότι απαιτείται ένα έτος μέχρις ότου καταλάβετε τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι ζουν εδώ».

Η Tumisa λέει ότι οι τσετσένιοι λαοί είναι πολύ συναισθηματικοί και μερικές φορές θεωρούνται θορυβώδεις απαιτητικοί ακόμα και επιθετικοί. Ο Τύπος συμβάλλει σε αυτή την εικόνα. Μόλις έγινε ένας καυγάς μεταξύ νεαρών τσετσένων και λιθουανών. Δόθηκε ως εθνική,

και όχι προσωπική σύγκρουση. Το γεγονός αυτό κάνει τη ζωή για τους άλλους τσετσένιους πολίτες πιο περίπλοκη δεδομένου ότι η κοινωνία αναπτύσσει μια αρνητική στάση. Ναι, οι λαοί της Τσετσενίας είναι διαφορετικοί από πολλές απόψεις, επειδή επηρεάζονται βαθιά από τις παραδόσεις τους. Παραδείγματος χάριν, οι Τσετσένοι βοηθιούνται μεταξύ τους.....

Η καθημερινή εμπειρία είναι διαφορετική. Υπήρξαν σχολεία για τα παιδιά στο σπίτι, όπου οι δάσκαλοι τα δίδαξαν να διαβάζουν και να μετρούν. Ήταν δύσκολο για τους γονείς να τους εξετάσουν και να δουν ότι ο χρόνος περνά και δεν μεγαλώνουν τον τρόπο που πρέπει... Η αναρχία κατά τη διάρκεια του κανόνα Dudaev`s... Δεν πληρωθήκατε ποτέ, αλλά δεν έπρεπε ποτέ να πληρώσετε για τίποτα... μια μεγάλη περίοδος καταστροφής...

Ένα έτος περνά γρήγορα. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου μπορείτε να υπολογίσετε πώς να ζήσετε αρμονικά με τους Λιθουανούς, τι να κάνετε, πώς να οργανώσετε τη ζωή σας, αλλά η περίοδος κυβερνητικής υποστήριξης έχει ήδη παρέλθει κι αισθάνεστε χαμένος ξανά. Οι γείτονες βοηθούν να βρείτε μια προσωρινή εργασία. Η Tumisa προσπάθησε να αρχίσει τη δική της επιχείρηση- ένα μικρό αγρόκτημα με τη βοήθεια του ανώτερου υπαλλήλου προσοχής της, ο οποίος παρείχε την ιδιοκτησία του στο χωριό δωρεάν. Έλαβε λίγη υποστήριξη, αλλά λειτούργησε μόνο για ένα έτος.

Τώρα η Tumisa συντονίζει μιας ομάδα αυτοϋποστήριξης γυναικών που έχουν μεταναστεύσει. Σκέφτεται αυτό το έργο καλύπτει το κενό στο πρόγραμμα ενσωμάτωσης, δεδομένου ότι παρέχει μια ευκαιρία στους μετανάστες να ανακαλύψουν οι ίδιοι τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους, είναι, για να τους βοηθήσει να καταλάβουν τους νέους όρους, να οργανώσει μερικές προπαρασκευαστικές σειρές μαθημάτων, όπως αγγλική γλώσσα, δεξιότητες υπολογιστών, μαθήματα ραπτικής κ.λπ. μπορεί να προσκαλέσει ανώτερους υπαλλήλους για συνομιλήσουν, και να ζητήσουν εξηγήσεις. Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε από την ΕΕ και εφαρμόζεται τώρα σε δέκα κράτη υποψηφίων. Ο Ερυθρός Σταυρός της Λιθουανίας εμπλέκεται επίσης. Η Tumisa είναι πολύ υπερήφανη που συμμετέχει ενεργά σε μια τέτοια σημαντική οργάνωση και δραστηριότητα.

Είναι πολύ δύσκολο για τους πρόσφυγες, όταν αφήνουν το στρατόπεδο προσφύγων και ξεκινούν από την αρχή, ειδικά για τις γυναίκες. Στο στρατόπεδο αισθάνθηκε όπως μια οικογένεια ανθρώπων – προσφύγων με κοινή εμπειρία που συγκεντρώθηκαν μαζί μπροστά από την τηλεόραση ή στην κουζίνα, οργάνωσαν ομάδες, είχαν την ευκαιρία να μιλήσουν. Όταν ξεκινάτε να ζείτε μόνοι σας, είναι επίτευγμα, αλλά χρειάζεστε ακόμα κάποια υποστήριξη από ανθρώπους, κατανόηση και συμβουλές ατόμων με παρόμοιες εμπειρίες.

8. ΙΣΠΑΝΙΑ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Η ιστορία της Ισπανίας περιλαμβάνει ιστορικό ενεργής μετανάστευσης. Σήμερα ωστόσο ο αριθμός μεταναστών από την Ισπανία, υπερβαίνει το συνολικό αριθμό μεταναστών στους οποίους επιτρέπεται η είσοδος στην Ισπανία. Τεράστιος αριθμός Ισπανών άφησε τα σπίτια του για μια καλύτερη ζωή σε άλλες χώρες. Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα έγιναν διάφορες έξοδοι προς λατινοαμερικανικές χώρες και προς την Ευρώπη, ειδικά στο Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Ένας από του χιλιάδες εργάτες που πήγαν στη Γαλλία για να εργαστούν στη συγκομιδή σταφυλιών, συνεχίζει να πηγαίνει ακόμα και σήμερα. Μια άλλη έξοδος έγινε προς το τέλος του 19^{ου} αιώνα, και οδήγησε πάνω από 150.000 μετανάστες που προέρχονται από την Ανδαλουσία και το Λεβάντ, ο προορισμός των οποίων ήταν οι χώρες του Μαγκρέμπ, να ακολουθήσουν την ίδια διαδρομή που οι δωδεκάδες και πληθυσμοί της νότιας Σαχάρας και του Μαγκρέμπ κάνουν τώρα ανάποδα.

Ο ισπανικός εμφύλιος πόλεμος και η τακτική της εξορίας που ακολούθησε η δικτατορία, ανάγκασαν πάνω από τρία εκατομμύρια ανθρώπους από την Ισπανία, να κινηθούν προς την Ευρώπη και τις χώρες της λατινικής Αμερικής. Αυτήν την περίοδο, Αργεντινή, Γαλλία και Γερμανία παρέχουν στέγαση στις μεγάλες κοινότητες Ισπανών που μετανάστευσαν κατά τη δεκαετία του '50 και τη δεκαετία του '60.

Από το 1960 οι μεταναστευτικές μετακινήσεις και η διαδικασία εκβιομηχάνισης μετασχημάτισαν αρκετά την ανθρώπινη γεωγραφία της Ισπανίας. Οι αγροτικές περιοχές άρχισαν να χάνουν πληθυσμό καθώς μεγάλωναν οι αστικές περιοχές, ένα φαινόμενο που διαρκούσε μέχρι τη δεκαετία του '90.

Αλλά από τη δεκαετία του '80 αυτό το φαινόμενο άλλαξε και η Ισπανία έγινε δέκτης μεταναστών, με συνέπεια κοινωνικές και δημογραφικές αλλαγές. Η αποδοχή της Ισπανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η επακόλουθη Συνθήκη του Σέγκεν (1994), που διέπει την

ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων εντός της ΕΕ, έχει διευκολύνει τους πολίτες από την ευρωπαϊκή ήπειρο να εισέλθουν.

Όπως σε ολόκληρη την Ευρώπη, το μεταναστευτικό σχέδιο στην Ισπανία μεταλλάχθηκε από την κατάσταση των αποδήμων σε αυτή των μεταναστών λόγω κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων στην χώρα προέλευσης των ξενιτεμένων. Στην Ισπανία ιδιαίτερα, η εισροή μεταναστών έχει διευκολυνθεί από παράγοντες όπως η γεωγραφική εγγύτητα (Μαροκινοί) και η πολιτιστική και γλωσσική εγγύτητα (λατινοαμερικανική). Το γεγονός αυτό οφείλεται επίσης στην απαίτηση για εργασία στο γεωργικό τομέα, τον κλάδο των οικοδομικών και τεχνικών έργων και στον τομέα των υπηρεσιών.

Οι μετανάστες αποτελούν 1.5% του συνολικού πληθυσμού της Ισπανίας. Το 54.5% είναι από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η μετανάστευση στην Ισπανία έγινε σημαντική στα μέσα της δεκαετίας του 1980. Η κυβέρνηση ενδιαφέρεται για την κοινωνική ολοκλήρωση των μεταναστών, και επομένως επενδύει στις εκστρατείες για την ενσωμάτωσή τους. Ο Ισπανός έχει θετική στάση απέναντι στους μετανάστες. Οι μετανάστες εργαζόμενοι αντικαθιστούν τον Ισπανό σε χαμηλόμισθες εργασίες και είναι επομένως ευπρόσδεκτοι. Τον Δεκέμβριο του 1997, 150.000 παράνομοι μετανάστες αναφέρθηκαν στην Ισπανία. Μια αύξηση στη γυναικεία μετανάστευση αναφέρθηκε, το 44.8% των μεταναστών στην Ισπανία είναι γυναίκες. Υπήρξε επίσης μια αύξηση μεταναστών από τον τρίτο κόσμο, από το Μαρόκο, την Κίνα, το Περού, τη δομινικανή Δημοκρατία, την Αργεντινή και τις Φιλιππίνες.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Η θέσπιση του οργανικού νόμου το 1985 ήταν η πρώτη πολιτική μετανάστευσης στην Ισπανία, η οποία ονομάζεται επίσης Νόμος των Αλλοδαπών. Η Ισπανία πέρασε αυτόν τον νόμο έξι μήνες προτού να εισαχθούν στην ΕΟΚ. Ο νόμος αποφασίζει τη διαδικασία εισαγωγής των αλλοδαπών, καθώς και τη διαδικασία στέγασης και εργασίας αυτών. Οι μετανάστες πρέπει να έχουν σύμβαση εργασίας ή άδεια εργασίας ορισμένης διάρκειας για να είναι σε θέση να εργαστούν νόμιμα. Προτού να πάρουν άδεια εργασίας οι μετανάστες, οι αρχές εξετάζουν την τοπική κατάσταση εργασίας και το ποσοστό ανεργίας των Ισπανών εργαζομένων σε εκείνη την περιοχή. Εάν ένας εργοδότης ακυρώσει τη σύμβαση ή ο χρόνος της άδειας λήξει, ο μετανάστης καθίσταται παράνομος. Βιώνει γι' ακόμη μια φορά τον φόρο της απέλασης.

Η κυβέρνηση έχει δημιουργήσει τρεις νέες πρωτοβουλίες από το 1985 για να βοηθήσει τους παράνομους μετανάστες να αντιμετωπίσουν την παρανομία τους. Όλες αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν αποτύχει, ωστόσο, λόγω δυσκολιών ανανέωσης των συμβάσεων εργασίας καθώς και των αδειών παραμονής τους. Μια νέα τροποποίηση στο νόμο των αλλοδαπών πέρασε το 1996 και φορά μετανάστες που έχουν ζήσει νόμιμα στην Ισπανία για έξι έτη ή περισσότερο. Είναι τώρα σε θέση να λάβουν μόνιμη άδεια εργασίας. Προκειμένου να εργαστεί νόμιμα ο αλλοδαπός πρέπει να λάβει μια βραχυπρόθεσμη άδεια εργασίας, και γι' αυτό το λόγο πρέπει να τους έχει προσφερθεί εργασία. Στη μελέτη των εφαρμογών για τις άδειες εργασίας, οι αρχές λαμβάνουν υπόψη επίσης το επίπεδο ανεργίας μεταξύ των Ισπανών εργαζομένων στο προτεινόμενο επάγγελμα και στη γεωγραφική περιοχή. Η προσωρινή φύση των αδειών σημαίνει ότι οι μετανάστες εξαρτώνται έντονα από τους εργοδότες τους, δεδομένου ότι η μη-ανανέωση της σύμβασης σημαίνει απώλεια νομικού καθεστώτος και εμπεριέχει τον κίνδυνο απέλασης από τη χώρα.

ΙΣΤΟΡΙΑ 1: ΣΟΛ

Η Σολ Onijudios V.T. είναι μια 38χρονη από το Εκουαδόρ. Μελετά για την άδεια οδήγησής της στο κέντρο Peañfiel. Είναι στην ίδια τάξη με Ισπανούς και ξένους σπουδαστές κι αν και δεν έχει κανένα πρόβλημα με τη γλώσσα, έχει προβλήματα με τη συγκεκριμένη ορολογία των κανόνων κυκλοφορίας.

Το όνομά μου είναι Σολ Onijudios V.T. και είμαι 38 ετών. Είμαι παντρεμένη με τρία παιδιά ηλικίας 10 ..11 και 18. Ζω στο Peñafiel (Ισπανία) με το σύζυγό και τα δύο μικρά παιδιά μου σε ένα νοικιασμένο διαμέρισμα. Αυτήν την περίοδο προσπαθώ να πάρω τον μεγαλύτερο γιο μου για να έρθει να ζήσει στην Ισπανία μαζί μου.

Έφθασα στην Ισπανία κατά τύχη. Το 2000 μετανάστευσα στην Ιταλία αλλά έμεινα μόνο για έναν μήνα πρίν επιστρέφω στον Ισημερινό δεδομένου ότι δεν μπόρεσα να προσαρμοστώ στα έθιμα και τη γλώσσα τους. Κατόπιν, 15 ημέρες μετά από την επιστροφή μου στον Ισημερινό,

η αδελφή μου με κάλεσε από την Ισπανία όπου ζούσε και με έπεισε να έρθω εδώ. Ήρθα με την άλλη αδελφή μου και η πρώτη πόλη που φθάσαμε ήταν η Palencia.

Βρήκα εργασία ως κομμώτρια αλλά μόνο για λίγο καθώς τα έγγραφα μετανάστευσης δεν ήταν έτοιμα (απαιτήθηκαν περισσότερα από ένα έτη για να πάρω τα έγγραφα). Κατόπιν βρήκα εργασία ως υπηρεσία σε σπίτια στο Βαγιαδολίδ και έτσι, μέχρι το τέλος του 2000, ήμουν σε θέση να φέρω την οικογένειά μου. Αφού εργάστηκα σε διάφορα σπίτια στο Βαγιαδολίδ, βρήκα εργασία σε ένα εστιατόριο στο Peñafiel, όπου εργάζομαι ακόμα και ζω.

Για τώρα και μέχρι το 2004 έχω άδεια διαμονής η οποία μπορεί να επεκταθεί αλλά εγώ έχω αποφάσισε να καταθέσω αίτηση για την ισπανική υπηκοότητα στο πλαίσιο μιας συνθήκης μεταξύ του Ισημερινού και της Ισπανίας, η οποία δηλώνει ότι οποιοσδήποτε έχει ζήσει στην Ισπανία για περισσότερο από δύο έτη μπορεί να έχει τη διπλή υπηκοότητα.

Αν και τα ακαδημαϊκά προσόντα μου είναι σε λογικό επίπεδο στη χώρα μου, δεν ισχύουν εδώ στην Ισπανία, και το ίδιο πράγμα ισχύει για την άδεια του οδηγού μου. Αυτό είναι ο λόγος για τον οποίο έχω εγγραφεί στη σειρά μαθημάτων εκπαίδευσης κυκλοφορίας στο κέντρο του Peñafiel. Εντούτοις, αναμένω ότι η συμφωνία μεταξύ της Ισπανίας και του Ισημερινού τελικά διευθετηθεί έτσι ώστε η άδεια οδήγησής μου να αναγνωριστεί νόμιμα στην Ισπανία.

Είμαι πολύ τυχερή στις σχέσεις μου με άλλους ανθρώπους δεδομένου ότι δεν έχω αισθανθεί ποτέ οποιαδήποτε προκατάληψη εναντίον μου. Τα πηγαίνω καλά με τους γείτονές μου και με τους χωρικούς, και μέχρι τώρα δεν έχω αντιμετωπίσει σοβαρά προβλήματα στην καθημερινή μου ζωή.

ΙΣΤΟΡΙΑ 2: ABDELMAJIN

Ο Abdelmajin Β. είναι ένας 33χρονος από το Μαρόκο. Παρευρίσκεται στις τάξεις του κέντρου οδήγησης στο Peñafiel προκειμένου να προετοιμαστεί για τις εξετάσεις οδήγησης.

Παρευρίσκεται στις τάξεις μαζί με άλλους Ισπανούς και ξένους σπουδαστές όπου μαθαίνουν τη θεωρία κυκλοφοριακής εκπαίδευσης. Δεδομένου ότι το πιο δύσκολο θέμα για αυτόν τον τύπο σπουδαστή είναι η γλώσσα, τονίζουμε αυτήν την πτυχή, όχι μόνο όσον αφορά στην ορολογία της εκπαίδευσης κυκλοφορίας αλλά και στην ισπανική γλώσσα συνολικά, συμπεριλαμβανομένων των βασικών εννοιών γραφής και κατανόησης.

Το επίπεδο ισπανικών του Abdelmajin δεν είναι πολύ καλό κι αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο απαντά στις ερωτήσεις μας κατά τρόπο πολύ απλό.

Το όνομά μου είναι Abdelmajin Β. και γεννήθηκα στο Μαρόκο. Είμαι παντρεμένος, η σύζυγός μου είναι επίσης από το Μαρόκο και μετανάστευσε μαζί μου στην Ισπανία. Οι συνθήκες διαβίωσης στη χώρα μου με ανάγκασαν για να μεταναστεύσουν στην Ισπανία —το πρώτο λιμάνι άφιξης για Μαροκινούς. Πολλοί από τους συν-ταξιδιώτες μου επέλεξαν να μεταναστεύσουν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά εγώ προτίμησα να μείνω στην Ισπανία.

Έφθασα στην Ισπανία το 1997 και η πόλη Caceres (Εστρεμαδούρα) ήταν το πρώτο σπίτι μου για αρκετά έτη. Κατόπιν κινήθηκα με την οικογένειά μου προς το Peñafiel. Ζω στο Peñafiel σε νοικιασμένο διαμέρισμα. Όλοι οι γείτονές μου είναι ισπανικοί αλλά δεν είχα κανένα πρόβλημα μαζί τους. Δεν είμαστε φίλοι αλλά έχουμε τυπική σχέση, αν και ήταν λίγο δύσπιστοι στην αρχή.

Αυτήν την περίοδο, αναζητώ μια θέση εργασίας στο Peñafiel, στο πλαίσιο μιας σύμβασης εργασίας ει δυνατόν (η σύζυγός μου ήδη εργάζεται με σύμβαση), αλλά μέχρι τώρα δεν είχα καμία τύχη. Περιστασιακά, μου προσφέρεται προσωρινή απασχόληση με ή χωρίς σύμβαση και, εάν μπορώ, πάντα τη δέχομαι επειδή δεν θέλω να περνώ τις ημέρες μου ως άεργος.

Εγγράφηκα στο πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων για να περιληφθεί η άδεια οδήγησης μου. Έχω άδεια οδήγησης από τη χώρα μου αλλά είναι άχρηστη στην Ισπανία επειδή δεν υπάρχει καμία συμφωνία για αυτό το ζήτημα. Έπρεπε να συμμετέχω σε μια σειρά μαθημάτων, ακόμα κι αν το λεξιλόγιο και η σύνταξη των κανονισμών κυκλοφορίας είναι πάρα πολύ δύσκολοι για να τους καταλάβω. Παρά τον χρόνο που μένω στην Ισπανία, έχω προβλήματα με τη γλώσσα.

Είμαι αποφασισμένος να μείνω στην Ισπανία για πάντα δεδομένου ότι η σύζυγός μου κι εγώ, είμαστε πολύ ευτυχισμένοι εδώ. Εάν είναι δυνατόν, θα προτιμούσα να παραμείνω στο Peñafiel αλλά εάν δεν βρω εργασία, θα πάμε κάπου αλλού.

ΙΣΤΟΡΙΑ 3: ISABEL

Η Isabel B. B. είναι μια 35χρονη τσιγγάνα που παρακολουθεί τις τάξεις του κέντρου στο Peñafiel. Υπάρχουν δύο επίπεδα σε αυτήν την ομάδα: Επίπεδο Ι στη βασική εκπαίδευση και επίπεδο ΙΙ στη γνώση και σταθεροποίηση τεχνικών, των οποίων Isabel είναι μέρος. Κατά τη διάρκεια του 2002-03 αυτή η ομάδα περιέλαβε 12 σπουδαστές ηλικίας μεταξύ 18 και 40. Αυτές οι γυναίκες συμμετέχουν σε αυτή τη σειρά μαθημάτων προκειμένου να λάβουν το οικογενειακό επίδομα, και επομένως πολλές από αυτές έφεραν τα μικρά παιδιά τους στο σχολείο. Έπρεπε να μισθωθεί μια μπέιμπι-σίτερ.

Το όνομά μου είναι Isabel B.B. και είμαι τσιγγάνα. Είμαι παντρεμένη με δύο παιδιά, ένα αγόρι 17 ετών και ένα κορίτσι 11 ετών.

Είμαι ισπανίδα υπήκοος και τσιγγάνα. Ζω με το σύζυγό μου και τα παιδιά μου στο Peñafiel. Ζούσα πάντα εδώ, όπως και η οικογένειά μου. Η μεγάλη πλειοψηφία των ανθρώπων που ζουν στη γειτονιά μου είναι τσιγγάνοι, και τα πηγαίνω καλά με όλους. .

Παντρεύτηκα όταν ήμουν πολύ νέα, έθιμο χαρακτηριστικό μεταξύ των τσιγγάνων και, όπως ανέφερα πριν, έχω δύο παιδιά. Ο μεγαλύτερος είναι 17 ετών και εργάζεται προς το παρόν και το δεύτερο είναι κορίτσι 11ετών που πηγαίνει στο σχολείο.

Το ακαδημαϊκό επίπεδό μου, σε αυτό το σημείο, είναι το πιστοποιητικό escolar graduado (ισοδύναμο με την όγδοη τάξη.) Έφθασα σε αυτό το επίπεδο πριν από λίγα χρόνια στο κέντρο εκπαίδευσης ενηλίκων του Peñafiel όμως, πάρα πολύ νέα, εγκατέλειψα το σχολείο για να βρω εργασία. Πηγαίνω στα μαθήματα και παρευρίσκομαι στις τάξεις για να συνεχίσω να διευρύνω τις βασικές γνώσεις μου. Στην τάξη μου είμαστε όλες τσιγγάνες.

Όπως έχω πει ήδη, εργάζομαι από μικρό παιδί. Τώρα εργάζομαι σε ένα αγρόκτημα με ζώα και κάνω τα οικιακά.

Τα πηγαίνω καλά με τους payos (μη-τσιγγάνοι) του δήμου μου, και είμαι και φίλη με μερικούς από αυτούς. Ουδέποτε είχε προβλήματα μαζί τους και δεδομένου ότι έχω εργαστεί στα σπίτια μερικών payos, οι σχέσεις μας έχουν βελτιωθεί.

Δεν έχω παρατηρήσει οποιαδήποτε αρνητική συμπεριφορά εκ μέρους των payos προς τους τσιγγάνους συντρόφους μου, αν και πιστεύω ότι οι payos δεν εκτιμούν καθόλου τις παραδόσεις μας. Τίποτα δεν έχει αλλάξει όσον αφορά τις σχέσεις μας κατά τη διάρκεια όλων αυτών των ετών. Ωστόσο, είναι αλήθεια ότι έπρεπε να προσαρμοστώ στις παραδόσεις τους προκειμένου να θεωρηθώ ως ένας από αυτούς.

Η ισότητα είναι αυτό που επιθυμώ για όλους και πιστεύω ότι αυτό είναι μπορεί να επιτευχθεί επειδή οι τσιγγάνοι προσαρμόζονται στον πολιτισμό των payos. Αυτή η αλλαγή μας φέρνει τα οφέλη, όπως η αύξηση της γνώσης μας. Αφ' ετέρου, παραβλέπουμε πολλές από τις παραδόσεις μας. .

Πιστεύω ότι η εκπαίδευση είναι ο τρόπος για την κατάκτηση της ισότητας, αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο μαθαίνω υπολογιστές, που γράφω... Επειδή έπρεπε να εργαστώ από μικρό παιδί και δεν μπόρεσα να παρακολουθήσω σχολείο, πρέπει να προλάβω το χαμένο χρόνο.

Όπως έχω πει, τα πηγαίνω καλά με τους payos, και εργάζομαι ακόμη για να βελτιώσω τις σχέσεις μεταξύ payos και τσιγγάνων.

9. ΣΟΥΗΔΙΑ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Η Σουηδία δέχεται τρία είδη μεταναστών: πρόσφυγες, μετανάστες που έχουν οικογένεια στην Σουηδία- και μετανάστες εργασίας. Η εθνική υπηρεσία μετανάστευσης είναι αρμόδια για θέματα μετανάστευσης.

Οι χώρες προέλευσης δεν είναι οι ίδιες με το παρελθόν. Σήμερα οι πρόσφυγες και οι μετανάστες που έχουν οικογένεια στην Σουηδία προέρχονται από χώρες όπως Κουρδιστάν, Ιράκ, Σομαλία και η πρώην Σοβιετική Ένωση. Όλες οι ηλικίες εκπροσωπούνται και υπάρχουν πολλές οικογένειες μεταξύ τους. Υπάρχει ένα μίγμα αναλφάβητων καθώς και ατόμων διαφόρων επιπέδων εκπαίδευσης. Πρόσθετη προσπάθεια και πόροι έχουν δοθεί για την ενσωμάτωση ομάδων τσιγγάνων από την Ανατολική Ευρώπη.

Η μετανάστευση στη Σουηδία διέπεται από νόμους και κανονισμούς αλλά το πώς αυτοί εφαρμόζονται ποικίλλει μεταξύ αστικών και αγροτικών δήμων. Διαφορετικές κυβερνητικές υπηρεσίες και δήμοι συνεργάζονται για το χειρισμό της υποδοχής των προσφύγων. Εκείνοι που μεταναστεύουν για να ενωθούν με τις οικογένειές τους έχουν ήδη άδεια διαμονής όταν φθάνουν στη Σουηδία κι εκείνοι που μεταναστεύουν για να εργαστούν, έχουν μια άδεια εργασίας.

Τα άτομα που επιδιώκουν άσυλο καλύπτονται από έναν ειδικό νόμο σύμφωνα με τη Συνθήκη της Γενεύης. Αυτό σημαίνει ότι καθένας που έρχεται στη Σουηδία έχει δικαίωμα σε στέγαση, τρόφιμα, ενδύματα και άλλες ανάγκες. Όλο αυτό καλύπτεται από μια ημερήσια αποζημίωση. Επιπλέον, ο αναζητών άσυλο έχει δικαίωμα στη μητρότητα και στην ευημερία νηπίων, έχει για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης σε ιατρικά ή οδοντιατρικά θέματα και τα παιδιά του έχουν δικαίωμα να πάνε στο σχολείο.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Το 2002 ..33016 άτομα ζήτησαν άσυλο στη Σουηδία. Όταν ένας πρόσφυγας που αναζητά άσυλο έρχεται στη Σουηδία, μπορεί να ζητήσει να μείνει είτε με έναν συγγενή είτε με έναν φίλο που ζει ήδη στη χώρα. Πρόσφυγες χωρίς οποιεσδήποτε συνδέσεις, διορίζονται στα στρατόπεδα προσφύγων. Αυτά βρίσκονται σε όλη τη χώρα, συνήθως σε κανονικά κτίρια διαμερισμάτων στις συνηθισμένες κατοικημένες περιοχές.

Η αίτηση για άσυλο υποβάλλεται σε επεξεργασία από δικηγόρους και κυβερνητικούς υπαλλήλους. Το άτομο ενημερώνεται έπειτα είτε ότι του χορηγείται άδεια παραμονής ή ότι η αίτησή του έχει απορριφθεί. Εκείνοι που πρόκειται να απελαθούν από τη χώρα μπορούν να ασκήσουν έφεση ενάντια στην απόφαση και έχουν δικαίωμα δικαστικής αρωγής χωρίς να πληρώσουν κανένα πρόσθετο κόστος. Περιμένοντας την απόφαση, είναι δυνατό να συμμετέχει σε διαφορετικές δραστηριότητες όπως τα μαθήματα σουηδικής γλώσσας για τους μετανάστες, και πληροφορίες για τη σουηδική κοινωνία.

Η κυβέρνηση και τα δημοτικά τμήματα είναι αρμόδιοι για όσους λαμβάνουν άδεια παραμονής κι ένας πρόσφυγας διορίζεται σε δήμο για μια περίοδο 24 μηνών. Η κυβέρνηση επιστρέφει τις δαπάνες στο δήμο σύμφωνα με μια τυποποιημένη εκτίμηση των δαπανών έτσι ώστε οι μεμονωμένες δαπάνες καλύπτονται κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Ο σκοπός αυτών των 24 μηνών είναι να ενσωματωθεί το πρόσωπο στην κοινωνία και μπορέσει να γίνει αυτόνομο. Μέρος του τυποποιημένου επιδόματος πληρώνεται σε μετρητά για να καλύψει το κόστος ζωής. Σε όσους χορηγείται άδεια παραμονής επιτρέπεται να οργανώσουν το σπίτι τους με τη βοήθεια ενός δανείου κατοικίας, το οποίο δεν είναι απαραίτητο να αποπληρωθεί μέχρι τα πρώτα δύο έτη. Το 2003 ο τόκος είναι 6.05%.

Η δημοτική μονάδα μετανάστευσης είναι αρμόδια για τη σύνταξη ενός προγράμματος για κάθε μετανάστη με σκοπό τη βοήθεια των προσφύγων να επιτύχουν οικονομική ανεξαρτησία. Όλοι οι ενήλικοι παρακολουθούν μαθήματα σουηδικής γλώσσας για μετανάστες, και μαθαίνουν για τη σουηδική κοινωνία. Η αντιπροσωπεία απασχόλησης βοηθά επίσης στη σύνταξη του μεμονωμένου προγράμματος.

Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας καταχωρούνται στο τμήμα παιδικής μέριμνας έτσι ώστε οι γονείς τους να μπορούν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες που δηλώνονται στα μεμονωμένα προγράμματά τους. Οι μαθητές μπορούν να συμμετέχουν στην προπαρασκευαστική εκπαίδευση προτού να αρχίσουν να παρευρίσκονται στις κανονικές τάξεις. Οι νέοι καλούνται να πάνε στις τάξεις ειδικής σουηδικής εκπαίδευσης έτσι ώστε να είναι σε θέση να πάνε στις ανώτερες τάξεις δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Κάθε παιδί που πηγαίνει υποχρεωτικά σχολείο, έχει δικαίωμα διδασκαλίας στη μητρική του γλώσσα.

Η δημοτική μονάδα μετανάστευσης παρέχει επίσης σε κάθε άτομο πολλή πρακτική βοήθεια ώστε να λάβει στέγαση, έπιπλα, ταυτότητα, τραπεζικό λογαριασμό, και να καταχωρηθεί στο γραφείο κοινωνικής ασφάλειας. Οι μετανάστες παίρνουν πολλή βοήθεια σε άλλες περιοχές επίσης. Ο δήμος υποστηρίζει επίσης τις ενώσεις για άτομα από διαφορετικές χώρες, αποκαλούμενες " länderföreningar " ή ενώσεις "χωρών", οι οποίες διαμορφώνουν έναν χώρο συνάντησης για ανθρώπους από μια κοινή θέση προέλευσης. Αυτές οι ενώσεις συμμετέχουν επίσης στις δραστηριότητες με το στόχο την αυξανόμενη γνώση για τη χώρα και τον πολιτισμό της, βοηθώντας συγχρόνως και την ισότητα μεταξύ των ανδρών και των γυναικών.

Μόλις χορηγηθεί άδεια παραμονής, έχετε τα ίδια δικαιώματα με τους Σουηδούς πολίτες με μερικές εξαιρέσεις: δεν έχετε δικαίωμα να ψηφίσετε στις γενικές εκλογές και δεν είστε επιλέξιμοι για το Κοινοβούλιο. Η βασική αρχή είναι ότι παίρνετε τη σουηδική υπηκοότητα μετά από πέντε έτη στη χώρα. Κάθε έτος στις 6 Ιουνίου, εθνική αργία της Σουηδίας, όλοι οι νέοι Σουηδοί καλωσορίζονται στη χώρα και τη νέα υπηκοότητά τους.

Στη Σουηδία υπάρχουν ειδικοί νόμοι που απαγορεύουν τη διάκριση. Εντούτοις, είναι ακόμα δύσκολο για ανθρώπους μη ευρωπαϊκής προέλευσης να βρουν εργασία. Αυτό ποικίλλει μεταξύ διαφορετικών κλάδων του εμπορίου και της βιομηχανίας αλλά μια γενική αλλαγή στην τοποθέτηση είναι απαραίτητη.

Όλοι εκείνοι που μεταναστεύουν στη Σουηδία συμμετέχουν σε διαφορετικές δραστηριότητες: τα μικρά παιδιά πρόκειται να βρεθούν σε κέντρα ημερήσιας φροντίδας, τα μεγαλύτερα παιδιά πηγαίνουν στο υποχρεωτικό σχολείο και οι ενήλικοι παρακολουθούν διαφορετικά είδη εκπαίδευσης ή είναι στην εργασία. Κατά συνέπεια, εκείνοι που έχουν μεταναστεύσει στη Σουηδία έχουν γίνει ορατοί. Υπάλληλοι όλο και περισσότερων εργασιακών χώρων αντιπροσωπεύουν την εθνική ποικιλομορφία και η Σουηδία είναι σήμερα πολυπολιτισμική χώρα.

ΙΣΤΟΡΙΑ 1: HUSSEIN

Ο Hussein ήταν 26 ετών όταν αποχώρησε από την πατρίδα του το Ιράκ. Έζησε με τους γονείς του στη Βαγδάτη, όπου οι γονείς του είχαν γουναράδικο. Αφού πήγε στο υποχρεωτικό μονοτάξιο σχολείο για εννέα έτη, άρχισε να εργάζεται στην οικογενειακή επιχείρηση. Αρχικά, οι γονείς του, του είχαν διδάξει τη σημασία να εργάζεται για να επιβιώνει.

Κατά τη διάρκεια του 2001, η κατάσταση στο Ιράκ είχε γίνει αφόρητη και ο Hussein φοβόταν για τη ζωή του. Το Σεπτέμβριο άφησε την οικογένειά του, τους φίλους του και την χώρα του και, με τη βοήθεια των Η.Ε, πήγε στη Σουηδία μέσω της Κύπρου. Δύο εβδομάδες μετά από την άφιξή του στη Σουηδία, διορίστηκε στην κοινότητα Borlänge. Η μονάδα μετανάστευσης τον βοήθησε να πάρει το διαμέρισμά του και να τακτοποιηθεί ώστε να ξεκινήσει να μαθαίνει σουηδικά. Ο Ahmad, ο συντονιστής προσφύγων της μονάδας μετανάστευσης, έκανε την επαφή με τονHussein. Μαζί πήγαν στην αντιπροσωπεία απασχόλησης να καταχωρήσουν Hussein ώστε να βρει εργασία.

Ο Hussein έκανε γρήγορα νέους φίλους και επισκέφτηκε και τον ξάδελφό του που ζει στη Στοκχόλμη. Παρόλα αυτά, ο Hussein ήταν λυπημένος και δεν θα μπορούσε να απολαύσει πραγματικά τη νέα ζωή του. Ο Ahmad συνειδητοποίησε ότι ο Hussein έπρεπε να βρει μια εργασία. Θεωρήθηκε σημαντικότερο να υπάρξει μια εργασία από να είναι σε θέση να μιλήσει σουηδικά.

Τώρα άρχισε το δύσκολο μέρος για τον Ahmad: εύρεση της κατάλληλης επαγγελματικής εμπειρίας για Hussein. Το εμπόριο γουνών στη Σουηδία είναι μικρό και η κοντινότερη κατασκευαστική επιχείρηση βρέθηκε στην πόλη Malung 150 χλμ βόρεια του Borlänge. Μετά από πολλές συζητήσεις με την Margareta, τη διευθύντρια της επιχείρησης, και με την αντιπροσωπεία απασχόλησης για να εγκρίνει την εργασία, ο Hussein ήταν σε θέση να ξεκινήσει να εργάζεται τον Νοέμβριο του 2002, μόνο ένα έτος αφότου έφθασε στη Σουηδία.

Σήμερα ο Hussein έχει μια μόνιμη θέση με την επιχείρηση. Εργάζεται ως κόπτης και η Margareta σκέφτεται ότι ο Hussein έχει φέρει εμπειρία και δεξιότητες στην εταιρία. Στο μέλλον η γνώση του αραβικού πολιτισμού θα είναι ένα μεγάλο προτέρημα εάν η επιχείρηση αποφασίζει να διεισδύσει στην αγορά της Μέσης Ανατολής. Ο Hussein συμπαθεί τους συναδέλφους του κι έχει μάθει πολλά σουηδικά. Η Margareta σκέφτεται ότι ο κόσμος έχει έρθει πολύ πιο κοντά και υπογραμμίζει επίσης τη σημασία να είναι ο εργασιακός χώρος διαθέσιμος σε όλα τα είδη ανθρώπων. Είναι η επαγγελματική τεχνογνωσία και οι δεξιότητες ενός προσώπου που την κάνουν να αποφασίσει ποιους θέλει να απασχολήσει. Όταν ο

Hussein πήρε ένα δέρμα και το έβαλε στο τραπέζι κοπής, αυτή μπορούσε να δει καθαρά ότι ο Hussein ήξερε τη δουλειά του.

Ο Hussein ξοδεύει τον ελεύθερο χρόνο για να μάθει σουηδικά, παίρνει μαθήματα οδήγησης και συναντά φίλους. Του αρέσει το Malung πάρα πολύ, όπου έχει ένα άνετο διαμέρισμα, συμπαθητικούς γείτονες και πολλούς φίλους σουηδικής και ξένης προέλευσης.

Πολλά πράγματα έχουν συμβάλει ώστε να καταστήσουν τον Hussein ευχαριστημένο και ικανοποιημένο από τη ζωή του. Ένας αποφασιστικός παράγοντας είναι ότι βρήκε εργασία. Ο Ahmad το κατάλαβε αυτό και επικεντρώθηκε στην εύρεση μιας εργασίας όπου ο Hussein μπόρεσε να αντεπεξέλθει σύμφωνα με τη δική του επαγγελματική εμπειρία. Δεν ήταν εύκολο αλλά ο Ahmad δεν σταμάτησε και τελικά η Margareta προσκάλεσε τον Hussein σε μια συνεδρίαση, η οποία οδήγησε στη Margareta να προσφέρει στον Hussein μια θέση εργασίας. Η συνεργασία μεταξύ της μονάδας μετανάστευσης και της αντιπροσωπείας απασχόλησης κατέστησε αυτή τη ρύθμιση δυνατή.

Το επόμενο καλοκαίρι ο Hussein θα πάει στο Ιράκ να δει την οικογένεια και τους φίλους του, και ίσως υπάρχει ένα κορίτσι που τον περιμένει και που θα πάει μαζί του στη Σουηδία...

ΙΣΤΟΡΙΑ 2: ΌΛΓΑ

Η Όλγα είναι 39 ετών, είναι ρωσίδα και προέρχεται από το Ουζμπεκιστάν. Ο σύζυγος της Hur είναι εγγενής Ιρακινός, τον οποίο συνάντησε αφότου είχε φύγει την χώρα του και μελετούσε στην πρώην Σοβιετική Ένωση. Έχουν δύο παιδιά, μια κόρη που γεννήθηκε στο Ουζμπεκιστάν και έναν γιο γεννημένο στη Σουηδία.

Πριν από την διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, τα ρωσικά ήταν η επίσημη γλώσσα του Ουζμπεκιστάν. Η Όλγα, που έχει έναν πανεπιστημιακό τίτλο στην τεχνολογία που εστιάζει στις γεωργικούς μηχανές και τους μηχανικούς, εργάστηκε ως δασκάλα. Όταν το Ουζμπεκιστάν έγινε ανεξάρτητο έθνος, τα ρωσικά έχασαν την επίσημη θέση του και δεν υπήρχαν θέσεις εργασίας για άτομα που μιλούν ρωσικά. Τελικά, η εργασία της Όλγα τερματίστηκε και έπρεπε να κοιτάξει για να κάνει κάτι άλλο.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου πολλά πράγματα συνέβησαν στη χώρα και στην οικογένεια της Όλγα. Ο σύζυγός της αναγκάστηκε να αφήσει τη χώρα, και δεδομένου ότι είχε φύγει την εγγενή χώρα του, ήταν τώρα άνευ υπηκοότητας. Έτσι κατέληξε στη Σουηδία. Η σύζυγός του και η κόρη του έμειναν στο Ουζμπεκιστάν όπου η Όλγα εργαζόταν τώρα στο εργαστήριο μιας μοδίστρας κοντά στο σπίτι τους. Η Όλγα ενδιαφερόταν πάντα για το ράψιμο και συμπάθησε τη νέα εργασία της αλλά της έλειπε ο σύζυγός της.

Τον Δεκέμβριο του 1994 η οικογένεια επανασυνδέθηκε, επειδή η Όλγα και η κόρη του ζεύγους είχαν λάβει άδεια μετανάστευσης για συγγενείς. Τώρα θα μπορούσαν να αρχίσουν μια νέα ζωή σε μια νέα χώρα με μια νέα γλώσσα. Η Όλγα πήρε μαθήματα σουηδικής γλώσσας για μετανάστες (σκέφτεται ότι η εκμάθηση μιας γλώσσας πρέπει να συνδυαστεί με τις τοποθετήσεις εργασίας ή μια εργασία για να έχει την ευκαιρία να χρησιμοποιήσει ενεργά την γλώσσα), είχε το δεύτερο παιδί της και πήγε να μελετήσει σε διαφορετικά επίπεδα προκειμένου να είναι σε θέση να εκπαιδευτεί ως δασκάλα υφαντικής βιοτεχνίας. Εντούτοις, η Όλγα θεώρησε ότι θα έπαιρνε πολύ χρόνο για να πραγματοποιηθεί το όνειρό της και, επιπλέον, δεν θα ήταν σε θέση να ζήσει με, ή ακόμα και κοντά, η οικογένειά της εάν έκανε αυτήν την επιλογή.

Η Όλγα αισθάνθηκε αβεβαιότητα για το μέλλον. Σε μια επίσκεψη στην αντιπροσωπεία ανεργίας ενημερώθηκε για το πρόγραμμα της ΕΕ ΜΑΡΙΑ. Η ομάδα-στόχος ήταν γυναίκες που έχουν μεταναστεύσει με μια προηγμένη εκπαίδευση. Με τη βοήθεια ενός συμβούλου και υποστηριγμένη από την Karin, ο υπεύθυνος προγράμματος, της πρόσφερε θέσεις εργασίας που, ενδεχομένως, θα οδηγούσαν σε κανονικές εργασίες. Η Όλγα συμμετείχε στο πρόγραμμα, ακολούθησε τις μελέτες μερικής απασχόλησης και, για να πάρει πρακτική εμπειρία, εργάστηκε ως βοηθός δάσκαλος στο υποχρεωτικό σχολείο. Εντούτοις, δεν άφησε ποτέ τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και την υφαντική εργασία.

Μια ημέρα Όλγα ήρθε σε ένα κατάστημα που ονομάζεται Batik & Print να αγοράσει τα ενδύματα. Είναι μια επιχείρηση που κάνει χρωστικές ουσίες και πωλεί τα ενδύματα που γίνονται από το φυσικό μετάξι. Εκεί συνάντησε την Inger, διευθύντρια της επιχείρησης, ο οποίος ήταν υπό πίεση γιατί είχε πάρα πολλά να κάνει. Η μοδίστρα ήταν άρρωστη και η Karin ρώτησε εάν θα μπορούσε ενδεχομένως να απασχολήσει την Όλγα ως προσωρινή εκπαιδευόμενη. Η Inger δεν μετάνιωσε ποτέ που δέχτηκε καθώς διαπίστωσε ότι η Όλγα ήταν χρήσιμη και ικανή.

Σήμερα η Όλγα έχει μια μόνιμη θέση με την επιχείρηση. Η συνεργασία μεταξύ της Inger, του προγράμματος Μαρία - και της αντιπροσωπείας ανεργίας είναι μια προϋπόθεση για αυτό. Η επαγγελματική ικανότητα της Όλγας άλλη. Η Inger λέει ότι η Όλγα είναι προτέρημα στην επιχείρηση, είναι εύθυμη, ανοικτή και θετική. Είναι τολμηρή και ευσυνείδητη, δύο ιδιότητες που είναι σημαντικές σε μια μικρή επιχείρηση.

Συναντήσαμε την Όλγα, σ' ένα ωραίο σπίτι στο Borlänge. Εδώ τα σπίτια, έχουν πλούσιους κήπους και φέρουν ξύλινη και χρωματισμένη κόκκινη και άσπρη διακοσμητική ξυλουργική. Η Όλγα είναι ικανοποιημένη με τη ζωή της και συμπαθεί την εργασία της, αλλά σκέφτεται εκείνη την ημέρα που θα μπορεί να λάβει τις μελέτες της πάλι, επειδή δεν έχει σταματήσει τη σκέψη να επιστρέψει στη διδασκαλία.

ΙΣΤΟΡΙΑ 3: CHARITY

Η Charity είναι 42 ετών, ακτινοβολεί χαρά και είναι προφανές ότι είναι γυναίκα που είναι ευχαριστημένη από τη ζωή της. Το 1993 αποχώρησε από την πατρίδα της την Γκάνα. Εκείνη την περίοδο ο σύζυγός της ζούσε ήδη στη Σουηδία για μερικά έτη και τώρα η οικογένεια θέλησε να ζήσει μαζί στη νέα χώρα. Ο σύζυγός της είχε ήδη τρία παιδιά που η Charity φρόντισε και μετά από ένα έτος στη Σουηδία το ζεύγος είχε μια δική τους κόρη, η οποία είναι τώρα εννέα ετών.

Η Charity , που προέρχεται από την πόλη Kumasi, η δεύτερης-μεγαλύτερη πόλη στην Γκάνα, έχει ολοκληρώσει δεκαετή υποχρεωτική εκπαίδευσή της και είναι εκπαιδευμένη κομμώτρια. Όταν έφθασε εδώ, πήρε μαθήματα σουηδικής γλώσσας για μετανάστες και συμμετείχε επίσης στις σειρές μαθημάτων για τις κοινωνικές επιστήμες, αλλά η Charity επιθυμούσε προ πάντων να βρει εργασία. Για μερικά έτη συμμετείχε στις δραστηριότητες και τα προγράμματα που στόχευσαν στη βοήθεια των μεταναστών να πάρουν αναγνωρισμένα προσόντα για την αγορά εργασίας. Τρία έτη πριν, η Charity είχε την ευκαιρία να πάρει επαγγελματική εμπειρία σε ένα από τα σπίτια των ηλικιωμένων δημοτικών. Αυτό ήταν αποτέλεσμα μιας κοινής προσπάθειας από τον Ahmad, το δημοτικό συντονιστή των τοποθετήσεων εργασίας, την αντιπροσωπεία ανεργίας, και τη Birgitta, η οποία είναι υπεύθυνη για τα σπίτια.

Πολύ σύντομα η Birgitta συνειδητοποίησε ότι η Charity θα ήταν ένα μεγάλο προτέρημα για αυτό το είδος εργασίας και, σύντομα, η Charity εισήχθη στους νέους στόχους της. Στα τρία έτη που ακολούθησαν ήταν σε θέση να εργαστεί τις περισσότερες φορές. Έχει εργαστεί δεδομένου ότι temp, είναι ένα προσωρινός υπάλληλος που πληρώνεται με την ώρα, κι έχει εκμεταλλευθεί κάθε ευκαιρία που θα μπορούσε να βρει για να εργαστεί. Έχει συμμετάσχει στην εκμάθηση πάνω στη δουλειά και άλλες δραστηριότητες στην εργασία. Η Birgitta λέει ότι η Charity είναι πολύ ικανή, ότι ικανοποιεί μια απαίτηση και ότι θέλει να εργαστεί. Οι συνάδελφοι της την αγαπούν επίσης, είναι χαρούμενο πρόσωπο και την συμπαθούν όλοι, ειδικά οι ασθενείς. Από τις 15 Σεπτεμβρίου, η Charity είχε μια μόνιμη θέση στο δήμο και τώρα έχει μια εργασία που μπορεί να πηγαίνει κάθε ημέρα.

Η Birgitta υπογραμμίζει το γεγονός ότι το προσωπικό που φροντίζει τους ηλικιωμένους πρέπει να απεικονίζει την πολυπολιτισμική κοινωνία που ζούμε, και ότι το προσωπικό προέρχεται από πολλούς διαφορετικούς πολιτισμούς που αντιπροσωπεύουν ποικίλες γλώσσες και εμπειρία. Είναι σημαντικό επειδή όλο και περισσότεροι ηλικιωμένοι που έχουν ανάγκη από προσοχή προέρχονται από άλλους πολιτισμούς, αλλά είναι επίσης σημαντικό δεδομένου ότι περνάμε μεγάλο μέρος της ζωής μας στην εργασία, και αυτό είναι όπου συναντιόμαστε και μαθαίνουμε νέα πράγματα. Διευρύνει τον ορίζοντα όλου του προσωπικού οδηγεί σε μεγαλύτερο βαθμό κατανόησης και είμαστε πιο έτοιμοι όταν συναντάμε άλλους πολιτισμούς. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η Charity συμπαθεί τη Birgitta πολύ. "Η Birgitta είναι ό,τι καλύτερο έχουμε", λέει.

Η Charity και ο σύζυγός της έχουν χωρίσει τώρα και αυτή ζει σε ένα διαμέρισμα με την κόρη της και τη νεώτερη κόρη του συζύγου της. Όταν μετακόμισε στη γειτονιά, επισκέφτηκε όλους τους γείτονες και συστήθηκε. Τα πηγαίνει καλά με τους γείτονές της και έχει έναν ευρύ κύκλο των φίλων, και παλαιοί και νέοι Σουηδοί. Η Charity λέει ότι δεν ήταν δύσκολο να ενσωματωθεί στην κοινωνία. Μερικές φορές μπορεί να ακούσει κάποιο τα ηλίθια πράγματα, αλλά δεν τα παίρνει σοβαρά, το θεωρεί ακριβώς στενομυαλιά.

Η Charity τα πηγαίνει καλά σήμερα και είναι ευχαριστημένη από τη ζωή της. Έμαθε σουηδικά σε ένα αρχικό στάδιο και έδειξε ένα ενδιαφέρον για την κοινωνία που είχε κινηθεί. Ο στόχος της Charity ήταν να βρεθεί μια εργασία και, με τη βοήθεια του Ahmad, της

αντιπροσωπείας ανεργίας, και της Birgitta, παρακινούμενη από και τη φιλοδοξία της, έχει επιτύχει αυτό που καθόρισε να κάνει. Είναι δημοφιλής, έχει πολλούς φίλους και δύο όμορφες κόρες και το μέλλον φαίνεται φωτεινό.

Πάντα όμως σκέφτεται την Γκάνα. Έχει επιθυμήσει από καιρό να δει τον πατέρα της και τους έξι αδελφούς και αδελφές της, καθώς επίσης και τις οικογένειές τους, και αυτό τον Οκτώβριο θα επισκεφτεί την χώρα της για πρώτη φορά σε δέκα έτη. Αλλά η επίσκεψή της είναι μόνο διακοπές, επειδή "η Σουηδία είναι τώρα η χώρα μου", λέει η Charity .

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ

"Εάν μπορούσαμε να έχουμε ένα εναέριο στιγμιότυπο των μεταναστευτικών ροών σε ολόκληρη τη δυτική Ευρώπη τα πρώτα έτη του εικοστού πρώτου αιώνα, θα βλέπαμε μια σύνθετη εικόνα. Για τους σκοπούς της διεθνούς σύγκρισης, η απλούστερη μορφή ταξινόμησης αυτών των διαφορετικών ροών είναι από τέσσερις ευρείες κατηγορίες εισόδου" [Stalker 2002]:

1. μετανάστευση εργασίας, η οποία θα περιελάμβανε βραχυπρόθεσμους μετανάστες και εποχιακούς εργαζόμενους. Για παραδείγμα θα μπορούσαμε να διαβάσουμε τις ιστορίες των Nguyen και Hoya, οι οποίοι ζουν στην Τσεχία και ήρθαν στους χρόνους της πρώην Τσεχοσλοβακίας ως σπουδαστές και εργαζόμενοι. Η Sol, από τον Ισημερινό, και ο Abdelmajin, από το Μαρόκο, μετανάστευσαν στην Ισπανία για παρόμοιους λόγους. Σαν μετανάστες στην Τσεχοσλοβακία, έλαβαν την τσεχική υπηκοότητα μετά από γάμο με Τσέχο πολίτη και κατόρθωσαν να γίνουν μέρος της κοινωνίας, και λόγω των σπουδών τους, και επειδή έχουν κάνει ακόμη και μερικούς καλούς φίλους (μη-επίσημη εκμάθηση της γλώσσας και των κοινωνικών δεξιοτήτων). Ο Abdelmajin και η Sol είναι μάλλον στην αρχή του ταξιδιού τους, δεν έχουν ζήσει στη νέα χώρα τους για μακροχρόνιο χρόνο (6 και 3 έτη). Ο Abdelmajin μελετά για την άδειά του οδήγησης και αναζητά μια θέση εργασίας, και η Sol έχει σχεδόν πλήρως επανασυνδέσει την οικογένειά της, το έτος 2004 θα πάρει άδεια διαμονής και σκέφτεται να κάνει αίτηση για να λάβει διπλή υπηκοότητα.
2. οικογενειακή επανένωση, η οποία αποτελείται συνήθως από στενούς συγγενείς οι οποίοι έχουν δικαίωμα μακροχρόνιας παραμονής. Οι ιστορίες του Ali (Γαλλία) και της Charity (Σουηδία) δείχνουν ότι μια τέτοια διαδικασία μπορεί να πάρει πολύ χρόνο όσον αφορά τη σημασία των οικογενειακών σχέσεων. Ο Ali είπε ότι θα μπορούσε να φέρει την οικογένειά του. Η οικογενειακή επανένωση απαιτεί το πρόσωπο που προσκαλεί τα οικογενειακά μέλη του/ της να έχει μόνιμη άδεια διαμονής. Οι ιστορίες της Daniela (Βέλγιο) και Madina (Γαλλία) επιδεικνύουν πώς μια νέα οικογένεια να συγκεντρωθεί, και ένας εγγενής πολίτης παντρεύει έναν αλλοδαπό που λαμβάνει έπειτα τουλάχιστον άδεια διαμονής.
3. εργαζόμενοι χωρίς χαρτιά ή "παράνομοι μετανάστες" οι οποίοι είτε έχουν πάει στη χώρα παράνομα, είτε έχουν τουριστική βίζα κι έχουν μείνει για περισσότερο από την επιτρεπόμενη διάρκεια, προκειμένου να εργαστούν. Ο καθένας προσπαθεί συνήθως σκληρά να λάβει επίσημη θέση
4. αιτούντες άσυλο οι οποίοι ταξινομούνται ως πρόσφυγες (ε. γ. Cynthia και Prem από τη Γερμανία).
5. πρέπει να επισημανθεί ότι η μετανάστευση εργασίας μπορεί να οδηγήσει στη μόνιμη μετανάστευση (Sol ε. γ. από την Ισπανία).
6. μερικοί άνθρωποι που άφησαν τη χώρα προέλευσής τους μπορούν να επιστρέψουν εθελοντικά αυτοί οι άνθρωποι καλούνται επαναπατριζόμενοι (ε. γ. Leonid από τη Λιθουανία).

ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Εν συντομία συνοψίστε μερικές πτυχές της ζωής ενός μετανάστη σε μια νέα (ευρωπαϊκή) κοινωνία. Έχουμε δει τη ζωή και τις ιστορίες των μεταναστών στο κείμενο, κάθε ένας έχει ακολουθήσει την πορεία του/ της, κάθε ένας από τους είναι ανεξάρτητο και μοναδικό άτομο. Εντούτοις, είναι δυνατό να αποκαλυφθούν μερικές παρόμοιες ή ακόμα και κοινές εμπειρία και δυσκολίες στη ζωή-ιστορίες τους.

Πολιτική μετανάστευσης και δικαιώματα Το πρόβλημα απόκτησης μια θέσης για να πάρει τη μόνιμη άδεια διαμονής (σπουδαστής, πρόσφυγας, πολίτης).
Αγορά εργασίας και άδεια να εισαχθεί Η εύρεση μιας εργασίας είναι ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που είναι συνήθως δύσκολο. Σε περιπτώσεις όπου μια ειδική οργάνωση συνεργάζεται με τους ειδικευμένους ανθρώπους που μπορούν να προσφέρουν τη βοήθεια, το κυνήγι εργασίας τείνει να έχει επιτυχία. Μια εργασία μπορεί ακόμη και να θεωρηθεί ως προσωπική "σωτηρία", επειδή ένας άνδρας/ μια γυναίκα θέλουν να είναι χρήσιμοι.
Ενσωμάτωση διπλωμάτων Πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν πρόβλημα στην αναγνώριση ξένων διπλωμάτων και άλλων βεβαιώσεων τίτλων σπουδών. Ένα καταρτισμένο πρόσωπο είναι συχνά υποχρεωμένο για να εργαστεί σε δουλεία χαμηλότερων προσόντων.
Εκπαίδευση Η εκπαίδευση δεν εκπληρώνει μόνο το στόχο να μάθουν οι μετανάστες τη γλώσσα της χώρας υποδοχής. Οι ιστορίες και η εμπειρία των μεταναστών δείχνουν και την πρακτική σημασία των σειρών μαθημάτων που εξετάζουν την ανάπτυξη των κοινωνικών και διαπολιτισμικών δεξιοτήτων επικοινωνίας.
Κατοικία Η ιδιωτική κατοικία είναι πολύ σημαντική επειδή η παραμονή στις ειδικές ή συλλογικές εγκαταστάσεις στέγασης (στρατόπεδα, κέντρα) μπορεί να είναι παράγοντας άγχους.
Διαπροσωπικές συγκρούσεις και το πρόβλημα της παρανόησης ή της προκατάληψης Μερικοί άνθρωποι έχουν μια αρνητική αντίδραση στη διαφορά (διαφορετική συμπεριφορά ή άνθρωποι). Η εμπειρία των μεταναστών διευκρινίζει ότι η παρανόηση ή τα στερεότυπα μπορεί να υπερνικηθούν μέσω της επικοινωνίας και της υπομονής.

Η σειρά προβλημάτων και στόχων για ένα πρόσωπο που εισάγεται σε μια νέα κοινωνία θα μπορούσε να είναι πολύ ευρύτερη φυσικά. Μόνο τα πιο συχνά ζητήματα έχουν αναφερθεί εδώ στον πίνακα. Μια ομάδα ανθρώπων που έρχεται σε επαφή με τους νεοφερμένους συχνότερα από τους απλούς πολίτες περιλαμβάνει τους δασκάλους και τους εκπαιδευτές. Αν και οι γενικές απαιτήσεις σε έναν δάσκαλο ή έναν εκπαιδευτή είναι αρκετά υψηλές, ένας εργαζόμενος σε αυτόν τον τομέα (της ολοκλήρωσης) πρέπει να είναι σε θέση να υπερβεί το πεδίο του ρόλου του/ της. Ο στόχος ενός εκπαιδευτή ή ενός δασκάλου των νεοφερμένων είναι όχι μόνο να διδάξει τους ανθρώπους αλλά και να τους βοηθήσει να καταλάβουν το νέο πολιτισμό που τους περιβάλλει, κι αυτό είναι το φορτίο που και οι δύο πλευρές πρέπει να επωμιστούν.

Ένας Οδηγός με τίτλο «Ζωή & Ιστορίες Μεταναστών» δημιουργήθηκε για τους εκπαιδευτές, τους δασκάλους και τους κοινωνικούς λειτουργούς ως τμήμα του συνεταιριστικού προγράμματος ομάδων που τιτλοφορείται Εκπαιδευτές για τους Ευρωπαίους πολίτες. Ο συνδυασμός συντακτών από οκτώ περιοχές και ευρωπαϊκές χώρες γνωρίζουν με χαρά ότι αυτή η δημοσίευση έχει βοηθήσει στην κατανόηση των αποθαρρυντικών πτυχών της ζωής ανθρώπων που, υπό ορισμένες συνθήκες, έχουν αποφασίσει να αφήσουν τα σπίτια τους και να αρχίσουν κάπου αλλού.

Μπορούμε τώρα να ολοκληρώσουμε με τα αισιόδοξες λόγια της Meïssa:
"Όταν μια πόρτα κλείνει, χιλιάδες άλλες πόρτες ανοίγουν."

ΤΕΛΟΣ

Βιβλιογραφία και πηγές:

BORRIE, W. 1970. The Growth and Control of World Population. London: Weidenfeld and Nicolson.

CASTLES, S., MILLER, M. J. 1998. The Age of Migration. International Population Movements in the Modern World. London: Macmillan.

DRBOHLAV, D. 2001. "The Czech Republic„. In: Wallace, C., Stola, D. [eds.]: Patterns of Migration in Central Europe. New York: Palgrave.

SIADIMA, Maria. 2001. Immigration in Greece during the 1990's: An Overview. London: King's College London.

STALKER, P. 2002. Migration Trends and Migration Policy in Europe. International Migration. Vol. 40, 2. pp. 151-176.

VOUTIRA, Eftihia. 1997. Refugees, migrants, oustees, displacees and returnees: a conceptual framework for understanding varieties of displacement. Mangleas: International Workshop on Narrating Mobility, Boundaries and Citizenship.

Ιστοσελίδα έργου «Εκπαιδευτές για Ευρωπαίους πολίτες»:
http://www1.osu.cz/socrates

ΤΙΤΛΟΣ: ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ, ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ, ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣ (LIFE STORIES OF IMMIGRANTS, GUIDEBOOK FOR TRAINERS, TEACHERS AND SOCIAL WORKERS). .

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ
Karel de Grote Hogeschool, Antwerpen (BE)
ATHENA - Association for Education and Development of Women, Ostrava (CZ)
University of Ostrava, Pedagogical Faculty, Ostrava (CZ, co-ordinator)
Veb - das europäische Bildungsinstitut, Bremen (DE)
GIP FC-IP Clermont-Ferrand - Public Interest Group, Continuous Training-Vocational Integration of the academy of Clermont-Ferrand (FR)
ΚΕΚ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ – Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Δήμου Καλαμάτας, Καλαμάτα(GR)
MDC - Modern Didactics Center, Vilnius (LT)
DEPENA - Centre of Adult Education, Peñafiel (ES)
The Committee of Labour market and Adult Learning, Borlänge (SE)

ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: SOCRATES – Έργο GRUNDTVIG, Αρ έργου: 100860-CP-1-2002-1-CZ-GRUNDTVIG-G1
ΕΚΔΟΣΗ: 1η
ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: 2004
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ: 100 αντίγραφα
ΣΕΛΙΔΕΣ: 91
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Repronis, Ostrava

ISBN 80-7042-380-3

© ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ σελίδας 1: Pavel Richter
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ εσωτερικού: ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ THE T. E. C.

Διανέμεται δωρεάν!